ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԻԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 13 (1363) ՇԱԲԱԹ, ԱՊՐԻԼ 19, 2008
VOLUME 28, NO. 13 (1363) SATURDAY, APRIL 19, 2008

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԷՆ

ՄԷԿ ՁԵՌՔԻՆ ՁԻԹԵՆԵԱՑ ՃԻՒՂ, ՄԻՒՍԻՆ՝ ՀՐԱՁԷՆ

ՏՕՔԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ապրիլ 9-ին, Ալ. Սպենդիարեանի անուան օփերայի եւ պալէի ազգային ակադեմիայի ակադեմական թատրոնի շէնքին մէջ, 58 երկիրներու եւ 12 միջազգային կառոյցներու ներկայացուցիչներու, Արցախի նախագահ Բակօ Սահակեանի, ինչպէս նաեւ հայրենի իշխանամէտ քաղաքական դէմքերու եւ լրատուական շրջանակներու ներկայութեան, սահմանադրութեան մայր օրինակի եւ Վեհամայր Աւետարանի վրայ իր երդումը կատարեց, Հայաստանի Հանրապետութեան, այսպէս կոչուած, նորընտիր նախագահ՝ Սերժ Սարգսեան: Մինչ ապահովական խիստ հսկողութեան պայմաններու ներքեւ տեղի կ'ունենար հաւատարմութեան այս հանդիսաւոր արարողութիւնը, քիչ անդին, Երեւանի Միասնիկեանի արձանի մօտ, Ազատութեան Հրապարակի վրայ Մարտ 1-ին մարտիրոսացած եղեռական զոհերու քառասունքի յիշատակութիւնը տեղի կ'ունենար, բազմահարիւր սգաւոր հայորդիներու խունկ ու մոմավարութեամբ...

Երդման արարողութենէն ետք, իբրեւ նոր, երդուեալ նախագահ, իր արտասանած ճառին մէջ, Պրն. Սերժ Սարգսեան, հանգամանօրէն ուրուագծեց իր յանձնառու, ... պիտի ուզէի ըսել, առաւելաբար զգացական բնոյթի , բարոյախօսական ծրագիրը, որ հիմնականին մէջ, պիտի դառնար պարզապէս սրտառուչ - այլապէս, զուրկ գործնական յանձնառութիւններէ - կոչ մը՝ ուղղուած բոլորին, «...մեր ժողովուրդի միջեւ **չպէտք է անջրպետներ** *ստեղծենք,* **չպէտք է անհաղորդ լինենք** *միմիանց մտահոգութեան ու ցաւի նկատմամբ: Եթէ անգամ մեր միջեւ չհասկացուածութեան պատ կայ, կոչ եմ անում,* **եկէք քանդենք այդ պատը***:» (Ընդգծումները մեր կողմէ, Տ.Ա. Գ.)*

Այս պատգամը իր մէջ կը խտացնէ մեր հայրենի վերջին տասնամեայ ազգային ողբերգութիւններու եղեռնական հիմնապատճառները:

Նախ ճշդում մը կատարելով, դիտել տանք անմիջապէս, թէ մենք հաւատացողը չենք, որ մեր ժողովուրդին միջեւ անհասկացողութեան **անջրպետներ** *կան: Ծով հոգերով բեռնաւորուած մեր ժողովուրդը հայրենի, աւելի քան երբեք միասնական ու հոգեկից է: Այդ* **անջրպետները** *ստեղծուեցան ու հիմնաւորուեցան հայրենի իշխանութիւններու կողմէ, իրենց եւ ժողովուրդին միջեւ: Անցնող տաս-*

Շար.ը էջ 6

ԵԽԽՎ-Ի ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵՑԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԴԻՏՈՐԴԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ապրիլ 14-ին Ստրասբուրգի մէջ սկսաւ Եւրախորհուրդի Խորհրդարանական Վեհաժողովի (ԵԽԽՎ) գարնանային նստաշրջանը, որուն ընթացքին ԵԽԽՎ-ի դիտորդական առաքելութեան ղեկավար Ճոն Պրեսկոտի ներկայացուց Փետրուար 19-ի Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած նախագահական ընտրութիւններու վերաբերեալ վերջնական զեկոյցը:

Պրեսկոտի ներկայացուած զեկոյցին մէջ նշուած էր որ, ընտրութիւնները հիմնականին մէջ անցած են Եւրախորհուրդի չափանիշերուն համապատասխան, իշխանութիւնները բարելաւած են օրէնսդրութիւնը, սակայն բաւարար քաղաքական կամք չցուցաբերելու հետեւանքով անոնք չեն իրագործուած»:

Զեկոյցին յաջորդած քննարկումներու ընթացքին վեհաժողովի շարք մը պատգամաւորներ հանդէս եկան հայաստանեան ընտրութիւններու քննադատութեամբ:

Շուէտ պատգամաւոր Մարիետա Դե Պուրբէյ-Լունդին, որ նաեւ Եւրախորհուրդի դիտորդական առաքելութեան անդամ էր, պատմեց այն ընտրախախտումներու մասին, որոնց ականատես եղած է. - «Յատկապէս ձայներու հաշուարկի ժամանակ այնտեղ, ուրտեղ ես ներկայ էի, իրավիճակը ահաւոր էր: Ամենասարսափելին այն էր, որ ընտրատեղամասի ղեկավարը տեղեակ էր, որ, օրինակ, Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի օգտին տրուած ձայները կը դրուին այն ժամանակ դեռ վարչապետ, նախագահի թեկնածու Սերժ Սարգսեանի օգտին: Անոնք կը փորձէին թաքցնել այն, ինչ կ'ընէին, բայց, այնուամենայնիւ, ես կը տեսնէի, թէ ինչ կը կատարուէր»:

Արխիւային նկար ԵԽԽՎ-ի ժողովներու դահլիճէն

Շար.ը էջ 4

ԸՍՏ ՔՈՆՏՈԼԻԶԱ ՌԱՅՍԻ, ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՀԱՐՑԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՄՔ

Միացեալ Նահանգներու Պետական Քարտուղար Քոնտոլիզա Ռայս Երեքշաբթի, Ապրիլ 15-ին կոչ ըրաւ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի ղեկավարութեան, ցուցաբերելու քաղաքական կամք՝ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը լուծելու նպատակով:

Ռայս յայտնեց որ, ղարաբաղի տագնապը կը վնասէ երկու երկիրներու շահերուն եւ փոքր քաղաքական կամքով հարցը կրնայ արագօրէն լուծուիլ:

Ելոյթ ունենալով Թուրք Ամերիկեան Խորհուրդին առջեւ, Միացեալ Նահանգներու արտաքին յարաբերութեանց ղեկավարը յայտարարեց որ, Մինսկի Խումբը բազմաթիւ առիթներով շատ մօտեցած էր համաձայնութիւն ապահովելու եւ ժամանակը եկած է, որպէսզի կողմերը կատարեն դժուար ընտրութիւնները, որոնք անհրաժեշտ են հարցի հակամարտութեան վերջնական լուծման համար:

Պետական Քարտուղարութիւնը նաեւ հրապարակեց փաստաթուղթ մը, ուր կ'ըսուի թէ Միացեալ Նահանգները չի ճանչնար Լեռնային Ղարաբաղը որպէս անկախ երկիր եւ կը պաշտպանէ Ատրպէյճանի հողային ամբողջականութիւնը:

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄԸ ԱՐԳԻԼՈՒԵՑԱՒ

Ապրիլ 11-ին ՍԴՀԿ «Սարգիս Տխրունի» ուսանողական-երիտասարդական միութիւնը «Անի Պլազա» հիւրանոցէն ներս ծրագրած էր կազմակերպել քոնֆերանս՝ նուիրուած հայ-թրքական յարաբերութիւններուն: Սակայն վերջին պահուն հիւրանոցի պատասխանատուները տեղեկացուցած են որ չեն կրնար սրահը տրամադրել:

«Մեծ եղաւ մեր զարմանքն ու վրդովմունքը, որ հերթական անգամ, վերջին րոպէներին մեզ զանգահարեցին եւ մերժեցին դահլիճ տրամադրել, այս անգամ էլ «Անի-Պլազա» հիւրանոցից էր»,- ըսուած էր Հնչակեան երիտասարդական միութեան այս առթիւ հրապարակած հաղորդագրութեան մէջ: Մարտի 28-ին միութեան մէկ այլ ձեռնարկը մերժուած էր «Կոնգրէս» հիւրանոցի կողմէ:

«Ա1+»-ը «Անի Պլազա» հիւրանոցէն փորձած է ճշդել վերջին պահուն դահլիճ չտրամադրելու պատճառը: Հիւրանոցի մէկ աշխատակիցը ըսած է, թէ չեն կրնար ըսել, թէ ինչո՞ւ, սակայն առաւօտեան իրենցմէ պահանջած են, որ հանեն բոլոր միջոցառումները: Իսկ թէ ո՞վ է պահանջողը, վերջիները չեն ուզած ըսել:

«Սոյն ամսի 24-ին լրանում է Հայոց Մեծ Եղեռնի 93-րդ տարելիցը եւ մենք՝ որպէս եղեռնին վերապրած կուսակցութեան երիտասարդական-ուսանողական միութեան անդամներ, ցանկանում էինք հաւաքել ամբողջ երիտասարդական դաշտը, ծաւալել քննարկում, լսել մարդկանց, ովքեր բաւական մասնագիտացել են այս ոլորտում: Մենք հրաւիրել էինք ոչ միայն ընդդիմադիր կուսակցութիւնների ուսանողական-երիտասարդական միութիւնների ներկայացուցիչներին, այլ նաեւ ՀՅԴ-ի, ՀՀԿ-ի եւ ՕԵԿ-ի երիտասարդական կազմակերպութիւններին: Նպատակը մէկն էր՝ յայտարարել, որ հայ երիտասարդներս միակամ ենք ցեղասպանութեան խնդրում, որ պահանջատէր ենք, որ չենք մոռանայ այն, ինչ եղել է,- ըսուած էր միութեան հաղորդագրութեան մէջ:

Եզրափակելով ըսուած էր,- «Հասկանալով այս ամէնի տակ թաքնուած խոր ենթատեքստը, մենք դատապարտում ենք պատկան մարմինների այսօրինակ գործելաոճը եւ փաստում, որ ամբողջ աշխարհում Հայոց Ցեղասպանութիւնը դատապարտող խորհրդաժողով մինչ այժմ չէր կարելի անցկացնել միայն Թուրքիայում եւ Ատրպէյճանում: Այսօր արդէն կարելի է փաստել, որ նմանատիպ խորհրդաժողով չի կարելի անցկացնել նաեւ Հայաստանում: Ուշքի եկէք, պարոնայք, միթէ սա է ձեր գործելաոճը»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ Է ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մարտի 1-ին Ռոբերդ Քոչարեանը ուզում էր ապացուցել, որ Հայաստանում տղամարդ չկայ: Նա սրանում թերեւս համոզուած էր. Հայաստանում բոլորը ահուդողով են վերաբերւում, այսպէս կոչուած, օլիգարխներին, իսկ վերջիններս էլ իր կօշիկներն են լպծտում, հետեւութիւնը ինքն է բախում դռները: Եւ ահա, Մարտի 1-ին Քոչարեանը որոշեց նախագահականից, իր կարծիքով, առժամանակ հեռանալուց առաջ մի լաւ ծեծ տալ Ազատութեան հրապարակում «Թատրոն խաղացողներին», որպեսզի բոլորին ցոյց տայ, որ Հայաստանում տղամարդ չկայ: Ու Մարտի 1-ը իսկապէս հայաստանցիների առաջ այս բարոյական երկընտրանքն էր դնում: Ի՞նչ կը լինէր, եթէ մարդիկ Երեւանի քաղաքապետարանի մօտից գլխապատառ փախչէին. Քոչարեանը, բերանը ծռած ուսերով ծիծաղելով, պիտի «ափսոսանքով» արձանագրէր. ասում էի, չէ՞, Հայաստանում տղամարդ չկայ: Իսկ այդ ժամանակ հաստ մուսկուլներով օլիգարխները պիտի կռիւ անէին, թէ ով պիտի հանի Ռոբի կօշիկները, եւ իրար պիտի խփէին նրա չստերը բերելու իրաւունքի համար: Բայց Մարտի 1-ը չհաստատեց Քոչարեանի դիագնոզը, ու նա սփրթնած դէմքով սկսեց խօսել օրէնքից, օրինականութիւնից, պետութիւնից, պետականութիւնից ու նրա հիմքերից: Իսկ մտքին բոլորովին ուրիշ բան էր. եթէ ինքը երկրի միակ տղամարդը չի, նշանակում է՝ առաջիկայում կարող է լուրջ պրոբլեմներ ունենալ: Եւ չունենալու համար հարկաւոր է բանտերը լցնել... տղամարդկանցով: Քոչարեանը տեղեակ չէ, անշուշտ, որ Հայաստանում տղամարդկանց թիւը չափազանց մեծ է, ու այդ տղամարդիկ առաջիկայում իր հետ խօսելու բան են ունենալու: Այս խօսակցութիւնը, անշուշտ, հնարաւոր է յետաձգել, դրանց պոտենցիալ մասնակիցների մի մասին վերացնել, միւս մասին բանտերը լցնել, միւս մասին բարոյապէս կոտրելու փորձեր անել, բայց խօսակցութիւնը վաղ թէ ուշ տեղի է ունենալու: Սա իմիջիայլոց: Իսկ ընդհանրապէս, զարմանալի է, թէ վերջին շրջանում ինչքան յաճախ է խօսւում պետութեան, պետական շահի, օրինականութեան մասին: Ոմանք Ազատութեան Հրապարակում պայքարի ելած մարդկանց, որոնք Մարտի 1-ին տեղափոխուեցին Ֆրանսիայի դեսպանատան մօտ, փորձում են մեղադրել օրինականութիւնը խախտելու, պետութեան հիմքերն ու կայունութիւնը խախտելու մէջ: Ինչ խօսք, այսպիսի մեղադրանք հնչեցնողների մի մասը չի էլ հասկանում, թէ ինչի մասին է խօսում: Ցանձնարարել են, ասում է: Իրականում, սակայն, այս մեղադրանքների տակ շատ հին կոնցեպտուալ հայեցակարգային բանավէճ է թաքնուած: Այդ բանավէճի իմաստը հետեւեալն է. պետութի՞ւնն է մարդու համար, թէ՞ մարդը՝ պետութեան, օրինականութի՞ւնն է քաղաքացու համար, թէ՞ քաղաքացին՝ օրինականութեան, կայունութի՞ւնը պէտք է ծառայի մարդուն, թէ՞ մարդը՝ կայունութեանը: Եւ իրականում վերջին ամիսների քաղաքական պայքարի հիմքում հենց այս երկընտրանքն էր դրուած: Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը կարծեմ Փետրուարի 16-ի հանրահաւաքում մի այսպիսի նախադասութիւն արտասանեց. «Եթէ կ'ուզէք, պետութիւնից էլ բարձր է մարդը եւ նրա ազատութիւնը»: Եւ հենց այս նախադասութեան մէջ էր ամփոփուած Տէր-Պետրոսեանի թիմի կողմից Հայաստանին առաջարկուող գաղափարական այլընտրանքը:

Քոչարեանասերժական թիմի պատկերացումները բոլորովին այլ են: Ըստ այդ պատկերացման, պետութիւնը պէտք է լինի կազմակերպուած: Այսինքն՝ մարդը պէտք է տեղաւորուի պետութեան կողմից իր համար կազմակերպուած գործառոյթների շրջանակներում: Իսկ պետութիւնը որոշում է ամէն ինչ. ով պէտք է լինի հարուստ, ով պէտք է լինի աղքատ, ինչ պիտի հնչի եթերում, որ թերթը ինչքան տպաքանակ պիտի ունենայ, ով պէտք է ապրի Երեւանի կենտրոնում, ով պիտի տեղափոխուի ծայրամաս, ով պիտի շաքարաւազ ներկրի, ով՝ բենզին, ով պիտի պատգամաւոր դառնայ, ով՝ քաղաքապետ:

Իսկ պետականութիւնը երկրի հարստութիւնը իրենց ձեռքը կենտրոնացրած 40 ընտանիքների կազմակերպութիւնն է՝ Քոչարեանների եւ Սարգսեանների ընտանիքների գլխաւորութեամբ: Օրինականութիւնը նրա համար է, որ պաշտպանի այդ ընտանիքների անվտանգութիւնը, կայունութիւնը նրա համար է, որ պահպանի վերը նշուած համակարգը: Քաղաքացիները նրա համար են, որ սպասարկեն այդ համակարգին կամ արտասահմանից տրանսֆերներ ստանան ու սպառեն համակարգի կողմից ներկրուած շաքարաւազը, բենզինը եւ այլն, եւ այսպէս շարունակ: Իսկ անհնազանդ քաղաքացիները կը պատժուեն լրիւ օրինական հիմունքներով: Այս համակարգի գիտական նկարագրութիւնը արդէն իսկ արել է ՀՀ առաջին նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը՝ աւազակապետութեանը եւ մոնղոլ-թաթարական խանական համակարգին վերաբերող իր յայտնի ելոյթներում: Այնպէս որ, այս համակարգերի հետագայ պարզաբանման կարիքը չկայ:

Եւ ուրեմն՝ ո՞րն է այս ամէնի եզրակացութիւնը: Իսկ եզրակացութիւնը շատ պարզ է ու միանշանակ:

Թքել է պէտք այն օրինականութեան վրայ, որը կոչուած չէ պաշտպանել քաղաքացուն, անհատին, նրա իրաւունքներն ու արժանապատուութիւնը: Թքել է պէտք այն օրինականութեան վրայ, որը մարդասպանին ազատութիւն է շնորհում, իսկ ազգային հերոսին ծաղրուծանակի ենթարկում: Թքած է պէտք ունենալ այն օրէնքի վրայ, որը գործում է կախուած այն բանից, թէ դու ինչքանով ես հնազանդ աւազակապետական զոյգին:

Թքել է պէտք այն կայունութեան վրայ, որը չի ծառայում քաղաքացուն, չի ծառայում նրա օբիեկտիւ ընդունակութիւնների բացայայտմանը, չի նպաստում նրա ստեղծագործական ձգտումների իրականացմանը: Թքել է պէտք այն կայունութեան վրայ, որի նպատակը թալանչիների տիրապետութեան ստատուս-քվոյի պահպանումն է, քաղաքացու, մարդու բարոյական հարստահարման ու նուաստացման իրավիճակի յաւերժացումը: Թքած է պէտք ունենալ այն պետութեան վրայ, որը հիմնուած չէ իր քաղա-

Շար.ը էջ 4

ԿԱՄ ՕՐԷՆՔՈՎ, ԿԱՄ ԶՈՐՈՎ

Անկեղծ ասած, արդէն սկսել էինք անհանգստանալ՝ հո ոստիկաններին բան-ման չի՞ պատահել: Մի քանի օր շարունակ Երեւանի կենտրոնում խայտառակ վիճակ էր. մարդիկ հանգիստ զբօսնում էին Հիւսիսային պողոտայում, եւ որեւէ մէկը նրանց չէր ձերբակալում: Բայց երէկ ամէն ինչ իր տեղն ընկաւ:

Քանի որ Սերժիկ Ազատիչը երկու օր առաջ յայտարարել էր, թէ ինքը «բոլորի նախագահն է», երէկ քաղաքի տարբեր թաղամասերում այդ «բոլորից» մի 10-15 հոգու ձերբակալեցին: Ըստ էութեան, այս օպերացիան կարելի է անուանել «Մեր պատասխանը Չեմբեռլենին»: Բանն այն է, որ նախօրէին Խաւիեր Սոլանան ՀՀ իշխանութիւններին կոչ էր արել ազատ արձակել բոլոր ձերբակալուածներին, եւ Սերժ Սարգսեանը փաստօրէն այս ձեւով է պատասխանում: Մեր մէջ ասած, Խաւիեր Սոլանային (եւ միջազգային կառոյցների միւս ներկայացուցիչներին) «հասնում է»: Նրանք իրենց դոնդողային կեցուածքով աւելի լուրջ վերաբերմունքի արժանի չեն: Բայց նրանք մեզ առանձնապէս չեն հետաքրքրում, մեզ Հայաստանի վիճակն է յուզում:

Խաղաղ բնակչութեան նկատմամբ արդէն մօտ քսան օր շարունակուող ոստիկանական «ընթացիկ տեռորը» մի հետաքրքիր առանձնայատկութիւն ունի. որպէս կանոն, ամենաբռնի գործողութիւններին շարքային ոստիկանները չեն մասնակցում: Այդ գործողութիւնները կամ անձամբ իրականացնում են բարձրաստիճան ոստիկանները («Բազազը», «Խլուրդը» կամ մէկ ուրիշը՝ էական չէ), կամ ծեծուջարդին անպայման մասնակցում են «քաղաքացիական հագուստով» ինչ-որ մարդիկ: Թէ ինչու շարքային ոստիկաններն այդ ամէնին չեն մասնակցում՝ հասկանալի է: Նրանք, բնականաբար, հրաժարւում են. «կողմնակի եկամուտ» չունեն, հագիւ աշխատավարձով գոյատեւում են, եթէ աշխատանքից զրկուեն էլ՝ մեծ կորուստ չի լինի, ուրեմն յանուն ինչի՞ պիտի «աչքի ընկնեն»: Քաղաքացիական հագուստով անյայտ ծեծողների պարագան այլ է: Նրանք կամ ոստիկանութեան եւ ԱԱԾ-ի «օպերներ» են (այսինքն՝ «կողքից» փող աշխատողներ), կամ օլիգարխների թիկնապահներ: Երկու դէպքում էլ կորցնելու բան ունեն, երկու դէպքում էլ պրոբլեմներ ունեն օրէնքի հետ, հետեւաբար՝ անձնապէս շահագրգռուած են, որ այս ռեժիմը շարունակի գոյատեւել:

Հիմա անդրադառնանք բարձրաստիճան ոստիկաններին: Եթէ փոխգնդապետի կամ գնդապետի ուսադիրներով ոստիկանը քացիներով ծեծում է իր մօր տարիքի կնոջը կամ 14 տարեկան երեխային, այստեղ երկու կարծիք լինել չի կարող. այդ մարդը անասուն է: Ցաւալին այն է սակայն, որ այդ «անասնացման գործընթացը» նաեւ տրամաբանական հիմնաւորում ունի: Աւելի ճիշդ՝ այդ մարդկանց թւում է, թէ իրենք շատ ճիշդ հաշուարկել են ամէն ինչ, եւ իրենց ոչ մի դէպքում ոչինչ չի սպառնում: Այս «հաշուարկը» հիմնուած է երկու թէզի վրայ: 1. «Պէտք է ամէն կերպ աչքի ընկնել, որպէսզի Սերժ Ազատիչը մեզ նկատի: Թող իմանայ, որ մենք ենք իր համար դոշ տալիս: Նազարեան Ներսիկն ու Աֆեան Սաշիկն աչքի ընկան ու պաշտօնի բարձրացում ստացան, հիմա մեր հերթն է: Ժամանակներն այնպիսին են, որ ինչքան ժողովուրդը մեզ հայհոյի, ուրեմն այնքան հաւատարիմ ենք ռեժիմին»: 2. «Մենք վախենալու բան չունենք: Եթէ նոյնիսկ ռեժիմը պարտուի ու նոր իշխանութիւններ գան, մեզ դժուար թէ ձեռք տան: Ամէն իշխանութիւն էլ կը ցանկանայ մեզ նման «կադրեր» ունենալ, որ ցանկացած հրաման կատարենք»:

Պրոբլեմն ընդամէնը այն է, որ երկու թէզերն էլ սխալ են: Առաջին. Սերժ Սարգսեանն այս «գնդապետներին» ոչ թէ որպէս ոստիկաններ է ընկալում, այլ որպէս անձնական «ախռաննիկ»: Իսկ «ախռաննիկների» պաշտօնը չեն բարձրացնում: Նրանց ընդամէնը կերակրում են եւ սխալի դէպքում պատժում: Ընդ որում, ամենեւին էլ ոչ «օրէնքի շրջանակներում», որովհետեւ եթէ քո հիմնական գործը հակաօրինական հրամաններ կատարելն է, իրաւունք չունես ակնկալել, որ քո նկատմամբ օրէնքով կը վարուեն: Երկրորդ՝ ՀՀ յաջորդ իշխանութիւններին այս կարգի ծառայողներ պէտք չեն լինելու շատ պարզ պատճառով՝ յաջորդ իշխանութիւններին ոչ թէ ռեժիմի «ախռաննիկներ» են պէտք լինելու, այլ իրաւապահ մարմիններ: Իսկ մէկ անգամ յանցանք գործածն այլեւս երբեք օրէնք պաշտպանել չի կարող: Ինչպէ՞ս պիտի յանցաւորութեան դէմ պայքարի նա, ով ոչ միայն ինքն է յանցաւոր խմբաւորման ծառայել, այլեւ նոյն այդ յանցաշխարհի կանոններով համարւում է «կոտրուած» (աւելի կոպիտ բառ չօգտագործենք):

Այնպէս որ, իրականութիւնը ճիշդ հակառակն է: Ինչպէս էլ զարգանան իրադարձութիւնները, ամէն դէպքում առաջինը հենց այս «աչքի ընկած» ոստիկանապետերն են պատժուելու:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ
«ՉՈՐՐՈՐԴ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՎԱԶԳԷՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Հեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626)797- 6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, Canada $60 (Second Class), $75.00 (Air Mail)
Overseas $85.00 (2nd Class Mail), $125.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ԽՕՍՔԻ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: Սերժ Սարգսեանի խօսքերը հակասում են իր գործունէութեանը. խօսքի եւ գործի տարբերութիւններն այսօր ընդգծեցին ԱԺ «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան պատգամաւորները: Ստեփան Սաֆարեանը տեղեկացրեց, որ այսօր վաղ առաւօտից սկսել են ձերբակալութիւններ. արդէն 4 հոգու բառացիօրէն անկողիններից հանել, տարել են բաժիններ՝ հանրահաւաքներին մասնակցելու համար, մեկին էլ երէկ են տարել՝ Գյոզլթեան ազգանունով՝ սգոյ միջոցառմանը մասնակցելու համար: Ստեփան Սաֆարեանը յոյս ունի, որ նոր կառավարութեան կազմում չեն լինի այսօրուայ ուժային նախարարները, իսկ Մարտի 1-ին մարդկանց վրայ կրակ բացած մարդիկ պատասխանատուութեան կ'ենթարկուեն: Ի դէպ, պատասխանատուութեան ենթակայ անձանց թւում Ստեփան Սաֆարեանը նշեց Իրեբունու եւ կենտրոնի ոստիկանապետերի անունները:

«Ժառանգութեան» պատգամաւորները նկատեցին նաեւ, թէ ԼՂՀ կարգաւորման մասին այն յայտարարութիւնը, որ դրուած է ԱԺ-ի շրջանառութեան մէջ, իրականում չի բխում այսօրուայ իրավիճակից՝ նոյն յայտարարութիւնը կարելի էր անել նաեւ 6-7 տարի առաջ, բացի այդ, յայտարարութիւնը չի արտայայտում ԱԺ-ի դիրքորոշումն ու մօտեցումը խնդրի կարգաւորմանը: «Ժառանգութեան» պատգամաւորները արձանագրեցին, որ մինչ օրս չեն լսել ԱԺ-ի պահանջը ԼՂՀ-ն կարգաւորման գործընթաց վերադարձնելու մասին: Արմէն Մարտիրոսեանն էլ աւելացրեց, որ այն, ինչի մասին իրենք մտահոգութիւններ էին արտայայտում ու քննադատում էին, այսօր նոյն իշխանութիւնն է քննադատում իշխանութեան վարած քաղաքականութիւնը: Ինչ վերաբերում է ամերիկացի համանախագահ Մեթիւ Բրայզայի յայտարարութիւններ «Ժառանգութեան» պատգամաւորները նկատեցին, որ Բրայզային քննադատելու փոխարէն ճիշդ կը լինէր, եթէ աւելի մեծ նախաձեռնողականութիւն ցուցաբերէր: «Ժառանգութիւնը» նաեւ նկատեց, որ աւելի լաւ կը լինէր չընդունել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի առաջարկած շատ անգամ անհեթեթ առաջարկութիւններ:

ԲՀԿ պատգամաւոր, Եւրաինտեգրման յանձնաժողովի նախագահ Աւետ Ադոնցն էլ նկատեց, որ ԱԺ-ը բաւարար չի զբաղուել ղարաբաղեան խնդրի կարգաւորմամբ. աւելին, վերջին անգամ ընդամէնը 2 տարի առաջ է լսումներ կազմակերպուել ԱԺ արտաքին յարաբերութիւնների յանձնաժողովի կողմից. «ԱԺ-ն պէտք է աւելի ակտիվ եւ մշտական օրակարգի քննարկման հարց դարձնի Ղարաբաղի հիմնախնդիրը»,-ասաց Աւետ Ադոնցը, նաեւ քննադատեց միջազգային ատեաններին, որոնք «գնահատական չտուեցին Ատրպէյճանի ագրեսիվ քաղաքականութեանը»: Իսկ ագրեսիվ քաղաքականութիւնը պայմանաւորուած էր նաեւ ներքաղաքական խնդիրներով:

Ի դէպ, ԲՀԿ պատգամաւոր Նաիրա Զոհրաբեանից «Ա1+»-ը փորձեց ճշդել, թէ իրենց կուսակցութեան համակիր Գոռ Քլոեանի մահուան հանգամանքներն արդեօ՞ք իրենք պարզել են. Զոհրաբեանը պատասխանեց միայն, որ նա Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի համակիրը չի եղել եւ հանրահաւաքներին չի մասնակցել, եւ «պատահաբար է յայտնուել բախումների կիզակէտում»:

«ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆԹԱՆՈՒՄ ԵՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԷՐՈՎ»

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: «Ընդդիմութեան ակտիւիստների նկատմամբ յարուցուած քրէական գործերի դատավարութիւններն ընթանում են քաղաքական պատուէրով եւ դատական գործընթացը ցոյց է տալիս դրանց շինծու լինելը՝ աղաղակող թերութիւններ, օրէնքի խախտումներ, մարդու իրաւունքների մասին էլ չենք խօսում, իսկ «անմեղութեան կանխավարկած» հասկացութեան մասին մեր դատարանները վաղուց մոռացել են»,- Ա1+-ի հետ զրոյցում ասաց ՀԺԿ վարչութեան անդամ Ռուզան Խաչատրեանը:

Նա նկատեց, որ դատական պրոցէսների մի մասը ընթանում է արագացուած ընթացակարգով, որովհետեւ կեղծ խոստումներ են տալիս ամբաստանեալներին, որ իբր խիստ չեն վարուի, իսկ քանի որ մարդիկ չեն հաւատում արդարադատութեանն ընդհանրապէս՝ իմանց համոզուել յաջողւում է: Մեր հարցին, թէ ինչով է բացատրում այն հանգամանքը, որ յայտնի քաղաքական գործիչներին, կուսակցութիւնների լիդերների գործերն առայժմ չեն ուղարկում դատարաններ, Ռուզան Խաչատրեանը պատճառաբանեց մի քանի հանգամանքով. առաջինը, որ քաղաքական դէմքերի հետ շատ աւելի դժուար է շինծու գործի նախաքննութիւն անցկացնել՝ հաշուի առնելով անցեալի փորձը: Ռուզան Խաչատրեանը յիշեցնում է, որ այսօր կալանաւորուածներից շատերը նախկինում էլ են հետապնդուել: «Նրանց վախեցնելն ու համոզելը անհնար է, եւ երկրորդ՝ այսպիսով հոգեբանական խնդիր է լուծւում. շարքային ընդդիմադիրներին, քաղաքացիներին, որոնք կուսակցականներ չեն, պարզապէս քաղաքացիներ են եւ իրենց կարծիքն են արտայայտել՝ մասնակցելով հանրահաւաքներին, բացասական տրամադրուածութիւն են ուզում ստեղծել քաղաքական ուժերի եւ դէմքերի նկատմամբ»:

Ի դէպ, Ապրիլի 17-ին արդէն նշանակուած է «Ժողովրդավարական հայրենիք» կուսակցութեան նախագահ Պետրոս Մակէեանի դատավարութիւնը: Բայց այն կարող է յետաձգուել, որովհետեւ Ապրիլի 2-ից Մակէեանը հացադուլի մէջ է, իսկ առողջական վիճակը՝ վատ:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎՍՏԱՀԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

ԿԱԼԱՆԱՒՈՐՈՒԱԾՆԵՐԻ ՀԱՐԱԶԱՏՆԵՐԸ ՑՈՅՑ ԵՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ՖՐԱՆՍԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ

Տեսարան մը կալանաւորուածներու հարազատներու ցոյցէն

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՕ»: Յետընտրական զարգացումների առնչութեամբ կալանաւորուածների հարազատները Ապրիլ 15-ի կէսօրից յետոյ բողոքի ցոյց են կազմակերպել Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան առջեւ՝ պահանջելով ազատ արձակել կալանաւորուածներին:

«Երեւան-Կենտրոն» քրէակատարողական հիմնարկում գտնուող նախկին արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանեանի կինը՝ Մելիսա Բրաունը «Ազատութիւն» ռադիօկայանին ասաց, որ Ազոյի խմբի այցելութիւնից յետոյ տեսակցութիւնները ամուսնու հետ թոյլատրուել են:

«Ուրբաթ օրը կը տեսնեմ: Թոյլ չեն տալիս անգլերէն խօսել ամուսնուս հետ, ստիպում են հայերէն խօսել, որ ամէն ինչ հասկանան», - ասաց Մելիսա Բրաունը:

«Առողջութեան համար վտանգաւոր են «ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՕ»: Յետընտրական զարգացումների առնչութեամբ կալանաւորուածների հարազատները Ապրիլ 15-ի կէսօրից յետոյ բողոքի ցոյց են կազմակերպել Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան առջեւ՝ պահանջելով ազատ արձակել կալանաւորուածներին:

Նոյն խցում է գտնւում պատգամաւոր Միասնիկ Մալխասեանը: Նրա կինը՝ Աննա Մալխասեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին ասաց. - «Տրամադրութիւնը մարտական է, յաղթողի տրամադրութիւն»:

Ազգային անվտանգութեան նախկին փոխնախարար Գուրգէն Եղիազարեանի կինը՝ Վարդուհի Եղիազարեանը յայտնեց, որ իր որդիները երկու անգամ այցելել են հօրը: «Նա պայքարելու է մինչեւ վերջ», - հաւատացած է կալանաւորուածի կինը:

«Նուբարաշէն» քրէակատարողական հիմնարկում գտնուող պայմանները՝ սենեակներն ահաւոր նեղ են, դուրս չեն գնում, մաքուր օդ չեն շնչում», - յայտնեց նա՝ աւելացնելով, որ իր ամուսնուն չեն հարցաքննում. - «Մէկ ամսից աւելի ոչ մի գործողութիւն չեն անում»:

«Յաջորդ տեսակցութիւնը լինելու է Ապրիլի 18-ին՝ իմ ծննդեան օրը: Հաւատում եմ, որ այդ ժամանակ նա արդէն տանը կը լինի: Եթէ այդպէս չլինի, ես կը գնամ տեսակցութեան, եւ այնտեղ կը նշենք: Անհեթեթ եմ համարում բռնութիւններով մարդկանց բերանը փակելը: Միեւնոյն է՝ դա կոտրակուելու է եւ մի օր դուրս է գալու», - համոզուած է Սուրէն Սուրէնեանցի կինը:

«ԳԱԼԱ» ՀԵՌՈՒՍՏԱԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵԹԵՐԱԶՐԿԵՑԻՆ

Ապրիլ 16-ին ԳԱԼԱ հեռուստաընկերութիւն ներկայացան ՀՀ ԱՆ ԴԱՀԿ ծառայութեան աշխատակիցները՝ ի կատար ածելու ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 14.04.2008թ-ի վճիռը, որը անփոփոխ էր թողել Շիրակի մարզի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի Փետրուարի 29-ի վճիռը, որով պարտադրւում է «ՋԱՊ» ՍՊԸ-ին ազատել «ԳԱԼԱ» հեռուստաընկերութեան հեռարձակող սարքաւորումները Գիւմրու քաղաքապետարանին պատկանող հեռուստաաշտարակի վրայից:

Ժամը 16:00-ից «ԳԱԼԱ» հեռուստաընկերութիւնը զրկուած է եթեր դուրս գալու հնարաւորութիւնից:

«ԳԱԼԱ» հեռուստաընկերութեան ժամանակաւոր եթերազրկումը Հայաստանում ստեղծուած լարուած ներքաղաքական իրավիճակի պայմաններում յղի է անկանխատեսելի զարգացումներով, մասնաւորապէս հանրապետութեան երկրորդ քաղաքում:

Ի յաւելումն տեղեկացնենք, որ հեռուստաաշտարակի վրայ գտնուող սարքաւորումները կարող են ապամոնտաժել միայն համապատասխան որակաւորում ունեցող մասնագէտները: Նման կարգի մասնագէտներ «ԳԱԼԱ» հեռուստաընկերութիւնը չունի, իսկ ԴԱՀԿ աշխատակիցները ներկայացել էին առանց այդ մասնագէտների:

«ԳԱԼԱ» հեռուստաընկերութեան հիմնադիր Վահան Խաչատրեանը առաջարկեց յետաձգել ապամոնտաժման գործողութիւնները, մինչեւ համապատասխան մասնագէտների այցելութիւնը, ինչին համաձայնութիւն չտուեցին ԴԱՀԿ ծառայութեան աշխատակիցները:

ԴԱՀԿ ծառայութեան աշխատակիցների հապճեպ գործողութիւնները հիմք են տալիս ենթադրելու, որ «ԳԱԼԱ» հեռուստաընկերութեան օր առաջ եթերազրկումը իշխանութիւնների համար օրակարգային թիւ մէկ խնդիր է մնում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆԸ ՔՆՆԱԴԱՏԵԼԸ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆ ՉԷ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: Եւրոպայի Խորհուրդի մարդու իրաւունքների յանձնակատար Թոմաս Համարբերգը Ապրիլ 14-ին հրաւիրուած ասուլիսում յայտնեց, որ չի կարող հայց առ հայց ասել, թէ Հայաստանում վերջին շրջանում ձերբակալուածներից ով է քաղբանտարկեալ, ով ոչ: Նա տեղեակ է, որ Հայաստանի դատախազութեան կողմից քրէական մեղադրանք է առաջադրուել կալանաւորուածներից շատերին, ինչը մեծ ռիսկեր է պարունակում այն առումով, որ կարող են մարդիկ ազատազրկուել իրենց քաղաքական հայեացքների համար:

Ըստ Նրա՝ անհրաժեշտ է խուսափել այն իրավիճակներից, «երբ մարդիկ դիտարկւում են որպէս պետութեան դաւաճաններ, թշնամիներ կամ նման մի բան միայն նրա համար, որ մասնակցել են հակակառավարական միտինգների կամ քննադատական խօսքեր են ասել կառավարութեան հասցէին»: «Սա հիմք չէ քրէական հետապնդման համար»,-ասաց յանձնակատարը՝ ընդգծելով, որ բոլոր նրանք, ովքեր ձերբակալուել են իրենց քաղաքական տեսակէտները յայտնելու համար, պէտք է ազատ արձակուեն: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ նա նաեւ նշեց, որ ինքը Հայաստանում էր Մարտի 1-ի դէպքերից անմիջապէս յետոյ եւ իր առաջարկներից մէկն էր իրականացնել անաչառ հետաքննութիւն՝ պարզելու, թէ ինչ տեղի ունեցաւ ընտրութիւններից յետոյ: Նրա գնահատմամբ՝ այսպիսի հետաքննութիւնը Հայաստանի կառավարութեան համար կը լինի վստահութիւնը ստուգելու կարեւոր փորձաքար: Այս պահին իրենք սպասում են Հայաստանի իշխանութիւնների պատասխանին: Նրա խօսքերով, եթէ որոշուի այդպիսի հետաքննութիւն անցկացնել, ապա իրենք պատրաստ են տրամադրել անկախ փորձագէտներ:

ԵԽ-ի մարդու իրաւունքներու յանձնակատար Թոմաս Համարբերգ

Իսկ ասուլիսից յետոյ ԵԽԽՎ դահլիճում Թոմաս Համարբերգը, պատասխանելով Հայաստանի պատուիրակութեան անդամ Աւետ Ադոնցի հարցին, նշեց, որ հիմա իրենք սպասում են ՀՀ կառավարութեան պատասխանին, որին մեկնել են օգնութեան ձեռք եւ յոյս ունեն, որ պատասխանը դրական կը լինի:

Յանձնակատարն այսօր ԵԽԽՎ-ում ներկայացնում էր մարդու իրաւունքների յանձնակատարի գործունէութեան մասին 2007թ տարեկան զեկոյցը:

«Կառավարութիւնները պէտք է յարգեն մարդու իրաւունքների մոնիտորինգի միջազգային մեխանիզմները»,- ընդգծել էր նա իր հաշուետուութեան մէջ: Ի դէպ, զեկոյցն առանձին-առանձին չի անդրադառնում երկրներին: Օրինակ՝ Հայաստանի մասով ասւում է, որ յանձնակատարը անցած տարի Հոկտեմբերին այցելել է Երեւան եւ որոշ առաջընթաց է նկատել՝ նախկինում արուած առաջարկների մասով:

ՍԱՄՈՒԷԼ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ՝ ՄԱՐՏ 1-Ի ԴԷՊՔԵՐԻ 10-ՐԴ ԶՈՀԸ

Ապրիլ 14-ին Արարատի մարզի Եղեգնաւան գիւղում տեղի ունեցաւ Մարտի 1-ի դէպքերի 10-րդ զոհի՝ 29-ամեայ Սամուէլ Յարութիւնեանի յուղարկաւորութիւնը: Եղեգնաւանում այսօր դաժան տեսարան էր՝ 29-ամեայ երիտասարդին հրաժեշտ տալու էին եկել Արարատի մարզի տարբեր գիւղերից: Հարեւաններն ասում էին, որ տղան անճանաչելի է դարձել:

Մարտի 1-ի դէպքերից յետոյ 5 օր շարունակ ծնողները չեն իմացել իրենց որդու գտնուելու վայրը, որից յետոյ Սամուէլ Յարութիւնեանի անունը յայտնուել է ձերբակալուածների ցուցակում, սակայն հարազատները նաեւ պարզել են, որ նա ձերբակալուած չէ: Միայն Մարտի 5-ին նրանց զանգահարել են եւ ասել, որ տղան հիւանդանոցում է:

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ Է ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ

Շարունակուածէջ 2-էն

քացիների ազատ կամարտայայտման վրայ, չի արտայայտում այդ քաղաքացիների ձգտումները, չի ծառայում այդ իտէալներին ու նպատակներին: Թքած այն պետութեան վրայ, որի համար անհատը բարձրագոյն արժէք չէ, նրա իրաւունքներն ու ազատութիւնները հիմնարար գաղափարներ չեն:

Թքած այն պետութեան վրայ, որի շահերը չեն ձեւաւորւում քաղաքացիների հաւաքական շահի պատկերացմամբ ու ընդգրկումով: Պետութիւնն է մարդու համար եւ ոչ թէ մարդը՝ պետութեան: Օրինականութիւնն է մարդու համար եւ ոչ թէ մարդը՝ օրինականութեան, կայունութիւնն է մարդու համար եւ ոչ թէ մարդը՝ կայունութեան: Եւ այն սերժանտները, որ այսօր ճամարտակում են պետութեան, օրինականութեան, կայունութեան մասին, ահա այդ մարդկանց ես ասում եմ. թքել եմ ձեր պետութեան, ձեր օրինականութեան եւ ձեր կայունութեան վրայ: Մեզ հարկաւոր է մարդակենտրոն պետութիւն, մեզ հարկաւոր է մարդակենտրոն օրինականութիւն, մեզ հարկաւոր է մարդակենտրոն կայունութիւն: Եւ մենք կ'ունենանք այն, ինչ հարկաւոր է Հայաստանի Հանրապետութեան ազատ քաղաքացիներին:

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆԵԱՆ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

ՍԷՅՐԱՆ ՕՀԱՆԵԱՆԸ ՆՇԱՆԱԿՈՒԵԼ Է ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ, ԷԴՈՒԱՐԴ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԸ՝ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ԵՐԵՒԱՆ, 14 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅԵԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սերժ Սարգսեանը՝ ղեկավարուելով Հայաստանի Հանրապետութեան Սահմանադրութեան 55-րդ յօդուածի 4-րդ կէտով՝ հրամանագրեր է ստորագրել Սէյրան Օհանեանին ՀՀ պաշտպանութեան, իսկ Էդուարդ Նալբանդեանին ՀՀ արտաքին գործերի նախարար նշանակելու մասին:

ՀՀ նախագահը, ղեկավարուելով ՀՀ Սահմանադրութեան 55-րդ յօդուածի 12-րդ կէտով եւ հիմք ընդունելով «Զինուորական ծառայութիւն անցնելու մասին» ՀՀ Սահմանադրութեան օրէնքի 52-րդ յօդուածի 1-ին մասի 1-ին կէտը, հրամանագիր է ստորագրել գեներալ-գնդապետ Սէյրան Օհանեանին ՀՀ Զինուած ուժերի Գլխաւոր շտաբի պետ-պաշտպանութեան նախարարի առաջին տեղակալի պաշտօնից եւ զինուորական ծառայութիւնից արձակելու մասին՝ վերջինիս զեկուցագրի համաձայն:

Ս.Սարգսեանի մէկ այլ հրամանագրով Էդուարդ Նալբանդեանն ազատուել է Ֆրանսիայի Հանրապետութիւնում, համատեղութեան կարգով՝ Սուրբ Աթոռում, Իսրայէլի Պետութիւնում եւ Անդորրայի Իշխանութիւնում ՀՀ արտակարգ եւ լիազօր դեսպանի պարտականութիւններից:

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵՑԻՆ

Շարունակուածէջ 1-էն

Շուեդ պատգամաւորի խօսքով, այդ օրը ինքը վերադարձած է հիւրանոց, եւ նոյնիսկ չէ կարողացած քնանալ, իսկ յաջորդ առաւօտեան արդէն ասուլիսի ընթացքին հնչած է, թէ ընտրութիւնները անցած են միջազգային չափանիշներուն համապատասխան:

«Արդեօ՞ք այս կերպով մենք կ'օգնենք Հայաստանի ժողովուրդին», - հարց տուաւ Շուէտ պատգամաւորը ու ինքն ալ պատասխանեց. - «Ես կը կարծեմ, որ ոչ»:

Ան դրուագ մըն ալ յիշեց: Երբ Երեւանին մէջ ուզած է լուսանկարել Հայաստանի խորհրդարանի շէնքը, ոստիկանը արգիլած է՝ ըսելով, թէ այդ «գաղտնի հաստատութիւն է»: «Եթէ երկրի մը մէջ ժողովրդավարութեան ֆորումը՝ խորհրդարանը, գաղտնի հաստատութիւն է, ալ ի՞նչ ժողովրդավարութիւն»,-եզրափակեց իր խօսքը Մարիետա Դէ Պուրբէյ Լունդին:

Ժողովրդական կուսակցութեան անդամ, հունգարացի պատգամաւոր Նեմէթ Զոլտ իր ելոյթին մէջ յայտնեց, որ կ'ուզէ վիճարկել այն պնդումը, թէ Հայաստանի նախագահական ընտրութիւնները նկատուած են «հիմնականին մէջ միջազգային չափանիշներուն համապատասխան»: Ան շարք մը հարցումներ ուղղեց Ջոն Պրեսկոտին. - «Ձեզ յայտնի՞ է, որ այդ ազատ ընտրութիւններու արդիւնքով 9 զոհ կայ, ձեզ յայտնի՞ է, որ աւելի քան 100 քաղաքական բանտարկեալներ կան, որ արտակարգ դրութենէն յետոյ ընդունուած են օրէնքներ, որոնք կը սահմանափակեն ազատութիւնները, եւ այդ կատարուած է առանց Եւրախորհուրդի հետ խորհրդակցելու: Ձեզ յայտնի է, որ այդ ընտրութիւններէն յետոյ ընդդիմութիւնը օրինական չի նկատեր ընտրուած նախագահին եւ կը պահանջէ արտահերթ ընտրութիւններ»:

Հունգարացի պատգամաւորը ըսաւ, որ, անշուշտ, կասկածի տակ չառներ Պրեսկոտի բարեխղճութիւնը, այդուհանդերձ, կ'առաջարկէ քաղաքական որոշում:

Այդ նպատակով Ժողովրդական կուսակցութիւնը Հայաստանի իշխանութիւններուն կ'առաջարկէ անկախ հետաքննութիւն կատարել Մարտի 1-ի եւ 2-ի իրադարձութիւններու վերաբերեալ: Եւ այդ հետաքննութեան մասնակից դարձնել նաեւ ընդդիմադիրները:

«Եթէ հայաստանեան իշխանութիւնները այդպիսի հետաքննութիւն կատարելու պատրաստակամութիւն չյայտնեն, ապա Եւրոպայի Խորհուրդը եւ Խորհրդարանական Վեհաժողովը պէտք է կատարեն այդ հետաքննութիւնը», - ասաց Զոլտ ու աւելցուց, որ իրենց կուսակցութիւնը կ'առաջարկէ վերանայիլ ընտրութիւններու դիտարկման գործող մեքանիզմը. - «Այս մեքանիզմը շատ վտանգաւոր է: Մենք կը ժամանենք տուեալ երկիր, այնտեղ կը մնանք մի քանի օր, եւ նմանատիպ դիտարկման արդիւնքով Եւրոպայի Խորհուրդը կ'օրինականցնէ հակաժողովրդավարական ընտրութիւններու կատարումը»:

Ելոյթ ունեցաւ նաեւ Հայաստանի պատուիրակութեան անդամ Արմէն Ռուստամեան: Ան յայտնեց որ, հայաստանեան նախորդ նախագահական ընտրութիւններու նման, այս անգամ ալ ընտրութիւնները մարտահրաւէր էին երկրին՝ կազմակերպելու արդար եւ ազատ ընտրութիւններ: Ռուստամեան ընդգծեց ընտրութիւններու առնչութեամբ բարելաւումներու կարիքն ու անհրաժեշտութիւնը:

Հայաստանեան պատուիրակութեան միակ ընդդիմադիր անդամ Րաֆֆի Յովհաննիսեան եւս ելոյթ ունեցաւ եւ ընդգծեց, որ տեղի ունեցածի համար Հայաստան ոչ մէկուն չի մեղադրեր եւ ոչ ալ յատուկ մօտեցում կ'ակնկալէ, բայց ամէն պարագայի, նախագահական ընտրութիւններու առնչութեամբ զեկոյցին մէջ անհամապատասխանութիւն կայ եզրակացութիւններուն եւ բովանդակութեան միջեւ:

Հայաստանի ընտրութիւններուն մասին կարծիք յայտնեց նաեւ ատրպէյճանական պատուիրակութիւնը ներկայացնող Սամադ Սէիդով որ ըսաւ թէ, Հայաստանի մէջ ոչ թէ 8, այլ 27 զոհ եղած է:

Ապրիլ 17-ին ԵԽԽՎ-ի նիստին նախատեսուած է քննարկում Հայաստանի մէջ ժողովրդավարութեան վիճակի մասին:

Այս առթիւ, Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան Ֆրանսայի Վարիչ Մարմինի նախաձեռնութեամբ եւ շարք մը կազմակերպութիւններու մասնակցութեամբ, նախատեսուած է ցոյց կազմակերպել ԵԽԽՎ-ի Ստրասբուրգի կեդրոնին առջեւ:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ

ԼԵՒՈՆ ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ «ՆՈՎԻԷ ԻԶՎԵՍՏԻԱ» ԹԵՐԹԻՆ ՀԵՏ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԿԱՆ 150 ՔԱՂԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ»

Ռուսական «Նովիէ Իզվեստիա» պարբերականը հարցազրոյց է ունեցել ՀՀ առաջին Նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի հետ, որը տպագրուել է որոշ կրճատումներով: Ստորեւ ներկայացնում ենք հարցազրոյցն ամբողջութեամբ:

- Լեւոն Յակոբի, ինչպիսի՞ն է Ձեր գնահատականը մինչ նախագահական ընտրութիւնները եւ դրանից յետոյ Հայաստանում տեղի ունեցած իրադարձութիւնների վերաբերեալ:

- Այն, ինչ տեղի ունեցաւ Հայաստանում փետրուարի 19-ին, հնարաւոր չէ անուանել ընտրութիւններ: Դա ժողովրդի կամքի նկատմամբ կոպիտ բռնութիւն էր: Այդ օրուան նախորդել են բերման ենթարկումները ոստիկանութիւն եւ իմ հազարաւոր կողմնակիցների ձերբակալութիւնները: Նրանց սպառնացել են, վախեցրել, որ չմասնակցեն իմ ընտրարշաւին: Իմ հանրահաւաքների ժամանակ իշխանութիւնների կողմից պրովոկացիաներ են կազմակերպուել, իշխանութիւններին ենթակայ հեռուստատեսային բոլոր ալիքներով տեղի է ունեցել նախընտրական քարոզարշաւի միակողմանի լուսաբանում, ժողովրդի աչքում իմ անձի հրէշաւորում: Ընտրութիւնների օրը նոյնպէս իմ 200 կողմնակիցներ, վստահուած անձինք, դիտորդներ ծեծի են ենթարկուել: Ամենասարսափելին տեղի է ունեցել ժամը 20-ից յետոյ, երբ ընտրատեղամասերը փակել էին ձայների հաշուարկի համար: Տեղի է ունեցել վստահուած անձանց զանգուածային վտարում եւ ընտրութիւնների արդիւնքների կեղծում: Դրան յաջորդեցին ԵԱՀԿ դիտորդների 2 զեկոյցներ: Յատկապէս խիստ էր երկրորդը: Դրանից հետեւում էր, որ ընտրութիւնները որպէս այդպիսին չեն եղել, եւ բնականաբար, մենք չէինք կարող ճանաչել դրանք: Դրան հետեւած բազմահազարանոց խաղաղ ցոյցերն ապացուցեցին, որ ժողովուրդը եւս դրանք չի ճանաչում: Այն օրը, երբ մեզ միացան Սերժ Սարգսեանի հանրահաւաքի մասնակիցները, ցուցարարների թիւը կազմում էր 300-ից 400 հազար մարդ, իսկ ակտիվ մասնակիցների նման թիւը արդէն իսկ ամբողջ ժողովուրդն է: Իշխանութիւնները գիտակցում էին, որ նման մթնոլորտում Սահմանադրական դատարանը կարող էր իրենց համար անընդունելի վճիռ կայացնել, եւ նրանք դիմեցին պրովոկացիայի. Ազատութեան հրապարակի հանրահաւաքը առաւօտեան ցրեցին: Դա մանրակրկիտ կերպով մշակուած ծրագիր էր, ընդհուպ մինչեւ խանութների թալանը եւ ցուցարարների գնդակահարութիւնը: Նրանց առիթ էր պէտք՝ դատարանի նիստն արտակարգ դրութեան պայմաններում անցկացնելու համար, եւ նրանք հասան դրան:

- Ինչպիսի՞ն է իրավիճակն այսօր:

- Առաջին հերթին, Հայաստանում հաշուււում է մօտ 150 քաղբանտարկեալ: Ես Եւրախորհրդի այլ երկիր չգիտեմ, ուր քաղբանտարկեալներ կան: Կալանքի տակ են գտնւում իմ գրեթէ բոլոր վստահուած անձինք, իմ շտաբների բոլոր ղեկավարները: Որոշ մարդիկ ստիպուած են թաքնուել: Աւելին, այն գիւղերում, որտեղ ես յաղթել եմ, աշխատանքից ազատւում են գիւղական աւագանիները: Աշխատանքից ազատւում են ընտրատեղամասերի նախագահները, որոնց տեղամասերում ես յաղթել եմ: Ամէն օր ոստիկանութիւն, ԱԱԾ են տարւում տասնեակ մարդիկ, ովքեր քաղաքացիական ակտիւութիւն են ցուցաբերել: Նրանց վախեցնում են, ազատում աշխատանքից, հարուածում նրանց բիզնեսին: Ապրիլի 9-ին միջազգային հանրութեան եւ, առաջին հերթին, եւրոպական կազմակերպութիւնների օրհնութեամբ Հայաստանը ձեռք բերեց բռնապետական, կրիմինալ ռեժիմ, որը, մեղմ ասած, չի վայելում ժողովրդի վստահութիւնը: Նոյնիսկ նրանք, ովքեր քուէարկել են Սերժ Սարգսեանի օգտին, այն ջարդից յետոյ, որը իրագործեցին իշխանութիւնները խաղաղ ցուցարարների դէմ, այժմ մեծամասամբ դէմ են նրան: Հասարակութեան կողմից ուժեղանալու է անհանդուրժողականութիւնը այս իշխանութիւնների նկատմամբ: Այսինքն, եթէ կ'ուզէք, դասական «գանդիզմ», քաղաքացիական անհնազանդութիւն, եւ մենք կանոնակարգելու ենք այդ տրամադրութիւնները: Այսինքն, եթէ հարցնէք, թէ ինչ եմ ես անելու, ես ձեզ կ'ասեմ՝ ես ձեւաւորելու եմ որոշակի հասարակական կարծիք, որ այս իշխանութիւնը չճանաչուի: Ինչ քաղաքական ձեւեր այն կ'ընդունի, ես այսօր չեմ կարող ասել, ինչ քաղաքական գործողութիւնների այն կը վերածուի, ցոյց կը տայ ժամանակը: Կ'ասեմ միայն, որ դրա համար օգտագործելու ենք օրինական բոլոր հնարաւոր միջոցները:

- Ինչպէ՞ս էք գնահատում Հայաստանում կայացած ընտրութիւնների վերաբերեալ արեւմտեան կառոյցների արձագանքը:

- Հայաստանը հանդիսանում է ԵԱՀԿ եւ Եւրախորհրդի անդամ, եւ նրա կառավարութիւնը որոշակի պարտաւորութիւններ ունի այդ կազմակերպութիւնների առջեւ: Դրա հետ մեկտեղ, գտնում եմ, որ այդ կազմակերպութիւնները, իրենց հերթին, պարտաւորութիւններ ունեն մեր ժողովրդի առջեւ: Այդ ժողովրդի իրաւունքների պաշտպանութիւնը, մարդու իրաւունքների, ժողովրդավարութեան զարգացման, երկրում օրինականութեան հաստատումը նրանց պարտաւորութիւնն է մեր ժողովրդի առաջ: Սակայն իրենց առջեւ Հայաստանի կառավարութեան պարտաւորութիւնների կատարումը պահանջելով՝ դրա հետ մեկտեղ իրենք մոռանում են մեր ժողովրդի առաջ իրենց ստանձնած պարտաւորութիւնների կատարման մասին: Հենց այստեղ է կայանում նրանց ձեւական մօտեցումը այն իրադարձութիւնների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում Հայաստանում: Ինչ վերաբերում է ընտրութիւններին, սա առաջին անգամը չէ: Այդ կազմակերպութիւնների դիտորդները ժամանում են, ինչ-որ առաքելութիւն իրականացնում, վերադառնում եւ զեկուցում իրենց ղեկավարութեանը. նկատել ենք ինչ-որ թերութիւններ, տալիս ենք ինչ-որ խորհուրդներ, որպէսզի հետագայ ընտրութիւնների ժամանակ դրանք վերացուեն, բարելաւման յոյս ենք ունենում, օրէնսդրութեան մէջ նկատում ենք շատ դրական տեղաշարժեր եւ ժողովրդավարութիւնը խորացնելու իշխանութիւնների մտադրութիւն: Ի՞նչ եմ ես այդ ամէնի ետեւում տեսնում: Իր գոյութեան պատճառի արդարացում: Դրանք, ըստ էութեան, մաքուր բիւրոկրատական կազմակերպութիւններ են, ես նկատի ունեմ դրանց ապարատը: Ապարատը ունի իր գոյութեան տրամաբանութիւնը: Նրանք պէտք է ապացուցեն իրենց անհրաժեշտութիւնը, «ռեզոն-դետրեն»: Այնտեղ հաւաքուել են դիւանագիտական թոշակառուներ եւ երիտասարդ կարիերիստներ. նրանք չեն կարող ասել, որ իրենց համակարգման ներքոյ գտնուող երկրներից մէկում ամէն ինչ վատ է: Այդ դէպքում իրենց կը հարցնեն՝ իսկ ինչո՞վ էք դուք մինչ այժմ զբաղուել: Դա զգում են նաեւ Եւրոպայում, արդէն իսկ կան քննադատական նկատողութիւններ, դրա վերաբերեալ յօդուածներ: Եթէ նախկինում այդ կազմակերպութիւնների դէմ հանդէս էին գալիս հիմնականում կառավարութիւնները, ապա այժմ հանդէս է գալիս նաեւ հասարակայնութիւնը, ընդդիմութիւնը, ինչը նրանց համար առաւել վտանգաւոր է: Ե՛ւ Վրաստանում է այդպէս եղել, ե՛ւ Հայաստանում, ե՛ւ Ատրպէյճանում այդպիսի ձայներ կան: Այդ կազմակերպութիւնների գործողութիւններից դժգոհ են բոլորը: Նրանք ժամանում են, կազմում են խախտումների ցանկը, իսկ վերջում ասում են, թէ խախտումները չեն ազդել ընտրութիւնների արդիւնքների վրայ: Ես նրանց հարցնում եմ. եթէ հազարաւոր մարդիկ տարւում են ոստիկանական բաժանմունքներ, եթէ մարդկանց ծեծել են, ձերբակալել են, ընթանում է միակողմանի քարոզչութիւն, այդ ամէնը չի՞ ազդում ընտրութիւնների արդիւնքների վրայ: Այդ ամէնը նրանք նկարագրում են, իսկ վերջում այսպիսի անհեթեթ ձեւակերպում: Ես չեմ հասկանում, թէ ինչ է դա՝ տրամաբանութեան պակա՞ս, թէ՞ ինչ-որ անբարոյական բան... Գրում ես, որ տասնեակ վստահուած անձինք ձայների հաշուարկի ժամանակ վտարուել են, եւ դա չի ազդում ընտրութիւնների արդիւնքների վրայ: Կարծում եմ՝ վաղ թէ ուշ այդ կազմակերպութիւնները պէտք է վերակազմաւորուեն:

- Ինչպէ՞ս էք տեսնում Հայաստան-ՆԱՏՕ փոխյարաբերութիւնները:

- Դա չարչրկուած հարց է: Հայաստանի քաղաքական օրակարգում այդպիսի հարց գոյութիւն չունի: Իմ իշխանութեան օրօք այդպիսի հարց չի եղել, ոչ էլ Քոչարեանի: Եթէ այսօր Հայաստանի քաղաքական օրակարգում այդպիսի հարց չկայ, ապա դրա մասին խօսելն էլ իմաստ չունի: Ինչ վերաբերում է տարբեր ծրագրերի շրջանակներում ՆԱՏՕ-ի հետ յարաբերութիւններին, ապա այդպիսի յարաբերութիւններ կան բոլորի մօտ: Հենց նոյն Ռուսաստանի մօտ դրանք կան, նոյնիսկ, կարող է, աւելի սերտ, քան Հայաստանինը: Փաստ է, որ Հայաստանը գտնւում է ԱՊՀ անվտանգութեան համակարգում: Առայժմ Հայաստանին դա ձեռնտու է, եւ ես առիթ չեմ տեսնում Հայաստանը արհեստականօրէն հրել այլ կողմ: Առաւել եւս, որ նրան ոչ ոք չի հրաւիրում:

- Ամէն դէպքում, Ղարաբաղի հիմնախնդրի լուծման հարցում ինչպէ՞ս կարելի է գոնէ նուազագոյն առաջընթացի հասնել:

- Ներկայ պահին ամենալաւ ելքը կարգաւորման վերջին պլանի իրագործումն է, որը ներկայացուել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների կողմից: Սակայն այն բանից յետոյ, երբ Ատրպէյճանը հասաւ ՄԱԿ-ի Գլխաւոր ասամբլեայում յայտնի բանաձեւի ընդունմանը, այդ պլանի իրագործումը դարձել է խնդրայարոյց:

ՀԲԸՄ Արտաւազդ Թատերախումբը կը ներկայացնէ

ԿԱՏԱԿԻ ՄԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

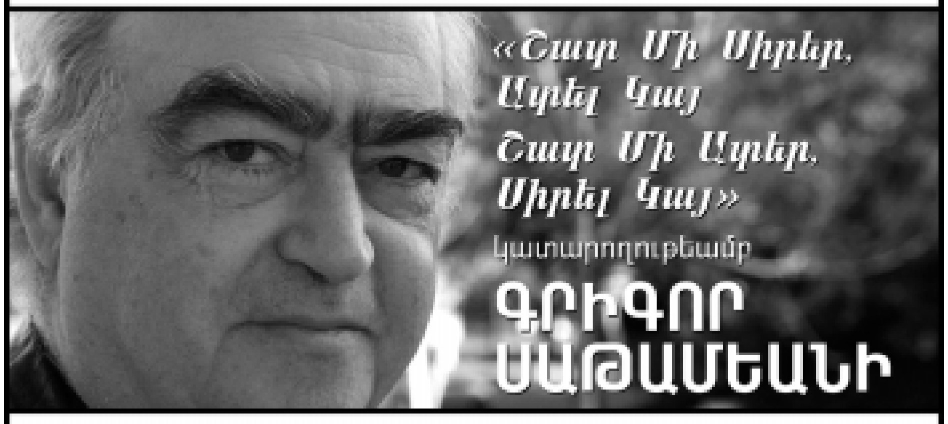

ՇԱԲԱԹ, ՄԱՅԻՍ 3, 2008, ԺԱՄԸ 8:00-ԻՆ

ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկեան Կեդրոն - Պօյաճեան Սրահ

2495 E. Mountain Street, Pasadena

Մուտքի նուէր՝ $50.00 (Ներառեալ աղանդեր)

Տոմսեր ապահովելու համար հեռաձայնել

ՀԲԸՄ Կեդրոն՝ (626) 794-7942

Աբրիլ Գրատուն՝ (818) 243-4112 • Պերճ Գրատուն՝ (818) 244-3830

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍԱԲՆԱԿ ՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

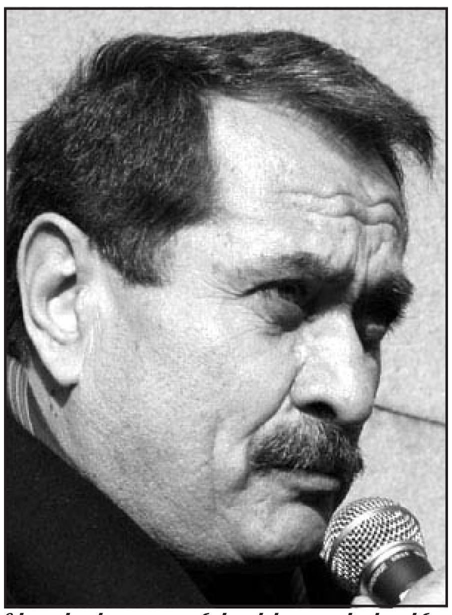

Մեծարգոյ տիարք

Սոյն Թուականի Ապրիլի 3-ին կալանավայրում, որը կոչւում է Երեւան-Կենտրոն քրէակատարողական հիմնարկութիւն (գտնւում է ՊԱԿ-ի շէնքում), կարդացի Ձեր բաց Նամակը եւ ուղղակի ցնցուած եմ Ձեր Հայաստանեան իրողութիւնների իմացութեամբ: Ցիրաւի միայն խորը մտահոգութիւնն է Ձեզ պարտադրել այս ճշմարտութիւնները բարձրագոչելու:

Ապրելով Սփիւռքի տարբեր քաղաքակիրթ երկրներում՝ ցաւոք սրտի, մենք դեռ ունենք հայրենակիցներ, որոնք առիթը բաց չեն թողնում քմահաճ լինելու, գովեստի խօսքեր շռայլելու Հայաստանում տիրող ֆաշիստական ռեժիմի հասցէին:

Նման մարդիկ, ի ուրախութիւն մեզ, երկու տասնեակից աւելի չեն: Իմացէք, որ ռեժիմի երկրպագուները հենց այնպէս չեն գովերգում Ռ. Քոչարեանին եւ Ս. Սարգսեանին, նրանք բոլորը այս կամ այն չափով մասնակից են եղել մեր եւ Ձեր Մայր Հայրենիքի տոտալ թալանին:

Նորից եւ նորից իմ եւ իմ ընկերների անունից երախտիքի խօսք եմ ասում Ձեզ՝ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ յարգելի տիկնայք եւ պարոնայք, եթէ թոյլ կը տաք՝ քոյրեր եւ եղբայրներ:

Ձեր հնչեցրած խօսքը մենք՝ կալանաւորներս շատ ենք կարեւորում (մենք գտնում ենք, որ կալանաւորուած ենք քաղաքական հայեացքների համար) : Զգալով Ձեր եղբայրական շունչը՝ աւելի ենք ամրանում մեր հաւատքի մէջ եւ գօտեպնդւում:

Այսպէս շարունակուել չի կարող՝ հայրենիքն է վտանգուած: Այսօր կալանաւորուած են Արցախի ազատամարտի հերոսներ, Նախկին եւ ներկայ ԱԺ պատգամաւորներ, կուսակցապետեր եւ ուղղակի մտածող մարդիկ, որոնց համար անտարբեր չէ Հայրենիքի ցաւը:

Մեզ մեղսագրուած են քրէական յօդուածներ, որոնց հետ ընդհանրապէս կապ չունենք: Մեր անմեղութեան մասին ամենատեղեակը այսօրուայ իշխանութիւններն են, քանզի նրանք են, որ սադրիչների օգնութեամբ մասսայական անկարգութիւններ հրահրեցին, որի հետեւանքով եղան զոհեր եւ բազում վիրաւորներ:

Մեզնից եւ ոչ մէկը կապ չունի հրահրուած անկարգութիւնների հետ:

Տեսնելով, որ այլ ապացոյցներ չունեն, ոստիկանութեանը դիմադրութիւն ցոյց տալու յօդուածով են մարդկանց դատապարտում, որոնք բնաւ ոչ մի դիմադրութիւն ցոյց չեն տուել եւ չէին կարող ցոյց տալ:

Մենք կոչ ենք անում Ձեզ համատեղել մեր ջանքերը Հայրենիքի փրկութեան գործում: Ոչ լեգիտիմ Նախագահը նոր արհաւիրքների առջեւ կը կանգնեցի մեր եւ Ձեր հայրենիքը: Այս պարագայում փրկութիւնը տեսնում ենք միայն Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի առաջնորդած Համազգային շարժման շարունակելիութեան մէջ: Միայն նա կարող է յանուն Հայաստանի ապագային մղուող այս պայքարը հասցնել իր տրամաբանական, յաղթական աւարտին:

Պայքար-պայքար մինչեւ վերջ:

Յաղթելու ենք:

ԱԺ Նախկին պատգամաւոր, Ազգային Անվտանգութեան ծառայութեան պաշտօնաթող գնդապետ, քաղաքական բանտարկեալ՝

Գուրգէն Եղիազարեան

Յ. Գ. 2005թ. Հոկտեմբերին Փարիզում սկիզբ առած զանգուածային անկարգութիւնները տեւեցին 3 շաբաթ, որի ընթացքում թալանուեցին եւ հրկիզուեցին հազարաւոր խանութներ, տուժեցին խաղաղ բնակիչներ, հրկիզուեց շուրջ 9000 աւտոմեքենայ: Այս ամէնի արդիւնքում վիրաւորուեցին 126 ոստիկան, սակայն ցուցարարների մեջ սպանուածներ եւ վիրաւորներ չեղան:

Խնդրում եմ այս ամէնը համեմատել Երեւանեան դէպքերի հետ եւ պարզ կը դառնայ, թէ ինչու 8 անմեղ մարդու արիւն թափուեց (ըստ պաշտօնական վիճակագրութեան): Նպատակը մէկն էր՝ մեզ մեկուսացնելը, որպէսզի կլանը տօնի իր կեղծածյաղթանակը:

ՄԷԿ ՁԵՌՔԻՆ ՁԻԹԵՆԵԱՑ ՃԻՒՂ, ՄԻՒՍԻՆ՝ ՀՐԱՁԷՆ

Շարունակուած էջ 1-էն

Նամեակին, մեր երկրի իշխանութիւնները անհաղորդ մնացին մեր ժողովուրդին: Անոնք անտեսեցին անոր **գահավէժ, ողբերգական, անօգնական եւ յուսահատական** *վիճակը,* **ցաւն** *ու օրուան ապրուստը ճարելու առօրեայ* **մտահոգութիւնները**: *Այդ բազմաբնոյթ տառապանքները, կուտակուելով պատճառ դարձան ժողովրդական աժդահա ծաւալի պահանջատիրական խաղաղ երթերու, որոնք, անգամ մը եւս բիրտ ուժով ճնշուեցան Մարտի 1-2-ի եղեռնական ջարդերով...*

*Այնուամենայնիւ, ուշագրաւ կը գտնենք Երդման արարողութեան ընթացքին տրուած պատգամը, ուր, ի մէջ այլոց, նաեւ տեղ տրուած էր Մարտ 1-ի՝ «***բոլորիս ցաւ ու դառնութիւն պատճառող***» դէպքերուն, ու անկէ բխող «...միասնաբար փնտռել ու գտնել ապաքինման ու համախմբման ճանապարհը...» դարմանում առաջադրող հրամայականին...«Եթէ անգամ մեր միջեւ չհասկացողութեան պատ կայ, կոչ եմ անում, քանդենք այդ պատը»:*

Այո, Պրն. Նախագահ, անհրաժեշտ է, «քանդենք այդ պատը»: Հաղորդակից դառնանք իրարու: Միասնաբար փնտռենք ու գտնենք ապաքինման ու համախմբման ճանապարհը: Սխա՞լ հասկցած պիտի նկատուիմ, եթէ հարց տամ. արդեօ՞ք կ'ակնարկուի ընդդիմութեան հետ երկխօսութեան: Այդ պարագային, նիշդ պիտի չըլլա՞ր, ստեղծել քաղաքական, քաղաքացիական եւ սահմանդրական իրաւունքներու պաշտպանութեան համար նպաստաւոր այնպիսի պայմաններ, որոնք ներշնչեն վստահութիւն, փոխադարձ հասկացողութիւն, ֆիզիքական ապահովութիւն, կաշառակերութեան արմատախիլ վերացում, ժողովրդավարութիւն ու նման շատ բաներ...

Մինչեւ օրս, կան ընդդիմադիր քաղաքական բանտարկեալներ: Կան խաղաղ երթերու իրենց մասնակցութիւնը բերած կամ՝ բերած ըլլալու կասկածի տակ գտնուողներու դէմ, օրը նոր, նոր հալածանքներ: Կան անմեղ ու արդար պարզ անհատներու ձերբակալութիւններ: Անարգանք, խտրականութիւն, հայհոյանք, խոշտանգում ու ծեծ: Ընդդիմադիր հակումներ ունեցողներու դէմ հալածանք ու սպառնալիք: Կը գործէ Արտակարգ Դրութիւնը, որ կ'արգիլէ պարզ մէկտեղումներ, յիշարժան հաւաքներ, գիտաժողովներ:

Այսպէ՞ս պիտի «քանդել այդ պատը»:

Ա՞յս կերպով պիտի ստեղծուի «վստահութեան մթնոլորտը»:

Ա՞յս է «չբաժանուելու» կերպը:

Ա՞յս է «անջրպետներ չստեղծելու» ձեւը:

Ա՞յս է «միմիանց մտահոգութեան ու ցաւին անհաղորդ չմնալու» միջոցը:

Ա՞յս է «բոլորին նախագահը չըլլալու իրաւունք չունենալու» արդարացումը:

Ա՞յս է «վաղուայ Հայաստանի զարգացման ճանապարհը» հարթող ուղին:

Ոչ, Պրն Նախագահ, ինչպէս գիտէք, այս չէ շիտակ ճամբան...

Շիտակ ճամբան այն է, որ ազատ կ'արձակուին քաղաքական բանտարկեալները:

Կը դադրին քաղաքական հետապնդումները:

Կը վերանայուին Արտակարգ Դրութեամբ կամայականօրէն կանխարգիլումներու կապակցութեամբ ներառուած յօդուածները:

Հաշուեյարդարի կ'ենթարկուին Ազատութեան հրապարակի վրայ, Մարտի 1-ի խաղաղ ժողովուրդի վրայ կրակողները:

Վերջապէս, կը ստեղծուին ժողովրդավարական պայմաններ:

Այդ հանգրուանին է, որ կը վերականգնի վստահութեան մթնոլորտը: Կը նախաձեռնուի երկխօսութիւնը: Երդման Արարողութեան Ձեր բանաձեւած ցանկութիւնները մարմին կը ստանան:

Հաւատացէ՛ք, Պրն. Նախագահ:

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ ԴԷՆԻ ՏԱՄԱՏԵԱՆ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԿԼԷՆՏԷՅԼ ՔԱՂԱՔԻ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՄՐՑԱՆՔԻՆ

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Այս տարուան Կլէնտէյլի քաղաքապետարանի կազմակերպած «Ես կը սիրեմ շրջապատս» մրցանքին խորագիրն էր «Ես եմ ապականութեան լուծումը»: Տարեկան այս գծագրութեան մրցոյթին կը մասնակցին Կլէնտէյլի հանրային եւ ոչ հանրային բոլոր նախակրթարաններու աշակերտները, որոնցմէ լաւագոյնները կ՚արժանանան բաժակի եւ քաջալերական նուէրներու, ապա անոնց մէջէն կ՚ընտրուին առաջին երեքը, իսկ առաջին մրցանակակիրին գծած աշխատանքը կը վերածուի որմազդի եւ կը ցուցադրուի քաղաքապետարանի եւ քաղաքի այլ հանրային վայրերու մէջ:

Հայ Քոյրերու վարժարանի նախակրթարանի աշակերտները, իրենց ուսուցչուհի՝ վարժարանիս գծագրութեան դասատու Մանուէլլա Քոսայեանի հսկողութեամբ եւ ցուցմունքներով կ՚աշխատին եւ կը փորձեն որոշուած թեման լաւագոյնս դրսեւորել իրենց արուեստի ստեղծագործութիւններու մէջ:

Ըստ սովորութեան, այս տարի եւս վարժարանէս մեծ թիւով աշակերտներ մասնակցեցան այս մրցոյթին:

Չորեքշաբթի, Ապրիլ 2ին տեղի ունեցաւ մրցանակներու բաշխման պաշտօնական հանդիսութիւնը, ուր ներկայ էին 10,000էն աւելի մասնակցողներէն ընտրուած 54 լաւագոյն գծանկարները ներկայացնողները, իրենց ծնողներով, ուսուցիչներով, վարժարանի պատասխանատուներով: Հայ Քոյրերու վարժարանի աշակերտուհիներէն մրցանակի արժանացած՝ Դ. կարգէն Դէնի Տամատեանն եւ Գ. կարգէն Նաթալի Տէր Աւանեսեան ներկայ էին եւ միւս բոլոր մրցանակակիրներու հետ անհամբեր կը սպասէին առաջին մրցանակի յայտարարութեան:

Վերջապէս սպասուած պահը հասաւ եւ առաջին տեղը գրաւած գծանկարը որպէս որմազդ՝ յաղթական իջաւ բեմին վրայ, բոլոր ներկաներու հետաքրքիր աչքերու առաջ, հիացմունքի արտայայտութիւններ խլելով բոլորէն: Այո՛, Հայ Քոյրերու Վարժարանի Չորրորդ դասարանի աշակերտուհիներէն Դէնի Տամադեանի ստեղծագործութիւնն էր 10,000 գծան կարներու մէջ առաջին տեղը գրաւած գործը... վայրկեանը կեանքի անկրկնելի պահերէն մէկն էր, եւ վստահ եմ, որ անմոռանալի եւ իր անդրադարձը ունեցող դէպքը անջնջելի պիտի մնայ իննամեայ աշակերտուհիին կեանքին մէջ, միաժամանակ յաղթանակներու փայլուն էջ մը եւս աւելցնելով վարժարանիս պատմութեան մէջ:

«... Դէնին կրցած է ստեղծագործել աշխատանք մը», որ ըստ դատական կազմի անդամներուն, «իսկապէս կ՚արտայայտէ այս տարուան թեմային մասին» «Ես եմ ապականութեան լուծումը», կ՚ըսեն մրցոյթը կազմակերպողները եւ կ՚աւելցնեն «Դէնի գծած է ինքզինքը Կլէնտէյլ քաղաքի կեդրոնը կեցած, ձեռքին պաստառ մը տարուան թեման կրող, նաեւ գծանկարը կը պարունակէ քաղաքացիներուն մաքրութիւն յիշեցնող զանազան արտայայտութիւններ եւ մէկ կողմը յատկանշական գրութիւն մը՝ «Եթէ ապականութիւն կայ կենսոլորտի մէջ, ոչինչ կարելի է ակնկալել ապագայի հեռանկարով...», (Մէջբերումները առնուած են Glendale News-Press, Thursday, April 35 2008-ի թիւէն):

Կլէնտէյլի քաղաքապետութեան «Ես կը Սիրեմ Իմ Շրջապատս» մրցոյթին 54 մրցանակիրները Ապրիլ 3-ի յետմիջօրէին ստացան բաժակներ եւ նուէրներ, առաջին երեք դիրքերը գրաւողներուն ի պատիւ, իրենց անուններով ծառատունկ տեղի պիտի ունենայ անոնց յաճախած վարժարաններու շրջափակերէն ներս, առաւել, առաջին հանդիսացող Դէնի Տամատեանի գծանկարը հսկայ որմազդի վերածուած պիտի զետեղուի քաղաքապետարանի սրահին մէջ:

Տեղին է յիշել, որ նախանցեալ տարիներու «Ես կը Սիրեմ Շրջապատս» գծագրութեան մրցոյթներուն միշտ ալ Հայ Քոյրերու Վարժարանը ունեցած է մրցանակակիրներ, նախորդ տարի Հայ Քոյրերու Վարժարանէն դարձեալ երկու մրցանակակիրներ ընտրուեցան, որոնցմէ Աննա Ազիզեան հանդիսացած էր երրորդ, որու շնորհիւ անոր անունով ծառ մը տնկուեցաւ վարժարանիս շրջափակէն ներս: Քաղաքապետարանի սոյն յանձնախումբը անցեալ տարի պատուեց նաեւ վարժարանիս գծագրութեան դասատուն՝ Մանուէլլա Քոսայեանը իր յարատեւ եւ բծախնդիր աշխատանքին համար:

Շնորհաւորելի է Հայ Քոյրերու վարժարանը, իր ունեցած եւս մէկ յաղթանակով:

ՍԱՐԳԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ՝ Ի ՊԱՏՈՒԻ

Հինգշաբթի, Ապրիլ 10, 2008ի երեկոյեան Կլէնտէյլի «Ալեքս» թատրոնի սրահ փութացած էին աւելի քան հազար հայորդիներ, իրենց յարգանքը մատուցելու երգահան-յօրինող, (composer), բեմադրիչ (director) եւ հայկական հեռուստատեսիլի ռահվիրա (pioneer) Սարգի Մուրատեանի: Այս երեք հանգամանքները մասնաւորաբար նշուած էին ձեռարկի կազմակերպիչ, Լոս Անճելոսի միջազգային Աքատեմիի կողմէ, սակայն Սարգի Մուրատեան օժտուած է բազմաթիւ անհատական, նկարագրային եւ արհեստակցական այլ յոյժ գովելի արժանիքներով, որոնք զինք կը դարձնեն այս գաղութի իրապէս եզակի անձնաւորութիւններէն մէկը:

Ձեռնարկի կազմակերպչական գործին գլուխը կը գտնուէր Նունէ Սերոբեան անուն համակրելի անձնաւորութիւն մը, որ կարողացած էր քանի մը օգնականներով, այդ գիշերուան նման լուրջ ձեռնարկ մը գլուխ հանել: Արդարեւ, բազմաշնորհ եւ հարուստ վաստակով յարգանքի արժանացող Սարգիս Մուրատեան, շուրջ 60 տարիներու վրայ երկարող բեղուն գործունէութեան մը ընթացքին, յօրինած է աւելի քան 100 երգեր, մեծ մասը իր պատրաստած եօթը երկարժամեայ ֆիլմերու համար, երգեր որոնք կը շարունակեն վայելել մեծ ժողովրդականութիւն:

Յայտագրի հանդիսավարուհի, Անուշի ղեկավարութեամբ, բեմի վրայ տողանցեցին Սարգիի ուշադրութեան եւ քաջալերութեան արժանացած գաղութային ծանօթ եւ գնահատուած երգիչ-երգչուհի արուեստագէտներ, ինչպիսիք էին Մանուէլ, Քեւին Ճորճ եւ իր երկու եղբայրները՝ Ջուքօ, Տանիք, Մայիլեան, Գրիգորեան, Ճ. Արմէն, Ատիս, Վաչէ, Սեւան, Մաքսիմ, Մանսուրեան, Ալոյեան, եւ ուրիշներ: Այս բոլորին կ՚ընկերակցէր իրապէս արհեստավարժ նուագախումբ մը, որ կարողացաւ Մուրատեանի յօրինած երգերու «համն ու հոտը» մատուցել խանդավառ հասարակութեան մը: Յայտագրի վրայ մերթ ընդ մերթ կը ցուցադրուէին կարճ հատուածներ Սարգիի բեմադրած ֆիլմերէն, որոնք ծանօթ էին արդէն բոլորին, իր առաջին ֆիլմերէն մինչեւ վերջինը՝ «Ալիսիան»:

Յարգանքի եւ գնահատանքի խօսքերով, ելոյթներ ունեցան Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, որուն կ՚ընկերանար նաեւ նախորդ բազմավաստակ առաջնորդ,Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, եւ եկեղեցական դասը, Կլէնտէյլի քաղաքի երկու հայազգի քաղաքապետներ՝ Լերի Զարեան եւ Արա Նաճարեան, Սարգիի երկար տարիներու գործակից Արամայիս Ղարիպեան, Տօքթ. Յարութիւն Սաղրեան, Փրոֆ. Օշին Քէշիշեան, եւ ուրիշներ:

Յայտագրի աւարտին, հասկնալիօրէն յուզուած, շնորհակալութեան խօսքով հանդէս եկաւ յոբելեար Սարգի Մուրատեան, եւ խոստացաւ իր ժողովուրդին եւ մշակոյթին ծառայել այնքան ատեն որ շարունակէ կեանք ունենալ:

Եթէ նկատի չառնենք յայտագրի որոշ մասերը, որոնք ծանրաբեռնեցին այլապէս յաջող ծրագիրը, կարելի է այս երեկոն նկատել յարգանքի պատշաճ եւ բովանդակալից արտայայտութիւն Սարգի Մուրատեանի վաստակին հանդէպ:

Յ. Ս.

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՀԱՃՆՈՅ ԿԱՅՔԷՋԻ ԲԱՑՄԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԵԼԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

Լիբանանի Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան վարչութեան նախաձեռնութեամբ եւ կազմակերպութեամբ, Ուրբաթ, 28 Մարտ, 2008ի երեկոյեան ժամը 8:00ին, Զալքայի հայ կաթողիկէ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ «Պետօղլեան» սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Հաճնոյ կայքէջի բացման հանդիսութիւնը, իր յիշատակելի պիտի մնայ անոր ներկայ եղած հայրենակիցներուն համար:

Արդարեւ, որոշուած ժամուն սրահը արդէն լեցուած էր հաճընցի եւ ոչ-հաճընցի հայրենակիցներէ, հիւրերէ, բարեկամներէ բաղկացած երկսեռ հասարակութեամբ մը: Ներկաներու առաջին շարքին տեղ գրաւած էին հայ երեք յարանուանութեանց ներկայացուցիչներ՝ վերապատուելի Սողոմոն Քիլաղպեանը, հայր Անդրանիկ Ծ. Վրդ. Կռանեանը եւ Տէր Յարութիւն Քհնյ. Կոստանեանը, որոնց կողքին ներկայ էր նաեւ Հաճնոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ հովիւ Տէր Նարեկ Քհնյ. Հեճինեանը: Նմանապէս, ներկայ էին կուսակցական, միութենական, հայրենակցական միութիւններու եւ այլ մարմիններու ներկայացուցիչներ եւ հիւր անձնաւորութիւններ: Անշուշտ ատոնց շարքին էր կայքէջի «կնքահայր»՝ Պաթոն Ռուժի Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան ատենապետ Վազգէն Գալթաքճեանը եւ կայքէջի «ծնողք»՝ Լիբանանի Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան վարչութեան անդամները, որոնք աշխուժօրէն կը կատարէին հիւրերը առաջնորդելու եւ հանդիսութիւնը վարելու պաշտօնը:

Աննշան ուշացումով մը (թերեւս «հայկական ժամադրութիւն»ը յարգելու համար), ժամը 8:10ին սկսաւ հանդիսութիւնը, քայլերգներու ունկնդրութեամբ: Ապա տիկ. Անի Եփրեմեան, իր ընկալեալ սովորութեամբ, ներկաները հմայեց իր առինքնող ասմունքով, ապա հանդիսավարութիւնը ստանձնեց առաջ հերթին կատարելով բացման խօսքը: Ան ըսաւ. «Հայ ժողովուրդի պանծալի ազատագրական պայքարներուն մէջ, իր իւրայատուկ տեղը ունի արծուեբոյն Հաճընը: Կիլիկեան այդ հինաւուրց քաղաքի լեռնային դիրքը, կարծես արծուեբոյն նկարագիր տուած էին հաճընցիներուն՝ ըմբոստ, խիզախ ու հայրենասէր:

Ամբողջ Հաճընը մէկ մարդու պէս ծառացաւ թրքական պաշարման բանակին դէմ եւ սկսաւ մեր պատմութեան ամենահերոսական մարտերէն մէկը:

Փառք ու պատիւ բոլոր ծանօթ եւ անծանօթ հերոսներուն որոնք ինկան Հաճնոյ անհաւասար մարտերուն մէջ եւ ողջոյն անոնց աւանդներուն հաւատարիմ ժառանգորդ նոր սերունդին:

Սրտանց կը շնորհաւորենք Նոր Հաճըն կայքէջը որովհետեւ վերջապէս ան՝ մեր նոր սերունդին, պատանիին, երիտասարդին առջեւ բացուած գործնական ուղղութիւն մըն է, ազգապահպանման ազդու գործիք մը, իր իսկ նախասիրած ոճով՝ համակարգիչով:

Անմիջապէս կ՚անցնինք յայտագրի գործադրութեան»:

Գործադրուեցաւ գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը, հետեւեալ ձեւով.

Օր. Դալար Եագուպեան հակիրճ ձեւով ներկայացուց համակարգիչ, համացանց, կայքէջ նիւթը եւ անոնց դերը այժմէական կեանքին մէջ:

Մարիա Փափազեան, դաշնամուրի վրայ, եւ Արեգ Տագէսեան, թաւ ջութակով, նուագեցին «Կռունկ»-ը:

Հաճնոյ կայքէջը ներկայացուց Շիրազ Ճէրէճեանը, պաստառի վրայ ցուցադրուած կայքէջին բոլոր բաժինները եւ ենթաբաժանումները ներկայացնելով: Անոնք ունին հետեւեալ գլխաւոր խորագիրները, Հիմնական էջ, Մեր Մասին, Պատմական, Հաճնոյ բարբառ, ձեռնարկներ, Մեր հայրենակիցները, Աւիթներ, Նուիրատուութիւն եւ Հաճընի գաղութները (այս վերջինը կառուցելի է):

Ընթերցուեցաւ Գալիֆորնիոյ շրջանի Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան նամակը եւ նուիրատուութիւնները այս առիթով:

Հասած էր հանդիսաւոր պահը՝ Հաճնոյ կայքէջի պաշտօնական բացման արարողութիւնը: «Կիլիկիա» երգին հետ պաստառին վրայ կը ցուցադրուէին այսօրուան Հաճյնէն եւ հաճընցիներէն նկարներ: Բեմ հրաւիրուեցան վարչութեան անդամները, կնքահայր Վազգէն Գալթաքճեանը եւ հոգեւոր երեք հայրերը, որոնք աղօթքով ու մաղթանքներով օրհնեցին այսօրուան «Նորածին»ը՝ Հաճնոյ կայքէջը: Այս առիթով նշենք, որ Տէր Յարութիւն Քհնյ. Կոստանեան յայտնեց, թէ ինք «հօրով-մօրով» հաճնըցի է:

Կնքահայր Գալթաքճեան հանդիսաւորապէս կտրեց ժապաւէնը, ապա արտասանեց իր սրտի խօսքը:

Անգամ մը եւս դաշնամուրի վրայ նուագեց Դալար Եագուպեանը:

Հասաւ նաեւ յուզիչ պահը. Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան նախաձեռնութեամբ, 80 տարիքը իրենց ետին ձգած հաճընցի 12 վեթերաններ պատուըուեցան յատուկ կրծքանշաններով, կնքահայր Գալթաքճեանի ձեռամբ:

Վարչութեան ատենապետ Նազարէթ Ճէրէճեան հանդէս եկաւ փակման խօսքով:

Հաճնոյ կայքէջի բացման հանդիսութիւնը աւարտեցաւ քայլերգի վերածուած «Օդանաւ Եկաւ» երգով, ներկաներու մեծամասնութեան մասնակցութեամբ:

Կատարուեցան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ, Լիբանանէն եւ Միացեալ Նահանգներէն:

Ապա տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն, որուն ընթացքին հանդիսութեան ներկաները իրենց շնորհաւորութիւնները ներկայացուցին վարչութեան անդամներուն, եւ կարծիքներ փոխանակեցին այս կարեւոր ու անհրաժեշտ քայլին շուրջ:

***

Անվարան կրնանք ըսել, որ այս ձեռնարկին ներկայ գտնուած հաճընցիները եւ ոչ-միայն հաճընցիները իսկական վայելքի եւ հպարտանքի պահեր ապրեցան, ի տես ապրելու, գոյատեւելու, պայքարելու, կերտելու եւ կառուցանելու հայ ժողովուրդին կամքին ու վճռակամութեան, որուն կարեւոր մէկ մասը կը կազմեն հաճընցիները:

Վարձքերնիդ կատա՛ր, կ՚ըսենք Լիբանանի Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան վարչութեան անդամներուն եւ Հաճնոյ կայքէջի կնքահայր Վազգէն Գալթաքճեանին, իրենց այս հայրենանուէր ու ազգասէր գործունէութեան համար:

Զ. Տ.

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՊԱՐՏԱԶԳԱՑՈՒՄԻՑ ԵԼՆԵԼՈՎ...»

Ն. ՏԷՐԵԱՆ

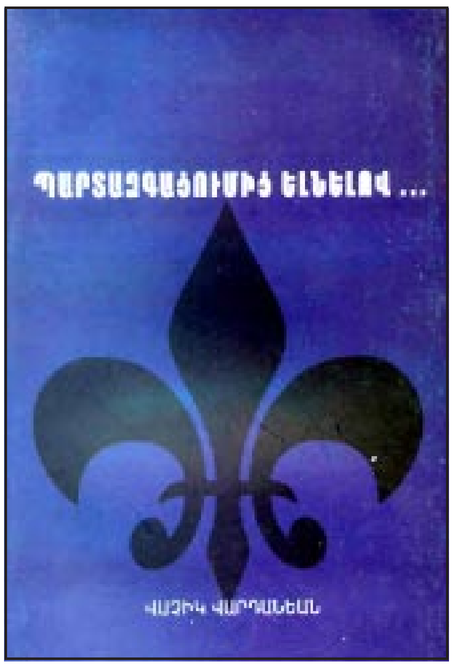

Երեւանում լոյս է տեսել իրանահայ լրագրող եւ արձակագիր Վաչիկ Վարդանեանի «Պարտազգացումից Ելնելով» գիրքը, 86 էջերից բաղկացած: Գիրքը տպագրուել է հանրածանօթ բարերար Լեւոն Ահարոնեանի մեկենասութեամբ: Հեղինակը 86 էջերի մէջ հանգամանօրէն անդրադառնում է իր սիրեցեալ մօր, վաստակաշատ ուսուցիչ-մանկավարժ՝ Լուսիկ Վարդանեանի փոթորկոտ կեանքին, որն լի է վերիվայրումներով, ուրախ եւ տխուր երեւոյթներով, որոնց աւելի է շեշտաւորում հայ տառապած մօր կերպարը, որն իր ընտանեկան կեանքից դուրս, ամենայն սրտով ու եռանդով նուիրւում է հայ մատաղ սերնդի հայեցի դաստիարակման: Եւ այդ դժուարին ճանապարհին ինչպիսի խոչընդոտների է հանդիպում հայ տանջուած ուսուցչուհին: Դրանք պիտի տեսնել եւ կարդալ աշխատութեան մէջ: Գրքի մէջ զետեղուած են Թաւրիզի հայոց թեմական առաջնորդների նամակները, ուղղուած Ատրպատական նահանգի Ղարադաղ (Փայտակարան) գաւառի երբեմնի հայաբնակ Քարագլուխ գիւղի բնակիչ ուսուցչուհի՝ Լուսիկ Վարդանեանին, որն երկրի այդ հեռաւոր ծայրամասում բնակւող մի խումբ հայ մանուկների ի մի հաւաքելով, հայոց սրբազան տառերն է դրոշմում նրանց շրթերին եւ հոգիներում: Վաչիկ Վարդանեանի սոյն աշխատութիւնը մի արժանաւոր կոթող է նուիրուած իր անգուգական մօր, հայ տառապած կրթական մշակ՝ Լուսիկ Վարդանեանի պայծառ յիշատակին:

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ
ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՅ ՆԱԽԱՃԱՇ

Հ.Մ.Մ. HOMENMEN 1921

Կազմակերպութեամբ՝
Հ.Մ.Մ.-ի Տիկնաց Միութեան

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Օրուայ Հիւրեր՝
Բանախօս՝ Տիկին Արաքսի Թաթուլեան
Երգչուհի՝ Մարգարիտ Շահինեան

Կիրակի, 11 Մայիս 2008
առաւօտեան ժամը 10:00-ին
Հ.Մ.Մ.-ի Կարօ Սողանալեան
սրահին մէջ
1060 N. Allen Ave., Pasadena

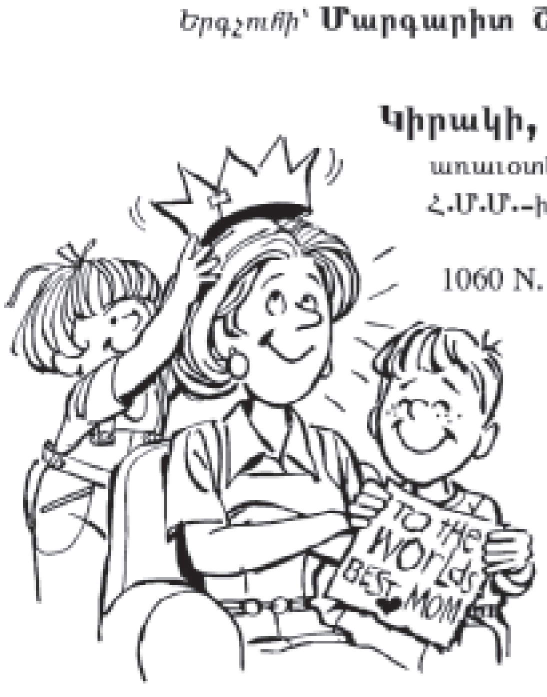

Մուտքի Նուէր՝
$20.00

Տոմսերու համար դիմել՝
Կարինէին
(626) 755-4773
կամ Շովիկին
(626) 429-8366

Massis Weekly

Volume 28, No. 13 Saturday, APRIL 19, 2008

European Parliament Members Use Strong Words To Criticize Armenian Elections

PACE Commission Passes Draft Resolution on Armenia

STRASBOURG -- The Monitoring Commission of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE) on Tuesday passed a draft resolution concerning the state of democratic institutions in Armenia urging Armenian authorities to make a number of steps towards changing the situation in the country.

Among the steps listed by the Strasbourg-based organization are launching an independent inquiry into the March 1-2 deadly post-election clashes between opposition protesters and security forces in Yerevan, releasing all prisoners who did not commit crimes, amending the law on public rallies, marches and demonstrations, engaging in a dialogue with the opposition, increasing the opposition's role in political processes.

Earlier, on Tuesday, Council of Europe's Commissioner for Human Rights Thomas Hammarberg also emphasized the proposal that all oppositionists jailed for expressing their anti-government opinions must be freed.

He also called for cooperation with Armenian authorities in conducting the investigation into the post-election clashes between opposition demonstrators and security forces.

"We are now waiting for an all clear message from the government that they are willing to have this cooperation and what type of expertise they would like to have in order to undertake this important investigation," Hammarberg said.

In the draft resolution the Strasbourg-based pan-European organization in particular warned that Armenia may be stripped of its right to vote already at the PACE's session in June "if no essential progress is made on the requirements of starting a serious dialogue around reforms among political forces in Armenia."

Passions flared up following the presentation on Armenia by UK representative John Prescott, who claimed that UK representative John Prescott the presidential election in Armenia were mostly in line with the European standards. However, lack of criticism aroused discontent of some delegates.

Hungary's Zsolt Nemeth reminded that the Armenian election was followed by riots that claimed lives of 9 people. "The Council of Europe legitimizes anti-democratic deeds of the Armenian authorities. If we can't change anything let's stop sending observers. We need fundamental assessment of monitoring missions," he said.

Sweden's Marietta de Purbe-Lunden, who was an official observer during the elections, said the balloting results were being falsified right before her eyes in one of polling stations, and the violations she has observed has caused her great anxiety and stress.

Other Strasbourg officials expressed concern over the presence of political prisoners in Armenia.

The debate was to be continued on Thursday. It means that majority of the delegates do not agree with John Prescott's mild assessments and can question the authority of the Armenian delegation to PACE.

On March 4, in a speech at the Constitutional Court former president Levon Ter-Petrosian declared that he accepted the proposals of the European Union presidency which called for dialogue after the demands for an end to the emergency rule, an immediate release of prisoners and a start of an independent international inquiry had been fulfilled.

Meanwhile, the authorities have not made a single step aimed at ensuring this dialogue.

Authorities Ban Genocide Conference Organized By SDHP Youth Union

YEREVAN -- "The year 1937 rages in Armenia," Narek Galstian, the Chairman of the Sargis Tkhruni youth union of the Hunchakian Social Democratic Party, stated to journalists on April 11, commenting upon the refusal of the Ani Plaza hotel's administration to provide a hall for holding a conference dedicated to Armenian-Turkish relations.

According to N. Galstian, the reason of refusal is the fact that an opposition political force is the organizer of the event. He reminded that nearly a weak ago the Sargis Tkhruni union received an analogous refusal to hold a conference dedicated to adoption of a resolution on Nagorno-Karabakh by UN. In his words, the authorities hamper opposition's holding any events.

"We condemn such measures, it is quite obvious that pressure is exerted upon hotels' administrations by the authorities. The things worsened so much that in essence holding of events dedicated to Armenian-Turkish relations and condemnation of the Armenian Genocide is prohibited," Narek Galstian stated.

He expressed bewilderment with

Continued on page 2

Death Toll In Armenia's Post-election Melee Rises To Ten

Tigran Abgarian

Samvel Harutiunian

YEREVAN -- The death toll in Armenia's bloody post-election violence has reached ten after a policeman and a civilian died of wounds and injuries they sustained in the March 1 clashes.

Both Tigran Abgarian, 19, a policeman, and Samvel Harutiunian, 29, a resident of Armenia's southern province of Ararat, were reportedly hospitalized on the night of fierce fighting between opposition protesters and security forces in central streets of the Armenian capital Yerevan. Both were pronounced dead at different hospitals within a space of half an hour six weeks later.

According to doctors and official police sources, Abgarian was brought to hospital with a gunshot wound to his neck and remained unconscious in intensive care until his death last Friday.

The family and friends of Samvel Harutiunian laid him to rest in the town of Khor Virap, about 50 kilometers to the south of Yerevan, on Monday.

Harutiunian had sustained a heavy injury in the head on March 1 and remained unconscious in hospital until March 20, his father Ruben Harutiunian told RFE/RL, adding that his son was last seen on March 1 evening near the French Embassy in Yerevan. He also said that after his son regained consciousness he underwent several surgeries.

According to Ruben Harutiunian, he was not informed that his son was in a grave condition at the Armenia Medical Center until March 4. He says that before that he thought his son was among arrested people.

"I and my sister-in-law could not recognize him when we saw him there," Ruben Harutiunian says.

Officially, Samvel Harutiunian's death was caused by serious complications resulting from a heavy blow on the head.

Harutiunian is survived by his 20-year-old wife and six-month-old baby daughter.

Condoleezza Rice Urges Political Will To Settle Nagorno-Karabakh Dispute

WASHINGTON, DC -- U.S. Secretary of State Condoleezza Rice Tuesday called on the Armenian and Azerbaijani governments to summon up the political will to settle the Nagorno-Karabakh issue. Rice said the long-running territorial dispute is holding back both countries. VOA's David Gollust reports from the State Department

In comments reflecting U.S. frustration over the continued impasse, Rice says the Nagorno-Karabakh dispute is adversely affecting the interests of both Armenia and Azerbaijan and could be resolved quickly, with a little bit of political will by the two principals.

Asked about the conflict in an appearance before the American-Turkish Council in Washington, Rice said Minsk Group diplomats have been close to getting an agreement on several occasions, and that it is time for the parties to make the hard choices needed to finally end the conflict:

"It needs to be done. I have made the case to both the Armenian government and the Azeri government that they are falling behind the rest of the region because they will not resolve this conflict between them. And frankly there is plenty of, if you wish to use the

U.S. Secretary of State Condoleezza Rice

word, blame to go around on both sides. This could be done if there is political will, and it ought to. It ought to be done," he said.

In conjunction with the Rice remarks, the State Department issued a fact sheet (see page 2) Tuesday reiterating that the United States does not recognize Nagorno-Karabakh as an independent country, supports the territorial integrity of Azerbaijan, and holds that the future status of the region is to be settled through negotiations.

It reaffirmed the U.S. commitment to the Minsk process and said cooperation among the three co-chairs is excellent.

Statement By European Armenian Organizations

Dear Members of the European Parliament,

A debate on the functioning of the democratic institutions in Armenia is going to be examined accordingly to the emergency procedures and to take place during the course of the next Assembly of the European Council that is to be held from April 14th to April 18th 2008.

The current situation in Armenia is extremely preoccupying even though the mobilization to order that was established on March 2nd the day following the pacific march which denounced the electoral frauds that had taken place during the presidential elections held on the 19th of February 2008 has been lifted. Nevertheless legislative governmental measures have been taken to restrain the liberty of speech as well as the free circulation of citizens. A set of amendments to the law have been voted in a hurry by the Armenian Parliament which restrict the people's right to gather in reunions, meetings, to march or demonstrate.

These basic rights which are fundamental to any democracy are being denied and submitted to administrative and police dictate. Tens of political and intellectual personalities have been arrested without any motives. Any media who dares a critic against the government is being threatened or shut down.

The Assembly of the European Council should not remain indifferent to the authoritarian derives of a member country which is as strategically important as Armenia, the gateway of Caucasus and the Middle East.

We therefore request from you that this question is raised during the session of the European Council and that the Armenian government be asked that, accordingly to the positions of the European Union joint commission of Venice/Osce-Odhir, as well as the follow up commission of the PACE during its reunion held in Paris on March 18th 2008, that:

• All political prisoners be released,

• An international independent investigation commission be organized to investigate the events which occurred on March 1st 2008,

• All the measures that have been taken to limit the fundamental rights of expression and association be abolished,

• The independence of media be respected,

• A real dialogue be established with the opposition leaders, to start with Mr. Levon Ter Petrossian.

Eighteen years after its accession to independence, Armenia deserves more than the shame and isolation it is being condemned to by its current leaders. We are relying on you to call on the Republic of Armenia's leadership to respect the commitments they are vowed to as a member state of the European Council.

Respectfully yours,
Solidarité franco-arménienne,
Comité de soutien à la démocratie en Arménie,
Collectif Démocratie pour l'Arménie,
Comité européen de défense des prisonniers politiques en Arménie
Social-Democrate Hentchakian Party
Paris, 11th of April 2008

Wives of Jailed Oppositionists Continue Protests

YEREVAN -- A group of women supporting jailed oppositionists picketed the Council of Europe's Yerevan office in the afternoon as the Strasbourg-based organization's Parliamentary Assembly was to start its spring session Monday with the discussion on Armenia featuring on its agenda.

Melissa Brown, the wife of jailed former foreign minister Alexander Arzumanian, was among the active protesters as she held a small banner reading "My Husband is a Political Prisoner" in English with her hands shackled in toy handcuffs.

A few dozen protesters behind held a larger banner saying "Freedom to Political Prisoners" in Armenian as well as images of several opposition leaders who were arrested on coup charges in the wake of the March 1 unrest and are currently in custody awaiting trials.

As the women protested, police stood by not far away, with no amassing of passers-by reported.

Brown told RFE/RL that they did not expect any reception from the Council of Europe's office. She added that earlier they had sent a letter signed by thousands to the Council of Europe raising the issue of political prisoners in Armenia and urging the prestigious pan-European organization to influence Armenia's authorities in the matter of freedom of speech and assembly.

"We want to show that we, the wives and friends of political prisoners, stand by the Armenian people until Armenia returns to the democratic path," Brown told RFE/RL.

She said that in their letter to the Council of Europe they also present their expectations of an urgent and independent inquiry into the March 1 events that 'will reveal all those responsible for the deaths', express concern over 'wholesale arrests' of opposition members, demand that all political prisoners be released and the latest changes moved into the law on assemblies be recognized as undemocratic.

Brown explained that their protest action was not a protest directed against the Council of Europe. "We simply show that democracy in Armenia is in peril," she said.

Not all of the women attending the demonstration were family or relatives of jailed oppositionists.

Anahit Grigorian, who introduced herself as 'a free citizen of the Republic of Armenia', said: "We demand that our political leaders and freedom fighters be released, our rights to stage rallies, marches and demonstrations be restored."

On April 17, when the PACE is due to hold an urgent debate on democratic institutions in post-election Armenia, the women plan another action near the Council of Europe's Yerevan office.

US State Department
The United States And The Conflict Over Nagorno-Karabakh

The U.S. as Mediator

The U.S. remains actively engaged in advancing a peaceful settlement of the conflict. Cooperation among the U.S., Russian, and French mediators is excellent. The United States does not recognize Nagorno-Karabakh as an independent country, and its leadership is not recognized internationally or by the United States. The United States supports the territorial integrity of Azerbaijan and holds that the future status of Nagorno-Karabakh is a matter of negotiation between the parties with the aim of achieving a lasting and comprehensive political resolution of the conflict. The United States remains committed to finding a peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict through the Minsk Group process.

Background

The armed conflict over Nagorno-Karabakh (N-K) lasted from 1990 to 1994. By the time a cease-fire went into effect in 1994, Armenian forces controlled most of the N-K region of Azerbaijan, as well as a considerable amount of adjacent Azerbaijani territory. The fighting, plus the expulsion of Armenians from Azerbaijan and Azerbaijanis from Armenia, produced more than a million refugees and internally displaced persons (IDPs). Approximately 100,000 Azerbaijanis remain in refugee camps today, where they face desperate living conditions. Turkey closed its land border with Armenia during the conflict to show solidarity with Azerbaijan and has not reopened it. The United States provides humanitarian assistance to the victims of the conflict, which includes support for housing and school repairs, primary health care, irrigation, potable water and sanitation, subsistence agriculture, micro-finance, and demining.

The parties have observed a cease-fire agreement since 1994. Although cease-fire violations and cross-border sniping occur, all sides insist on their continued commitment to a peaceful settlement reached through negotiation.

Peace Process

In 1992, the Commission on Security and Cooperation in Europe (CSCE)—now the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)—created the Minsk Group, a coalition of member states dedicated to facilitating a peaceful resolution of the conflict. The Co-Chairs of the Minsk Group (Russia, France, and the U.S.) serve as mediators, working in close and effective cooperation with the parties. In 1997-98, Co-Chair shuttle diplomacy generated three separate peace proposals. Each of these proposals was rejected by one or another of the parties.

Beginning in 1999, Presidents Heydar Aliyev of Azerbaijan and Robert Kocharian of Armenia began a direct dialogue through a series of bilateral meetings. Positive developments during a March 2001 Paris meeting among Presidents Aliyev, Kocharian, and Chirac inspired then Secretary of State Colin L. Powell to invite both Presidents to continue their dialogue in the United States. Aliyev and Kocharian met with the Co-Chairs in Key West in April 2001. The sides made significant progress but failed to reach a comprehensive settlement. Presidents Aliyev and Kocharian met on the margins of multilateral meetings in late 2001 and on the border between the two countries in August 2002 but failed to narrow their differences. President Heydar Aliyev died in 2003, and negotiations slowed as both countries held presidential elections that year.

In 2004, the Co-Chairs initiated a series of meetings in Prague between the Foreign Ministers of Armenia and Azerbaijan. The "Prague Process" was designed to reinvigorate dialogue between the sides. Following an initial series of meetings between the Foreign Ministers, Presidents Ilham Aliyev and Robert Kocharian began meeting more regularly, with a focus on advancing negotiations towards a settlement. During this period, the Co-Chairs introduced a proposed set of Basic Principles for the Peaceful Settlement of the N-K Conflict to serve as the basis for the conclusion of an eventual peace agreement. Negotiations over the Basic Principles continued throughout 2005 and 2006. On the margins of the OSCE Ministerial Council in Madrid in November 2007, the ministerial representatives of the three Co-Chair countries – Under Secretary of State Nicholas Burns, French Foreign Minister Bernard Kouchner, and Russian Foreign Minister Sergei Lavrov – formally presented a refined set of Basic Principles to the Azerbaijani and Armenian Foreign Ministers, for direct transmission to their presidents, and urged them to endorse the proposal and proceed on this basis with drafting a peace agreement. The Madrid document was archived on a confidential basis with the Secretary General of the OSCE.

The Co-Chairs have stated their intention to continue the negotiations on the Basic Principles in 2008 and to secure an endorsement from both Presidents as soon as possible.

Authorities Ban Genocide Conference Organized By SDHP Youth Union

Continued from page 1

the fact that the authorities, who constantly call for holding a dialogue between various political forces, in practice hamper events, in which representatives of both power and opposition forces could take part. Galstian said that representatives of more than 20 NGOs and youth wings of various parties, including the Republican Party of Armenia, ARF Dashnaktsutiun, Orinats Yerkir (Country of Law), Armenian National Movement, Zharangutiun (Heritage) had been invited to the conference. He assured that all invitees had given consent to take part in the conference.

Solo Performance: President Sargsyan Takes A Stand On His First Day In Power

I wanna be back
On the inside with you
Little Anthony –
On the Outside Looking In

By John Hughes
ArmeniaNow editor

He looked lonely.

Standing on the Opera House steps with his people kept at a safe distance and his dignitaries presumably viewing via video feed, President Serzh A. Sargsyan looked very, very, alone.

He had been president for about 30 minutes and this was his first act, to assume Commander in Chief status of the Republic of Armenia Army and for his troops to salute their new chief parade-style.

But parade became charade on this Inauguration Day and not even state propaganda television could edit out the absurdity of the first several minutes of Armenia's third Head of State.

On a day when he should have been able to greet his people, President Sargsyan had reason to fear them. By his count 52.8 percent have constitutionally demanded that he lead them. But not even they were allowed on the Opera House grounds to show their love.

The man whose party had bussed in thousands of out-of-towners to a post-election rally weeks before, now stood behind a cordon of security so impressively effective that a camera span showed only empty space beyond which Serzh Sargsyan's masses were held.

He was unharmed. He was untouchable. He was unavailable.

He had his army, and it marched in front of him in grand goose-step, as far as the limited yard of the Opera House would allow before the parading boys would have stacked up on top of each other, held in by a ring of empty cafes.

He had been their Minister of Defense and now he was in need of defense. Serzh Sargsyan the war hero who bravely staved off the enemy, Azerbaijan, shut down Yerevan streets, inconvenienced thousands, made it impossible for mothers to take children to school and taxi drivers to make a living because he feared his own people on this day that should have been a national embrace.

Three hundred miles north of Baghdad, Yerevan had its own "Green Zone" on Inauguration Day. One man to blame for it, the new president, stood alone on a red carpet with a television camera as his congregation. The other, Levon Ter-Petrosyan, presumably watched from within his own cocoon where house arrest has kept him since March 1.

Nobody could blame President Sargsyan if he were afraid, and the fact that he would stand there exposed to potential penetration of the two-block safety bubble was itself an act of bravery. That First Lady Rita was not at his side, may have indicated how much courage it took to stand there.

Somewhere in the city locked away from their new president, the people he will lead watched their TVs and watched the streets for indication of when they were again allowed to move like free people.

When he came here in 2001, Pope John Paul II was allowed an adoring reception by thousands lining the streets.

When he came here in 2006, French President Jacques Chirac was allowed an adoring reception by thousands lining the streets and even stepped from his security detail to shake their hands.

But on the day that should have been the best in Serzh Sargsyan's life, standing on city center sidewalks was forbidden. And so the new President of the Republic of Armenia finished his salute of troops and walked back inside the Opera House to the VIPs he trusted to be there.

A new term begins, with president and people denied.

Zoryan Institute
New Faculty Joins Genocide and Human Rights University Program

TORONTO -- Nine renowned genocide scholars will lead students this summer in tackling the challenging and urgent phenomenon of genocide through an intensive two-week program. These scholars, the faculty of the Genocide and Human Rights University Program (GHRUP), represent a variety of expertise, including history, sociology, philosophy, political science, psychology and international law, providing the students with a strongly interdisciplinary, as well as comparative approach.

"For the seventh straight year, the International Institute for Genocide and Human Rights Studies will continue to develop the next generation of scholars that conduct genocide research, produce publications and expand academic-level support for activists and human rights practitioners," said Prof. Roger W. Smith, Director of the GHRUP. "Bringing together dedicated scholars and concerned students from around the world in such an intensive seminar creates a bonding and learning experience far different from that of a conventional classroom experience. Further, faculty stand ready to respond to student inquiries and to support research: many of the students, or as I like to think of them, as junior colleagues, have published works in major journals and presented papers at important international conferences. The impact of the seminar extends far beyond the two week duration of the course."

Returning as faculty of the 2008 program will be: Joyce A. Apsel, Master Teacher, New York University; Doris L. Bergen, Chair in Holocaust Studies, University of Toronto; Maureen S. Hiebert, Assistant Professor, Law and Society Program, University of Calgary; Herbert

Continued on page 4

A Political Prisoners Story
Painter Tigran Baghdasaryan Goes On Hunger Strike

By Ararat Davtyan

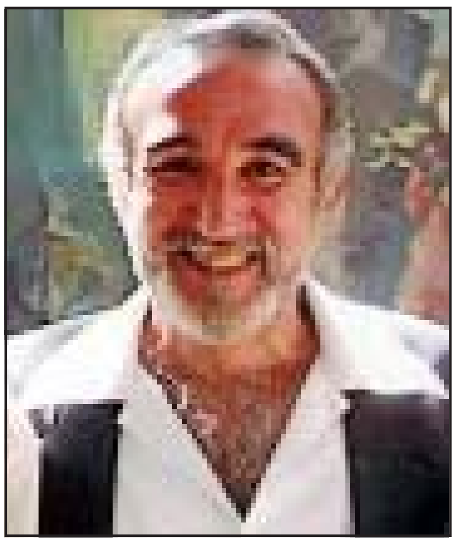

Despite ill health and the protestations of relatives, Tigran Baghdasaryan declared that he was going on hunger strike on April 2nd. The painter has been under arrest as of March 1st and is being held at the Nubarashen detention facility.

58 year-old Mr. Baghdasaryan is a member of the ROA Painters' Union and his works are on display in many galleries. While most of his paintings depict the natural world he also has created a number of abstract canvasses. Some of his paintings have been purchased by famous collectors and are displayed at prominent exhibitions in Greece, Italy, Russia, the USA and elsewhere.

Davit, the artist's son, says that, "My father loves freedom and can't even paint what the customer has requested. His brush always paints what he sees and feels. That's probably why only a few of his paintings sell or don't sell at all. In the end, he always strives to be free and unencumbered."

Mr. Baghdasaryan was an activist in the pan-Armenian movement that began in 1988. Before the formation of the regular army, he and his friends departed for Tavush where they participated in battles for the defense of the border region.

His son says that his father continuously dreamed of seeing a democratic Armenia and always struggled against injustice, from reprimanding someone cutting in the line at the store checkout to participating in a variety of social protests.

During the February 2008 presidential elections Mr. Baghdasaryan headed up one of Levon Ter-Petrosyan's campaign offices in the Arabkir neighborhood in Yerevan and served as a proxy for the first president. He attended the oppositional rallies and spent several nights camping out at Freedom Square after February 20th.

Mr. Baghdasaryan was in Freedom Square on the morning of March 1st when the authorities used physical force to disperse the assembled crowd.

David recollects that, "My mother spoke to him around 4 p.m. that morning and he said everything was OK. His voice sounded somewhat strange during the next phone conversation at 8 a.m., but he said that he was on the way home."

The artist didn't make it home that day. Several hours later worried relatives came across his name in a list of the missing posted on one of the websites. It was only later that day at 11:30 p.m. that the family received a call from the Shahumyan Police Station stating that Mr. Baghdasaryan was in their custody.

Mr. Baghdasaryan has testified that after he was arrested at the intersection of Abovyan and Pushkin Streets he was shoved into a police car and beaten with a rubber baton to the head. Forensic doctors declared that his wounds weren't of a serious nature.

The artist has been charged with two Articles of the ROA Criminal Code widely utilized subsequent to the presidential elections. The first is Article 316 (Use of physical force against a representative of the state) and the second is Article 225.1 (Organizing and staging of public events violating public order).

Davit declares, "This is ridiculous. My father attended the rallies as a free citizen of the ROA. He didn't even speak from the podium. What's also crazy is the contention that he resisted the police. Any one who knows my father will certify that this contention is out of the question. In addition, those who arrested him were masked forces from a special detachment. I find it very hard to believe that my father could resist them in the slightest."

Ara Zakaryan, the artist's lawyer is convinced that, "Tigran Baghdasaryan is a political prisoner. The only reason that he is being criminally charged is due to the fact that he was an election proxy for Levon Ter-Petrosyan." Mr. Zakaryan also notes that the Court for the Kentron and Nork-Marash districts are detaining his client without proper cause and have even fabricated false evidence against him.

The lawyer states, "In contravention of criminal procedural statutes, the judge employed a variety of ruses to prevent the defense was familiarizing itself with all aspects of the case. I submitted a challenge to the court and even cited case precedence taken from decisions of the European Court."

The judge rejected the lawyer's challenge and immediately issued its decision as to the motion for detention. The defense was even deprived of the right to present arguments against the motion and to state its position.

Attorney Zakaryan went on to explain that, "Afterwards a number of blatant falsehoods were entered into the court register. I had tape recorded the entire court proceeding and filed a motion for the Court of Appeals to include this recording in the case log. This recording would expose the falsifications permitted by the lower court."

The Court of Appeals, with Artur Poghosyan presiding, rejected the motion and left the decision of Court of First Instance to stand as is.

The lawyer declared that, "The entire court procedure was more for show than anything else. They had no

Continued on page 4

Lecture On Post-Genocide Rescue Of Armenian Women And Children At Ararat-Eskijian Museum

Prof. Vahram Shemmassian, Assistant Professor of Armenian and Director of the Armenian Studies Program at California State University, Northridge, will speak at the Ararat-Eskijian Museum, 15105 Mission Hills Road, Mission Hills, CA, on Sunday, May 4, at 4:00 p.m. The lecture, entitled "The Rescue of Enslaved Armenian Women and Children in Syria at the End of the World War I Genocide," will be co-sponsored by the Museum and the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR).

Women and children constituted a special category of victims during the Armenian Genocide. Those who did not succumb to outright massacre, drowning, diseases, starvation, and exposure, became objects of rape, abduction, enslavement, forced religious conversion, involuntary marriages, economic manipulation, and other abuses.

Prof. Shemmassian's lecture will deal with efforts to rescue such victims in Syria in the immediate aftermath of World War I. More specifically, it will highlight the governments, agencies, and individuals involved in the recovery campaign; venues of and obstacles to liberation; and shelter and disposal.

Shemmassian received a Ph.D. from the University of California, Los Angeles, in 1996 with a dissertation entitled "The Armenian Villagers of Musa Dagh: A Historical-Ethnographic Study, 1840-1915."

More information on Prof. Shemmassian's talk may be had by calling 617-489-1610, by fax at 617-484-1759, by e-mail at hq@naasr.org, or by writing to NAASR, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478; or by contacting the Ararat-Eskijian Museum at 818-838-4862 or by e-mail at aem@ararat-eskijian-museum.com.

Joint Commemorative Genocide Worship Service

A joint commemorative Genocide Worship Service that has been organized by the Armenian Evangelical Churches will take place on Sunday April 20 at 6:30 p.m. at the United Armenian Congregational Church, 3480 Cahuenga Boulevard West, Los Angeles, CA 90068.

Participating will be a joint-church choir and students from the Merdinian School. On the program are: a recitation by Yeranouhi Aharonian of Hollywood and a musical solo by Lydia Der-Vartanian of Orange County. There will be English and Armenian messages by AEUNA (Armenian Evangelical Union of North America) pastors.

Before the service, at 4:30 p.m., Alidz Agbabian and the Tellers from the Mountain (Saravant) will be performing " A Celebration of Traditions and Values" with Armenian folktales and songs. This presentation will be in English and open to all ages. It will take place in the UACC Paul Avazian Hall.

New Faculty Joins Genocide and Human Rights University Program

Continued from page 3

Hirsch, Prof. of Government and Public Affairs, Virginia Commonwealth University; William A. Schabas, Director, Irish Human Rights Centre, National University of Ireland; Roger W. Smith, Prof. Emeritus, College of William and Mary; and Scott Straus, Assistant Prof. of Political Science, University of Wisconsin.

There are two new faculty members this year. Simon Payaslian is the Charles K. and Elisabeth M. Kenosian Professor in Modern Armenian History and Literature at Boston University . He is the author of many articles and books, among them United States Policy toward the Armenian Question and the Armenian Genocide (2005) and The History of Armenia (2007). Ervin Staub is Professor of Psychology, University of Massachusetts-Amherst. He is the distinguished author of numerous publications, including The Roots of Evil: The Origins of Genocide and Other Group Violence (1989), a leading figure in the study of the origins and prevention of genocide, and in reconciliation, with major efforts over several years in Rwanda.

From July 28 to August 8, 2008, these scholars will convene in Toronto to teach their specialties to a diverse group of students from around the world.

Details and registration information, as well as faculty biographies, are available on the program's web site, www.genocidestudies.org. For more information, contact 416-250-9807, admin@genocidestudies.org.

Painter Tigran Baghdasaryan

Continued from page 3

factual evidence to link Baghdasaryan to any of the offences he was charged with. All the court did was to publish the decision of the preliminary investigative body to recommend that my client undergo pre-trial detention. There was no investigation of any evidence."

Davit, the jailed artist's son, states, "No body know what to make of all this. It's difficult to contemplate what tomorrow will bring. All I know for certain is that we'll pursue every legal recourse to see that justice prevails."

On April 2nd, some thirty detainees at various Armenian prison facilities joined Tigran Baghdasaryan in declaring a hunger strike. These individuals are supporters of Levon Ter-Petrosyan and assert that it is due to their political beliefs that they are being criminally charged. They demand that all charges be dropped against them and that they be released. Fourteen of those who joined the collective hunger strike did so for one day. Many of the hunger strikers, however, have already declared that if their demands are not met they will go on an indefinite strike

Review
Dilijan Chamber Music Concert Series

By Byron Adams

Now in its third season, the Dilijan Chamber Music Concert Series occupies a unique niche in the musical life of Los Angeles. Artistic Director, and virtuoso violinist Movses Pogossian, abetted by Executive Director Vatsche Barsoumian, have created a series that, while presenting a wide variety of music from the eighteenth century to the present, has introduced audiences to works by Armenian composers. But the Dilijan series is catholic in their tastes and mission, for such major figures as Komitas and Khachaturian are often juxtaposed with music written by important living Armenian composers. The Dilijan series invariably engages some of the finest musicians available, so that the level of accomplishment is consistently high, and, indeed, has reached new heights during this third season.

The elegance and energy that characterizes the Dilijan concerts was on splendid display on Sunday, March 30, 2008, when, presented as usual in the beautiful and acoustically sumptuous Zipper Hall of the Colburn School of Music, a distinguished group of musicians performed music from both the twentieth and twenty-first centuries. What might have seemed on paper to be an austere program sprang to life in a most fascinating and enlivening manner. Three works by living Armenian composers were given their first performances in the United States, and these pieces were effectively juxtaposed with music by three noted Hungarian composers, Kurtág, Ligeti and Bartók.

The first work on the program was by the twenty-eight-year-old Armenian composer Artur Avanesov, a beguiling work for clarinet and piano from 2004 entited …leise…. This piece, although subdued in dynamic range, was enchanting; the composer virtually conjured a fantastical tracery of sound from the two instruments. A tribute to Brahms and to German romanticism in general, this work was absolutely contemporary in its delicate pointillism. The performance, by clarinetist Phil O'Connor, who evinced amazing breath control, and pianist Armen Guzelimian, who played with astonishing nuance, was riveting.

The second work on the program, György Kurtag's elusive Tre Pezzi for violin and piano, was given a touching, thoughtful performance by violinist Moves Pogossian and pianist Vicki Ray. Pogossian aptly located the lyric impulse in these aphoristic pieces, which in the hands of a lesser violinist could have degenerated into an exercise in post-Webernian modernism. Kurtág's Tre Pezzi were wisely followed without a break by the Horn Trio "Hommage a Brahms" by György Ligeti, who died in 2006 after enjoying a considerable reputation as a composer, achieving international fame through the (unauthorized) use of his music for Stanley Kubrick's futuristic film 2001: A Space Oddysey. Titled "Hommage a Brahms," one can only wonder what that German master would have made of this fiendishly difficult, rhythmically complex and unremittingly dark trio. The interpretation by Pogossian, Ray, and the transcendent horn virtuoso Richard Todd was astonishing for its accuracy, expressivity, endurance and commitment. Each performer brought a stunning expertise (and, doubtless, hours of grueling practice and rehearsal time!) to this trio; they certainly made the best case possible for this uneven and, at times, dour score.

The second half of the concert began with a beautiful performance of the Sonata for Two Violins and Piano by the Armenian composer Eduard Hayrapetian. This work was given an eloquent and insightful interpretation by Pogossian and violinist Endre Granat, long a fixture on the Los Angeles musical scene; they were supported with sensitivity by pianist Guzelimian. After the Hayrapetian, Guzelimian returned alone to present a magisterial performance of Tigran Mansurian's Little Suite for solo piano, completed in 1965. Mansurian is unquestionably the greatest living Armenian composer, but, beyond this, he is a great composer by any standard—his fame and accomplishment transcend the borders of his native land to reach out to a world of enthralled listeners. This concise suite of piano pieces—which sound as if they were written at different times exploring differing compositional techniques—are attractive in themselves but also valuable in the light that they cast upon the evolution of Mansurian's style. Guzelimian played these pieces with clarity, rhythmic alacrity, insight and deep affection.

The final work on the program was Béla Bartók's trio for clarinet, violin and piano entitled Contrasts. Written for the famous jazz clarinetist Benny Goodman—who paid the composer a pittance for this wonderful score—at the instigation of the great Hungarian violinist Joseph Szigeti, Contrasts is one of Bartók's finest chamber music pieces, a seamless blend of Modernist techniques and Hungarian folk materials. In other words, Bartók's trio is as life-affirming as Ligeti's is life-denying. The performance was excellent, with Granat, O'Connor and Guzelimian articulating both the liveliness and the lyricism of Bartók's glowing music.

Another triumph for the Dilijan Chamber Music Concert Series; listeners can only look forward to their next program, the final one of this season, with keen anticipation.

Byron Adams is Professor of Music, University of California, Riverside

Dilijan Chamber Music Series, Concert 6

Music by Komitas and Gurdjieff; Bach's Trio Sonata BVW 1039
Shostakovich's Piano Quintet, Op. 57
When: Sunday, April 27, 2008, 3:00 pm
Where: Zipper Concert Hall, 200 S. Grand Ave. (www.zipperhall.com)
Website: http://dilijan.larkmusicalsociety.com
Inquiries: (818) 572-5438
Tickets: $35, $20, and $15 for students

ՉՈՒՀԱՃԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱԽԱՂԸ՝ ՁԵՄԻՐԷ-Ն

ԱՆԳԻՆԷ ՔԷՇԻՇԵԱՆ–ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Արեւմտահայ երաժշտական թատրոնը սկսած է Պոլսոյ մէջ 1860–70–ական թուականներուն: Այդ օրերուն Պոլսոյ հայ բնակչութիւնը հայ երաժշտութեան շատ ծանօթ չէր, ան ենթարկուած էր արեւմուտքէն եկած մշակութային հոսանքներուն, եւ եւրոպայի յառաջադէմ ոստաններուն մէջ մշակուող արուեստի ձեռքբերումները կամաց–կամաց համայնքի կենցաղին մէջ ալ կը հաստատուէին եւ կեանք կ՚առնէին:

Պոլսոյ հայ համայնքը կազմուած էր տարբեր խաւերէ. կային գաւառներէն եկած պանդուխտ աշխատաւորները. ասոնք բանուորներ էին՝ որոնց համար հարազատ էին գաւառներէն իրենց հետ բերած սովորութիւնները, երգն ու պարը: Պանդուխտներ՝ որոնք նոյն գաւառէն կամ գիւղէն եկած ըլլալով, յաճախ կ՚ապրէին համատեղ: Անոնց սփոփանքը ծննդավայրի, ընտանիքի կարօտն ու վերյուշն էր: Կ՚երգէին իրենց երգերը, կը խօսէին, կը մտածէին միայն հայերէն՝ անծանօթ ըլլալով թրքերէնին:

Կար նաեւ Պոլիս ծնած ու մեծցած հայախօս հայ արհեստաւորներու մեծ խումբ մը: Ասոնք տեղացի բնակչութեան հետ աւելի խառնուած էին: Ընտանիքներուն մէջ հայերէն կը խօսէին, բայց առեւտուրի, շուկայի լեզուն թրքերէնն էր: Կ՚երգէին թրքերէն ժողովրդական երգեր, եւ երբեմն՝ հայերէն, հայրենասիրական, ազգային երգեր՝ երբ քաղաքական մթնոլորտը արտօնէր:

Իսկ Պոլսոյ հարուստ հայերը, որոնք համախմբուած էին Բերայի եւ Օրթագիւղի մէջ, կ՚ապրէին տարբեր եւ ինքնուրոյն կեանքով: Եւրոպայի հետ կապուած վաճառականները, օտար ընկերութիւններու պաշտօնեաները, կը խօսէին ու կը կարդային օտար լեզուով, հայկական երգեր մտիկ չէին ըներ, իսկ թրքերէնը գռեհիկ կը համարէին: Իրենց նախապատուութիւնը եւրոպական մշակոյթն էր, եւ այս խաւն էր ահա որ Պոլսոյ մէջ օփերէթ, օփերա պիտի հովանաւորէր:

Պոլսոյ եւ Զմիւռնիոյ մէջ երգախաղ ստեղծելու փորձեր եղած են, բայց երաժշտական թատրոնի եւ օփերայի սկզբնաւորումը կապուած է Տիգրան Չուհաճեանի անուան հետ:

1860–ական թուականներուն, երեք տարի Միլանի մէջ երաժշտական կատարելագործման լուրջ պատրաստութենէ մը ետք, Չուհաճեան կը վերադառնայ Պոլիս, ներկայանալով իբրեւ իտալական ազգային գաղափարախօսութեամբ թրծուած արուեստագէտ: Իր վրայ անջնջելի տպաւորութիւն գործած եղած էին Վերտիի եւ ընդհանրապէս իտալացի այլ հեղինակներու (Ռոսինիի, Պելինիի, Տոնիցեթիի) վիպաքնարական օփերաները, որոնք յետագային որպէս ուղեցոյց պիտի ծառայէին իր ստեղծագործական աշխատանքներուն համար:

1864–ին, Պոլիս վերադառնալէն ետք, Չուհաճեան շրջան մը կը զբաղուի ստեղծագործելով պարագայական գործեր, մասնաւորաբար թատերական ներկայացումներու համար: Բայց շատ չանցած կը գործակցի Թովմաս Թէրզեանի հետ, եւ միասնաբար կը մշակեն հայ օփերայի մը լիբրետոն: 1968–ին, արդէն պատրաստ կ՚ըլլայ հայկական առաջին մեծ օփերան՝ Օլիմպիա եւ Փառանձեմ–ը, որ յետոյ կը վերանուանուի Արշակ Բ: Գործը, որ հեղինակի կենդանութեան օրօք երբեք բեմական կեանք չտեսաւ, եւրոպական Մեծ Օփերայի)Grand Opera) օրինակով գրուած ստեղծագործութիւն է, հիմնուած՝ հայ ժողովուրդի պատմութենէն վերցուած դրուագի մը վրայ:

Չուհաճեան նիւթական ապահովութիւն մը չունէր, եւ ուրեմն Արշակ Բ–ի բեմադրութեան դժուարութիւնները, նիւթական հնարաւորութիւններու բացակայութիւնը եւ քաղաքական անբարենպաստ պայմանները վհատեցուցին զինք, եւ հեղինակը համոզուելով որ Արշակ Բ–ի նման օփերաներ Թուրքիոյ պայմաններու մէջ անհնարին էր բեմադրել, հրաժարեցաւ օփերայի նման մեծ գործ գրելէն:

1872–ին իր ստեղծագործական ուղղութիւնը դարձաւ դէպի օփերէթը: Զարգացուց կատակերգութեան սեռը, որ աւելի մատչելի էր հասարակութեան, եւ բեմադրութիւնը՝ նուազ ծախսալի: Հեղինակը ամիսներով ուժ եւ եռանդ սպառեց, ստիպուեցաւ լքել իր երաժշտական դասաւանդութիւնը որ զինք եւ իր ընտանիքը կ՚ապրեցնէր, փնտռեց ու գտաւ տղաք ու աղջիկներ, քիչ թէ շատ ձայնեղ, եւ նախընտրաբար բարետես, եւ ամիսներով 30–35 երգիչներու սորվեցուց երգել, պարել, խօսիլ եւ խաղալ, պատրաստելով զանոնք օփերէթային ներկայացումներու:

Նկատելով իր օփերեթային խումբի առաջին ներկայացումներուն յաջողութիւնը, ան շարունակեց տեղական կեանքէ վերցուած օփերէթներ երգագրել բոլորին մատչելի լեզուով: Իրարու ետեւէ յաջորդեցին Արիֆի Խորամանկութիւնը, Քէօսէ Քեհիա–ն եւ Լէպլէպիճի–ն, որոնք լայն ժողովրդականութիւն եւ ընդունելութիւն վայելեցին: Իր առաջին երեք օփերէթներուն յաջողութեան պատճառը նիւթերուն մատչելիութիւնը, մեղեդիի բացառիկ հարստութիւնը, եւ լեզուին (թրքերէնին) հասկնալի ըլլալն էր, նոյնիսկ հոն ապրող եւրոպացիներու համար:

Շատերը յուզող հարց է, թէ ինչո՞ւ հայ մշակոյթին նուիրուած, յանուն ազգային զարթօնքի պայքարող երգահանը թրքերէնով օփերէթներ պիտի ներկայացնէր: Սուլթան Ապտիւլ Համիտի օրօք, երբ սաստկացած էին հայերու դէմ հալածանքները եւ կասեցուած հայերու մշակութային ձեռնարկները, այդ ընտրութիւնը անխուսափելի էր:

***

Չուհաճեանի կեանքի վերջին տարիներու ստեղծագործութիւնն է Ձէմիրէ օփերան, որ բացառիկ յաջողութեամբ բեմադրուած է Պոլսոյ մէջ: Լիպրէթթոն հիմնուած է արաբական աւանդավէպի մը վրայ, թէեւ աղբիւրը անյայտ է:

Լէպլէպիճի–էն (1875) ետք Չուհաճեան միշտ ուզած էր կրկին երգախաղեր գրել բեմի համար, եւ իր այս մտադրութեան տեղեակ էր իր ընկերներէն Տիգրան Գալէմճեանը: Երկար խորհրդածութիւններէ ետք, Չուհաճեան եւ Գալէմճեան կը հանգին այն միտքին, թէ պէտք էր փորձել հեքիաթային բովանդակութեամբ պատում մը թատերականացնել: Պիտի ստեղծէին հովուերգական–կախարդապատկերային սեռին պատկանող օփերա մը, որ ունենար թէ յուզական եւ թէ կատակերգական տարրեր: Իրենց որոնումները զիրենք կը հասցնեն Ձէմիրէ–ին, որ արաբական «Հազար–ու–մէկ գիշերներ»–ու պատումներուն յարիր սիրոյ պատմութիւն մըն է, ուր ցեղական սովորոյթի եւ անկեղծ սիրոյ հակադրութիւնը կ՚աւարտի վերջինին յաղթանակով:

Տիգրան Գալէմճեան թատերատետրը (libretto) կը պատրաստէ թրքերէն լեզուով (ենթադրաբար 1888–89 տարիներուն), եւ Չուհաճեան շուտով կը պատրաստէ նուագատետրը (score): 1891–ին, շատ կարճ ժամանակի մը ընթացքին)երեք ամիսէն(, Ձէմիրէ–ն կը թարգմանուի ֆրանսերէնի եւ առաջին ներկայացումները տեղի կ՚ունենան այդ լեզուով: Պատճառը այն էր որ Պոլիս այցելող նորահաստատ ֆրանսական խումբ մը, Տիկին Պէնաթիի օփերէթային խումբը, համաձայնած էր գործը իր խաղա-

Շար.ը էջ 17

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ՎԱՐԱԶԴԱՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

(1909-2008)

ԴՈԿՏ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Տարւոյս Մարտ ամսուն վերջաւորութեան Երեւանի մէջ իր մահկանացուն կնքեց 99-ամեայ հանճարեղ ճարտարապետ Ակադեմիկոս Դոկտոր Պրոֆ. Վարազդատ Յարութիւնեան: Մայր Աթոռի ճարտարապետներու Յանձնախումբին գլխաւոր ղեկավարը հանդիսացաւ ան Երջանկայիշատակ Տ. Տ. Վազգէն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի գահակալութեան լման քառասնամեակին, երբ Հայոց Հայրապետը լծուած էր շինարարական լայնածաւալ աշխատանքի 1956 թուականէն սկսեալ: Իր վաստակն ու յիշատակը յարգելու համար ներկայ յօդուածը կը գրեմ տալով նաեւ իր գործընկեր ճարտարապետներու Մայր Աթոռէն ներս կատարած շնորհակալ աշխատանքին մասին, տալով միշտ իր Ակադ. Վարազդատ Յարութիւնեանի վկայութիւնները իւրաքանչիւրի մասին, որոնք միասնաբար իրագործեցին Շինարար Հայրապետի կառուցողական բոլոր ծրագիրները Ս. Էջմիածնի Մայրավանքէն ներս եւ հայրենի հին վանքերու վերականգնման աշխատանքներուն մէջ:

ՎԱՐԱԶԴԱՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ, որ Վազգէն կաթողիկոսի գահակալութեան առաջին տարիներէն իսկ իր մասնակցութիւնը բերած էր շինարարական ծրագիրներուն, ծնած էր 1909ին Վանի մէջ: Ազատելով ապրիլեան եղեռնի բռնագաղթէն, բնակութիւն հաստատած էր Թիֆլիս ուր նաեւ իր նախակրթութիւնը ստացաւ:

1931ին Երեւան փոխադրուելով ընդունուած է շինարարական եւ ճարտարապետական հիմնարկէն ու զայն յաջողութեամբ աւարտած 1937ին: Մինչեւ 1945 դասախօս կարգուած է եւ միաժամանակ մասնակցած Դուինի պեղումներուն: Տարի մը ետք Վարազդատ Յարութիւնեան աւարտելով Դուինի հինգերորդէն եօթներորդ դարերու ճարտարապետական յուշարձաններու հետազօտութիւնը, իր աշխատանքը որպէս ակադեմական աւարտաճառ ներկայացնելով ստացած է ճարտարապետական գիտութիւններու թեկնածուի աստիճանը:

Յաջորդող 34 տարիներուն որպէս համալսարանի ճարտարապետական ճիւղի դասախօս հասցուցած է տաղանդաւոր ճարտարապետներու սերունդ մը: 1965ին իր պատրաստած ու հրատարակած »Քաղաքաշինութիւնը Հին Միջնադարեան Հայաստանում« մենագրութեան համար ստացած է ճարտարապետական գիտութիւններու Դոկտորի աստիճան, իսկ 1978ին Հայաստանի գիտութիւններու ակադեմիայի նախագահութիւնը իրեն շնորհած է Թորոս Թորամանեանի անուան մրցանակը: Իր համապարփակ ու մասնագիտական յօդուածները «Էջմիածին» ամսագրին մէջ արձանագրած են Մայր Աթոռի համալիրին մէջ ամէն կալուածէ ներս կատարուած շինարարութեանց մանրամասնեալ նկարագրութիւնները որոնք պատմական շատ կարեւոր նիւթ հայթայթած են Մայր Աթոռի շինարարական աշխատանքներու ընթացքին: Յիշեալ յօդուածաշարքը՝ «Պատմութիւն Սուրբ Էջմիածնի Մայր Աթոռի շինարարական գործունէութեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Առաջինի գահակալութեան օրօք (1956-1980)», հրատարակուած է Հայրապետական պաշտօնական ամսագրի 1983ի ԺԱ-ԺԲ եւ 1984ի Ա-Ե թիւերուն մէջ:

Վազգէն կաթողիկոսի գահակալութեան առաջին տարիներէն սկսեալ Վարազդատ Յարութիւնեան Մայր Աթոռի ճարտարապետներուն մէջ ամենաբեղուն վաստակը ներդրած է իր բազմաշնորհ տաղանդներով: Վազգէն կաթողիկոս իր գահակալութեան առաջին տարիներուն իսկ Մայր Աթոռին կից ճարտարապետներու յանձնախումբ մը հրաւիրած էր որոնք կամաւոր կերպով եւ յարատեւ աջակցեցան կաթողիկոսի շինարարական մեծ ծրագիրներուն ու յաջողութեամբ պսակեցին զանոնք: Հետեւեալներն են անունները հոյլ մը հայրենի տաղանդաւոր ճարտարապետներուն որոնց շնորհիւ վանական համալիրէն ներս կանգնեցան բազմաթիւ շէնքեր եւ յուշարձաններ:

Յարգանքի տուրք մը մատուցանելու ցանկութեամբ նորոգ հանգուցեալ ծերունազարդ ճարտարապետ Վարազդատ Յարութիւնեանի վաստակին եւ յիշատակին, այժմ պարտք կը նկատենք առանձնաբար գրելու գլխաւոր վեց ճարտարապետներու մասին՝ արժանին հատուցանելով իւրաքանչիւրին:

1957 թուականէն սկսեալ ճարտարապետ **ՄԻՔԱՅԷԼ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ** նախագահն էր Վազգէն Ա.ի նախաձեռնութեամբ Մայր Աթոռին առընթեր կազմուած ճարտարա- պետական յանձնախումբին, որ «ինքնաբուխ նուիրումով» ստանձնած էր Մայր Աթոռի, վանքերու եւ եկեղեցիներու շինարարական աշխատանքներու ղեկավարութիւնը: Ծնած Թիֆլիս 1899ին, Մազմանեան աշակերտած էր Ներսիսեան վարժարանին, եւ ապա մեկնած Մոսկուա եւ ընդունուած համալսարանի գեղարուեստի եւ ճարտարապետութեան մասնաճիւղէն ու զայն աւարտած 1929ին ու վերադարձած Երեւան: Մազմանեան «մեր արդի հայրենական ճարտարապետութեան հիմնադիրներից մէկն է եւ մնայուն ներդրումներ ունի այդ ասպարէզում» վկայակոչած է Վ. Յարութիւնեան:

Երեւան քաղաքի հիմնական նախագիծն ու ճարտարապետութիւնը Ալեքսանդր Թամանեանի տաղանդի արդիւնքն էին երբ Մազմանեան շարունակելով Թամանեանի ընդարձակ նախագիծի գործադրութիւնը, Երեւանի եւ այլ քաղաքներու մէջ հոյակապ շէնքերու կառուցման ճարտարապետը եղաւ ինք: Նոյն նպատակադրութեամբ Միքայէլ Մազմանեան 1955 թուականէն սկսեալ գլխաւորած է «Երեւաննախագիծ» հիմնարկութեան արուեստանոցը, ուր նոր շրջաններու բնակելի շէնքերու եւ մայրաքաղաքի կեդրոնական մասի վերակառուցման բազմաթիւ շէնքերու նախագիծեր պատրաստուած են:

1966-ի մարդահամարով Երեւան ունէր շուրջ 700,000 մարդ, որու հետեւանքով մինչեւ 1980 թուականի հաշուով 15 տարուան համար նորագոյն նախագիծ մը եւս պատրաստուեցաւ: Միքայէլ Մազմանեանի «Երեւաննախագիծ»ի ծրագրին համաձայն 1966-ի մայրաքաղաքի շինարարութիւնները մէկ միլիոնի հասնող բնակչութիւն մը կը նախատեսէին, ինը շրջաններով, որոնք լայնկեկ ճամբաներով իրար պիտի ագուցուէին: Երեւան պիտի տարածուէր դէպի հարաւ-արեւմուտք՝ Հրազդանի աջ ափին, նոր կամուրջի մը կառուցումովը: Էջմիածնի վանքի համալիրէն ներս եւս Միքայէլ Մազմանեան մեծ վաստակ ունեցաւ իր բերած նպաստովը որպէս ճարտարապետական խորհրդատու, Մայր Աթոռի վերակառուցեալ շէնքերու նախագիծերու պատրաստութեան մէջ, իրեն գործակից նոյնքան վաստակաւոր ճարտարապետներու գործակցութեամբը, որոնք հետեւեցան իր օրինակելի նուիրումին եւ վաստակին: Մազմանեան 1962 թուականին Ազգային- Եկեղեցական ժողովին կողմէ ընտրուեցաւ անդամ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդին: Մահացաւ 1971 հոկտեմբեր 29ին:

Ճարտարապետ Մազմանեանի մահուընէն ետք, Մայր Աթոռի ճարտարապետներու յանձնախումբի նախագահութիւնը վարեց ճարտարապետ **ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ**, ծնած 1916 յունուար 1ին Սիսեանի Բարձրաւան գիւղը: Փոխադրուելով Երեւան, ի ծնէ նկարչական շնորհքով օժտուած պատանին ուսանած է Ալեքսանդր Թամանեանի անուան շինարարական հիմնարկին մէջ ու զայն յաջողութեամբ աւարտած 1936ին, ու գործի անցած Երեւանի ճարտարապետական արուեստանոցը: Արզումանեան 1941-1946 զօրակոչուած է ու բանակին ծառայած որպէս «հրետանային մասի զինուոր» ու շքանշաններով պարգեւատրուած:

Ապա ճարտարապետական իր բարձրագոյն ուսումը աւարտելով 1946 թուականին, աշխատած է շուրջ 40 տարի «Երեւաննախագիծ» հիմնարկին մէջ, իր մասնակցութիւնը բերելով Երեւանի եւ Վանաձորի բնակավայրերու կառուցման: Պաղտասար Արզումանեանի եւ Շմաւոն Ազատեանի նախագիծերով կառուցուած է Երեւանի հիմնադրման 2750-ամեակին նուիրուած «Էրէբունի» թանգարանը: Ան նաեւ երեք ճարտարապետներէն մին եղած է Երեւանի «Սասունցի Դաւիթ» երկաթուղիի կայարանին, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքի գոնեակի գործարանի համալիրին: Իսկ Մայր Աթոռի մէջ իր ճարտարապետութեամբ կառուցուած են Վանատունը, «Ալեք եւ Մարի Մանուկեան Գանձատուն»ը եւ «Սփիւռք» յուշակոթողը: Արզումանեանի յղացմամբ եւ նախագիծով Վեհարանի գահասրահի մարմարեայ գահը կառուցուած է, եւ Վեհարանի գլխաւոր երկաթեայ խաչազարդ դուռը հիմնովին գծուած իր կողմէ ու կառուցուած Գեղամ Տանձիկեանի ձեռամբ:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին պատուէրով եւ Արզումանեանի նախագիծով ու հայ ոսկերիչներու կատարմամբ հայկական ոսկեձոյլ «Այբուբէն»ը եւ «Խաչը», երկուքն ալ մեծադիր ու թանկարժէք քարերով զարդարուած, կը պահուին Վեհարանի երկրորդ յարկը իրենց յատուկ արկղներուն մէջ այցելուներու յատուկ ցուցադրութեան համար: Արզումանեանի հեղինակութեամբ լոյս տեսաւ նաեւ «Հայկական եկեղեցիներ» գիրքը, ու իր նախագիծով պատրաստուեցան հայրապետական երեք շքանշանները՝ «Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ»ի, «Ս. Սահակ - Ս. Մեսրոպ»ի եւ «Ս. Ներսէս Շնորհալի»ի: Լրիւ ցուցակը ճարտարապետ Պաղտասար Արզումանեանի ստեղծագործութեանց տուած է իր երէց արուեստակիցը՝ նորոգ վախճանեալ ճարտարապետ Վարազդատ Յարութիւնեան, Մայր Աթոռի ճարտարապետական յանձնաժողովի նախագահը, իր 1996 թուականի գնահատական յօդուածով: Պաղտասար Արզումանեան մահացաւ երկու տարի առաջ:

Ճարտարապետ **ՌԱՖԱՅԷԼ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ**, ծնած 1908ին եւ Հայաստան գաղթած 1936ին, դարձաւ Ալեքսանդր Թամանեանի «հետեւողական շարունակողն ու զարգացնողը», ինչպէս բնորոշած է Վարազդատ Յարութիւնեան: 18 տարիներ, 1956էն սկսեալ, Ս. Էջմիածնի ճարտարապետական եւ շինարարական յանձնաժողովի անդամ եղաւ, իր անվերապահ ու բազմատաղանդ նպաստը բերելով Վազգէն կաթողիկոսի շինարարական ծրագիրներուն, «կազմելով քսանից աւելի բազմաբնոյթ նախագծեր»:

Իսրայէլեանի նախապատիւ աշխատանքը եղաւ Մայր Տաճարի աւագ խորանի նախագիծը պատրաստել ու կառուցանել 1958ին, իր մարմարեայ սեղանով, ճակատին 13 սիւնազարդ կամարաձեւ խորշերով, եւ անկիւնները երկու արծիւներով, որոնց թեւերուն վրայ կը բարձրանան չորս աստիճանները, առաջին աստիճանի աջ եւ ձախ ծայրերուն տեղադրուած ութանիստ խաչակիր սիւներով: Սիւներուն միջեւ, աւելի բարձր, կը խոյանայ խաչկալը «Աստուածամօր եւ Մանուկ Յիսուսի» իւղանկարով, գործ իտալահայ նկարիչ Գրիգոր Շիլտեանի, որ տեղադրուած է կամարներով պսակուած յատակի վրայ, առանց օգտագործելու աւանդական գմբէթը: Տաճարի դասը ատեանէն անջատող մարմարեայ ճաղերն ալ մաս կազմեցին խորանի կառուցման:

Ռաֆայէլ Իսրայէլեանի տաղանդի արգասիքն էր նաեւ Մայր Աթոռի շրջափակին մէջ 1965 թուականին կառուցուած 1915 թուի Հայոց Մեծ Եղեռնի նահատակաց յուշարձանը, խաչքարերու իրար շղթայուած հոյակապ կառոյց մը ինքնին, ինչպէս նաեւ շարք մը աղբիւր-յուշարձաններ, ինչպէս Մայր Տաճարին կից «Կաթնաղբիւր» յուշարձանը՝ 1967 թուին, եւ Գեղարդի վանքի, Ս. Գայեանէի եւ Ս. Հռիփսիմէի շրջափակերուն մէջ կանգնած յուշարձանները:

Երեւանի Ս. Սարգիս առաջնորդանիստ եկեղեցւոյ հիմնական վերակառուցման նախագիծը Իսրայէլեանն ու Արծրուն Գալիկեան ճարտարապետները պատրաստած են հոյակապ կամարակապ շքամուտքով, կեդրոնական գմբէթով եւ եկեղեցւոյ ճակատին երկու զան-

Շար.ը էջ 17

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863

ՅՈՎԱԿԻՄԸ

ՆԱՀԱՊԵՏ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

- Հայաստան ղրկէ տղադ, ուսումը այնտեղ բարձր է, հայրենի հողին բոյրն ու համը կ՚առնէ, մարդ կ՚ըլլայ...

Վաթսունական թուականներուն էր, երբ Յովակիմ, Ամմանի իր դեղարանէն վերոյիշեալ «դեղագիր»ն ալ կու տար իր յարգոյ յաճախորդներուն եւ կամ ծանօթ բարեկամներուն, որոնք գաւաթ մը սուրճ խմելու, կամ գաղութի ազգային կեանքէն զրուցելու՝ կը հանդիպէին իրեն, երեկոյեան ժամերուն:

- Ձեմ գիտեր՝ ի՞նչ կայ Ամերիկա... զաւակնիդ հեռուները կը ղրկէք... օտար երկիր... սեւի ճերմակի կռիւ կայ... Մարթին Լութէր Քինկը զարկին, Քէնէտիները զարկին...

- Յովակիմ, յաճախորդիդ նայէ... մարդը կը սպասէր կոր... - կը յիշեցնէին յաճախ իր բարեկամները, երբ խօսքի բռնուած կ՚ըլլար անոնցմէ մէկին հետ, մոռնալով յաճախորդին դեղագիրը:

Յովակիմ պահ մը ակնարկ մը կը նետէր արագ յաճախորդին, վրայ, որ մէկ անկիւնը կեցած՝ ոչինչ կը հասկնար տաք խօսակցութենէն, ապա, «Ազգային դեղագիր»ը աւելի կարեւոր համարելով, կը շարունակէր...

- Վաղը ձեր տղան գինուոր ալ կ՚առնեն... Վիեթնամ կը ղրկեն... այն ատեն, հա՛յր եղէք, դիմացէք... հոգի՜ն սիրեմ ես մեր հայրենիքին... «Հայաստան երկիր դրախտավայր...» - յաճախ կը սիրէր կրկնել սա բառերը... որոնք վերջաբանը կը կազմէին իր քարոզներուն:

Հայաստան այցելելէն ետք, այս էր եղած իր թելադրանքը բոլորին:

Խորհրդային օրեր էին: Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւնները սկսած էին աւելի զարգանալ: Սփիւռքահայ աշակերտներ ամրան արձակուրդներուն ճամբար կ՚երթային... հայրենի հողին համն ու բոյրը առնելու, հայութեամբ թրծուելու, ինչպէս Յովակիմ յաճախ կ՚ըսէր:

Իր քարոզներուն շնորհիւ, ընկերական շրջանակին մէջ մկրտուած էր «համայնավար Յովակիմ» անունով... որ բերնէ բերան՝ փսփսուքով մը տարածուած էր հայաշատ քաղաքին մէջ:

Ամուսնացած էր եւ ունէր երեք զաւակ... երկու մանչ եւ մէկ աղջիկ:

- Վաղը տղաքս դպրոցը աւարտե՞ն, ես գիրենք Հայաստան պիտի ղրկեմ: Թող հայրենիք երթան, ուսում առնեն, մարդ ըլլան, ամուսնանան, տուն տեղ ըլլան, ես ալ կամաց կամաց ունեցած չունեցածս կը ծախեմ... հայրենիք կը տեղափոխուիմ: Հո՛ս, ալ համ հո՛տ չմնաց:

Յովակիմի համար այնքան հեշտ դարձած էր տեսնել իր զաւակներու ապագան եւ վերջապէս իր կեանքի աշունն ալ անցընել Մայր Հայրենիքին մէջ:

Հակառակ իր «ազգայնական» քարոզներուն, ո՛չ ոք համարձակած էր իրեն հարցնելու, թէ ինչո՞ւ իր զաւակները հայկական վարժարան չէր ղրկած երբեք, որ հայերէն խօսէին, գրէին ու կարդային, ճանչնային մեր մշակոյթն ու պատմութիւնը:

Յովակիմ դեղագործի իր հանգամանքով ու դիրքով, շրջանի ազգային ղեկավար դէմքերէն էր: Գուցէ այդ հանգամանքին բերումով, չէին ուզեր վիշտ պատճառել անոր:

Անցան տարիներ...: Յովակիմի երկու մանչ զաւակները աւարտեցին Ամմանի պետական վարժարանը եւ բարձրագոյն ուսման համար համալսարաններու դիմումներ կատարեցին:

Ու պատասխանը չուշացաւ:

Օքլահօմա Նահանգի համալսարանն էր միայն որ կ՚ընդունէր օտարահպատակ երկու հայորդիները:

Երկու զաւակներուն ուսման ծախսերուն եւ կեցութեանց համար Յովակիմ հազարաւոր տոլարներ պիտի առաքէր հիմա Ամերիկա, որ տղաները մարդ ըլլային, ովկիանոսներէն անդին... հեռո՜ւ «Հայաստան երկիր դրախտավայրէն»:

- Տղաքս որոշեցին Ամերիկա երթալ, Օքլահօմայի համալսարանը ընդունուեցան, հոն բժշկութեան եւ էնճինիրինկի դպրոցները աւելի բարձր են եղեր: Նայինք... փորձենք... չեղաւնէ կու գան, Հայաստան կը ղրկեմ, հո՛ն մարդ կ՚ըլլան - կը պատճառաբանէր Յովակիմը հիմա կէս մը պարտուած ոճով իր բարեկամներուն, որոնք հայրենիքէն խապրիկ մը առնելու համար Ամմանի այս «կռունկ»ին միօրինակ երգը լսելո՞ւ կու գային, թէ... քանի մը ժամ մեռցնելու...: «Ով կարդալ սիրտը գիտէ...» պիտի ըսէր Վահան Թէքէեան:

***

Շաբաթներն ու ամիսները կը սահէին, սակայն Յովակիմի տղաները չէին վերադառնար:

- Ի՞նչ լուր տղաներէդ պարոն Յովակիմ:

- Դասերու մէջ խեղդուած են... Նայինք ամառը պիտի գան եղեր, ինչալլահ իրենց Հայաստան կը ղրկեմ, թող հայրենիք երթան ու հո՛ն մարդ ըլլան:

Յովակիմի տղաները տարին անգամ մը ամառնային արձակուրդին միայն կը վերադառնային Ամման, յաջորդ տարուան իրենց կրթաթոշակները ու ծախսերը ապահովելու համար:

Ամէն անցնող տարուան հետ, Յովակիմի մէջ բան մը կը փլէր: Իր երազներէն, իր համոզումներէն քար մը կ՚իյնար հոգւոյն խորը, որուն ցաւը ինք գիտէր միայն ու չէր կրնար ուրիշ մը վշտակից ընել իր ցաւին:

Հեռաւո՜ր Ամերիկան հեռաձայնի թելի միւս ծայրն էր հիմա իրեն համար, այնքան մօտ... երբ կը խօսէր իր զաւակներուն հետ:

Իսկ Հայաստա՞նը...

Անցան տարիներ... ու Յովակիմի զաւակները աւարտեցին համալսարանը:

- Աչքդ լոյս պարոն Յովակիմ... տղաներդ աւարտած են եղեր:

- Շնորհակալ եմ... տարոսը ձեր զաւակներուն:

- Հայտէ, վաղը տղաքդ կու գան, աղուոր հայ աղջիկ մըն ալ կ՚առնես իրենց համար, տուն տեղ կ՚ըլլան, թոռնիկներ ալ կ՚ունենաս...

- Աստուած մեծ է, քոյրիկս... հէլէ մէյ մը խէրով բարով թող գան, լաւ գործ մը գտնան, յետոյ ալլա քէրիմ - կը պատասխանէր Յովակիմ միշտ թախծոտ աչքերով:

Ու առտու մըն ալ կտոր մը ճերմակ թուղթ առնելով, Յովակիմ ազդարարութիւն մը փակցուց դեղարանին դուռին վրայ:

- Ի՞նչ է պարոն Յովակիմ, Ամերիկա՞ կ՚երթաս կոր...

- Ի՞նչ ընեմ, տղաքս չեն գար կոր: Այնտեղ լաւ գործ գտած են... ինծի ըսին որ ես գնամ: Տասը օրուայ համար կնոջս հետ որոշեցինք երթալ:

Ամէն մէկ հարցում փամփուշտի մը նման՝ կը ծակէր հիմա սիրտը Յովակիմին: Ինք որ Ամերիկան տարիներով ատած էր ու ատոր դէմ ինչե՜ր խօսած բոլորին: Իսկ հիմա Ամերիկա պիտի երթար, ուր իրեն համար սեւերու ու ճերմակներու պայքար ալ կար միշտ:

Երկա՜ր ճամբորդութիւնը առիթ կ՚ընծայէր սակայն իրեն՝ իր վէրքերը ամոքելու, այն յոյսով որ գուցէ համոզէր տղաներուն, որ տարին մը Ամման վերադառնան ու այնտեղ յարմար լաւ հայ աղջիկ մը կնութեան առնեն ու գոնէ հայ բոյն մը կազմեն... թէկուզ սա նիհլէթ Ամերիկայի մէջ:

Ահա այսպիսի երազներով ու ինքզինք մխիթարելու փորձերով էր, որ տասնօրեայ պտոյտը կը սկսէր Յովակիմին:

***

- Տաս օրը ի՞նչ է որ պարոն Յովակիմ, մարդ Աստուծոյ աշխարհի միւս ծայրը գացեր ես... գոնէ զաւակներդ քիչ մը աւելի վայելէին:

- Ձէ՛, բաւ էր... ամէն ինչ բաւ էր...

Է՜ պատմէ նայինք ինչպէ՞ս տեսար սա Ամերիկան:

- Իմ տեղս հո՛ս է... ես անիկա գիտեմ...-, չոր ու ցամաք իր պատասխանները կասկած կը յարուցանէին յաճախորդներուն մօտ, որ Յովակիմը վշտացած էր աս Ամերիկայէն:

Արդարեւ... քանի մը օրէն արդէն լուր տարածուած էր քաղաքին մէջ որ Յովակիմը մինակ վերադարձած էր Ամերիկայէն ու իր կինն ու աղջիկը ետեւ թողած:

- Մարդը «կրին քարտ» առնելու համար գնաց Ամերիկա, ասոնք վաղը հո՛ն կը տեղափոխուին: Հո՛ս կը ծախեն ամէն ինչ, ու կը մեկնին:

Ժողովուրդին բերանը նիւթ դարձած էր հիմա Յովակիմը:

Ո՛չ ոք գիտէր իր ցաւը, որ լո՜ւռ կը կոտտար հիմա իր կուրծքին տակ, մինչեւ որ առտու մը դէպի դեղարան իր ճամբուն վրայ գետին ինկաւ... շաքարի հիւանդութեան յանկարծական բարձրացումին պատճառաւ:

Շտապ օգնութեան մարդիկը զինք հասցուցին հիւանդանոց:

Լուրը կայծակնային արագութեամբ տարածուեցաւ քաղաքին մէջ:

- Լսեցի՞ր... դեղագործ Յովակիմը ճամբան ինկեր է... զաւալլըն Ամերիկա գնաց... կինը եւ աղջիկը չվերադարձան... խեղճ մարդը մինակը հիւանդանոց պառկեր է հիմա:

Երեկոյեան, Յովակիմի մտե-

Շար.ը էջ 19

GENERAL CONTRACTOR

BID REQUEST

Qualified Construction Material Testing firms are invited to submit combined Statements of Qualifications and Proposals by 5:00 PM, May 15, 2008 for Project Number E08-16, Taxiway "A" Material Testing, to provide construction testing and construction inspection for the Taxiway A Reconstruction project at the Bob Hope Airport. This project will be financed using a combination of Airport and federal funds. This project includes milling out approximately 4 inches of existing asphalt pavement and replacing it with FAA Specification P-401 Bituminous Surface Course as modified a by the Authority and approved by the FAA on Taxiway "A", removal and replacement of existing asphalt pavement of various taxiway shoulders, crack sealing and sealcoating various areas of the taxiway shoulders, installation of taxiway centerline lighting conduit and cans on Taxiway "A" and relocation of the existing asphalt service road south of Taxiway "C". Disadvantage Business Enterprise participation is strongly encouraged. A Request for Qualifications/Proposal package can be obtained directly from the Bob Hope Airport Web site at bobhopeairport.com under Business Opportunities. All Proposers shall register with the Airport Engineering Department either via web site or in person. Proposals submitted by firms who have not registered with Airport Engineering will be considered non-responsive. A pre-proposal conference will be conducted on April 24, 2008 at 10:00 AM at the Burbank Airport Engineering Office, 2800 N. Clybourn, Second Floor, Burbank, California.

GENERAL CONTRACTOR

BID REQUEST

Qualified "B" licensed General Building Contractors are invited to submit a sealed bid on Project E08-11, Module 10.4 to the Burbank-Glendale-Pasadena Airport Authority by 2:05 PM, May 22, 2008. The Work includes, but is not limited to, the following: Installation of new doors, new windows, air conditioning, insulation and correction of some code deficiencies for: thirteen single family homes (13), a fifteen unit apartment complex (15), a three unit apartment (3) and a two 2 unit apartment complexes (4) for a total of thirty-five units. Bidders may obtain construction documents from the Bob Hope Airport Web Site at bobhopeairport.com under Business Opportunities and are encouraged to do so prior to the mandatory pre-bid conference. All Bidders shall register with the Airport Engineering Department either via web site or in person. Bids submitted by firms who have not registered with Airport Engineering will be considered non-responsive. Two Pre-bid conferences have been scheduled for May 1, 2008 and May 7, 2008, at 10:00 A.M. at the Bob Hope Airport Engineering Offices, 2800 N. Clybourn Ave., Burbank, California. Attendance at one or the other conference is Mandatory.

ՅՈՒՇԵՐ

ՓՐԿԱՐԱՐ ՀԱՅԸ

Ռ. ԿՈՐԻՒՆ
(Շարունակուած «Մասիս»ի նախորդ թիւէն)

Այն րոպէից որ Արտեմը թողել էր տունը կացութիւնը չթէժացնելու նպատակով, Ռիման շարունակել էր անիմաստ հոգեկան յուզումը միսմենակ խոհանոցում՝ փակ դռան ետեւը, աթոռին նստած, մերթ ընդ մերթ ոտքի էր կանգնում, սուրճ էր պատրաստում եւ պատուհանից դուրս էր նայում, նա իր ջղային դրութիւնը մեղմացնելու նպատակով մի քանի անգամ սուրճի էր դիմել:

Նա մենախօսութեամբ էր դրսեւորում սրտի վրդովմունքը մէկ բարդոյթից անցնելով միւսին, ոնց Շիրվանզադէի՝ «Հրդեհ նաւթագործարանում», որտեղ բոցը նաւթակաթսայից նաւթակաթսայ էր փոխանցւում մինչեւ ինքնաբերաբար մարելը: Նրա բոցավառուելու պատճառը ընկերուհին էր դարձել՝ սին հպարտութեան եւ ցուցամոլութեան հետեւանքով:

Յանցաւորը Ռիման էր, որ անընդունակ էր եղել հարցին տրամաբանօրէն մօտենալու, կարճամիտ էր գտնուել եւ թոյլ էր տուել, ընտանեկան կեանքը ալեկոծուի: Ընտանեկան անհանգստութիւնների դրդապատճառը լինում է որոշ անգիտակից կանանց կողմից՝ իրենց գոռոզութեան, չար նախանձի եւ յուեռեսութեան պատճառով: Նրանք ամուսնու դերը չէզոքացնելով եւ արժեզրկելով երեխաների մօտ տան ղեկը իրենց ձեռքում առնելով կարծում են ճիշտ գործ են անում: Այդ որոշ կանայք առաւելաբար զգացումային են մօտենում, քան թէ՝ բանականութեամբ եւ տրամաբանութեամբ: Տնեցիների խաղաղ ու երջանիկ կեանքը կնոջ վարքից եւ ամուսնու հետ վարուելակերպից կախում ունի: Ջենք ասում բոլոր տղամարդիկ սուրբ են, նրանց մէջ եւս գտնւում են անպատասխանատու մէկերը անտեղեակ հայ ընտանիքի դրուածքի օրէնքներից:

Ռիման ասան կնոջ նման այնքան ինքնիրեն ասեց մինչեւ յոգնեց, մէկ էլ ժամացոյցին նայեց, տեսաւ, կէս գիշեր է, մտածեց, թէ.

- Ինչո՞ւ Արտեմը չերեւաց:

Կամացուկ խոհանոցից դուրս դէպի ննջասենեակ գնաց ստուգելու համար, գուցէ Արտեմը թաքուն ներս մտած լինի, բայց այնտեղ չէր, սկսեց մտահոգուել: Անկողին մտաւ քնելու համար, սակայն անհնարին էր այդ վիճակում: Ուզեց կենտրոնանալ եւ մի ելք գտնել այս դրութիւնից դուրս գալու, սակայն անկարող եղաւ, Արտեմն էր գալիս իր աչքի առջեւ՝ տխուր ու անհանգիստ:

-Աննախադէպ էր, Արտեմը այս ժամին տանը չլինէր, մտածեց նա:

Ռիմային պատեց վախ ու անդոհ:

Հոգեփոխութիւն նկատուեց նրա մօտ:

Մտածմունքի մէջ ինքն իրեն փնթփնթալ սկսեց.

-Էս ի՞նչ արեցի, ինչո՞ւ իմ էրիկին ցաւ ու վիշտ պատճառեցի, եւ էդ ի՞նչ պահանջ էր ես դրի: Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ էլիզաբեթի ասածները լսեցի, ամօթ ինձ որ նոր չգամ նրա պէս յիմարին հետ ընկերութիւն անեմ եւ իմ քաղցր կեանքս սեւացնեմ: Թող քոռանամ, թող հողը մտնեմ, որ իմ ազիզ մարդին տնից դուրս չհանէի: Տէ՛ր Աստուած, ի՞նչ անեմ, ա՛խ, իմ Արտեմը, իմ հաւատարիմ ու ազնիւ Արտեմը ո՞ւր մնաց, չլինի դէպք պատահած լինի, թող լեզուս լալուի, կը գայ նա անպայման, անկարելի է նա ինձ թողնի մենակ, նա միշտ ինձ սիրել է: Ա՛խ, ես եմ եղել նրան նեղացնողը, նրան ջղայնացնողը: Անգամներ ծնողների համար անտեղի կռուել եմ եւ տօնական օրերը լեղի եմ դարձրել: Ո՞ւր ես Արտեմ ջա՛ն, եթէ չգաս, կսկիծից կը մեռնեմ, եթէ չգաս, էս անուշ բալէքիդ ի՞նչ անեմ, ոնց պահեմ..Չէ՛, չէ՛, դու կը գաս, անպայման կը գաս՝ իմ յենարանն ու պաշտպանը:

Ռիման զղջացել էր իր արածի վրայ, ոնց մեղաւորը եկեղեցի է գնում մեղքերը խոստովանելու համար: Նա դադար չունէր, մէկ ժամացոյցին էր նայում, մէկ խոհանոց էր գնում, մէկ պատուհանից դուրսը ստուգում, մէկ մուտքի դռան էր մօտենում ականջ դնում, անյոյս ետ էր դառնում ննջարան, մազերն էր քրքրում, ծունկերն էր ճմրում: Չէր իմանում ինչ անէր, էս ժամին ուր գնար, ում դիմէր: Քայլերը մէկ ուղղեց դէպի Արտեմի ծնողի սենեակը նրանց իմաց տալու, նրանց օգնութեան դիմելու, բայց հրաժարուեց մտածելով.

-Նրանք մեղք են, նրանք ծեր են եւ շատ փխրասիրտ , դժուար թէ դիմանան, եթէ իմանան Արտեմը տնից հեռացել է, վա՜յ, ինչ կը լինի նրանց օրը, չէ՛, չէ՛ աւելի լաւ է թողնենք այսպէս մինչեւ լուսանայ:

Ռիման լաւապէս կարողացաւ այս տագնապալից վիճակում զգօնութիւնը պահել եւ Արտեմի ծնողին չտեղեկացնել, սակայն շարժուեց դէպի հեռախօսը եւ ուզեց իր ծնողին զանգել եւ եղելութիւնը յայտնել, նրանց հետ խորհրդակցել, մէկ կանգ առաւ եւ կենտրոնացաւ խորհրդածելով.

-Չէ՛, նրանց էլ պէտք չէ իմաց տալ, նրանք էլ անքնութեան եւ տագնապի կը մատնուեն:

Ռիման նրանցից էլ վազ անցաւ, որոշեց յոյսը դնել Աստծու վրայ եւ սպասել մինչեւ լուսանայ, առաւօտ լինի, յետոյ դիմելու իր հարազատների աջակցութեան, ապա գլուխը կախ մտածմունքի մէջ քայլեց դէպի բալէքի ննջարանը, նրանք մուշ - մուշ քունի մէջ էին, խոնարհուեց նրանց կառաւաթին, չկարողացաւ իր արցունքները զսպել, նրանք լուռ ու մունջ թափուեցին աչքերից, թոյլ չտուեց հեկեկոցի, նա երեխաների կառաւաթի մօտ կուչ եկած ընկղմուեց մտքերի մէջ:

***

Երեք շտապ օգնութեան ամպուլանսները շուտափոյթ իրենց հասցրին հիւանդանոց: Պատգարակներով նրանց փոխադրեցին վերականգնողական բաժանմունքը: Բոլորի գոյները գաչի պէս սպիտակ եւ մեռելի պէս երկնցած մարմիններով, անմիջապէս թթուածինի կապսիւլները միացրին եւ բժիշկների խիստ հսկողութեան ներքոյ առնուեցին, մահու եւ կեանքի հարց էր, այն էլ ոչ մէկ հոգի, այլ՝ վեց հոգի, մէկ ընտանիքի ողջ անդամները: Բժիշկ, բուժքոյր եւ հիւանդապահ բոլորը ի մի էին հաւաքուել փրկելու նրանց կեանքը, ամէն մէկը մի բժշկական գործի էր լծուած, րոպէ առ րոպէ զեկուցելով բժշկապետին եւ խորհուրդներ ստանալով: Ոստիկաններից մէկը գտնւում էր հիւանդների մօտ, նա մօտիկից հսկում էր կացութիւնը, նկատելով բժշկական խմբի անվերապահ նուիրումը մօտեցաւ մեծ բժշկին ասելով.

-Նախ գնահատում եմ ձեր բժշկական խումբը, որ ամենայն խղճմտանքով նուիրուած էք նրանց փրկարար աշխատանքին, ապա խնդրում եմ տեղեկացնել նրանց վիճակից, արդեօ՞ք կեանքի յոյս կայ.

-Անյոյս մարդը մեռած է, ասում են՝ յոյս ոչ ամաչեցուցանէ, եւ դրա համար հիւանդանոցի կազմը իր ճիգն ու ջանքը չի խնայում նրանց կեանքի կոչելու, այդ փրկարար հայ երիտասարդը, եթէ հինգ րոպէ ուշ էր հասել մէկ ընտանիք արդէն իսկ կորած էր:

Ոստիկանն արդէն որոշ չափով կռահեց, որ նրանց ողջ մնալու յոյսը չի մարել, դրա համար ուրախ էր, ուստի ինք եւս սպասողական վիճակում հետեւեց բարի ոգիների ազատարար արարքներին:

Միւս պատասխանատու ոստիկանը Արտեմի հետ ներքնայարկի սպասասրահումն էին գտնւում: Չի կարելի երեւակայել Արտեմի հոգեկան տագնապալից վիճակը, տեղում դադար չունէր, շարունակ ոտքի վրայ քայլում էր հայեացքը չփախցնելով աստիճաններից եւ վերելակից, աչքը նրանց ճամբին էր, մերթ ընդ մերթ աչքերը դէպի վերեւ ուղղած օգնութեան աղերսներ էր մրմնջում.

-Աստուած իմ, Օգնութեան հասիր նրանց: Նրանց փրկութիւնը իմ փրկութիւնն է, թող կեանքին վերադառնան, եթէ նրանց մի բան պատահի, ի՞նչ կը լինի իմ վիճակը, դէպքը յիշելիս տեւաբար մտածմունքից կը տանջուեմ եւ կը հալուեմ, բարի հոգիներ հասէք, նրանց փրկէք, ազատէք, խնդրում եմ, աղաչում եմ- Էս ինչ էր որ պատահեց ինձ, միթէ՞ իմ մեղքերիս համար է էս տառապանքը, մի՛ թող նրանք մահանան Աստուած իմ պաշտելի, յոյսս քո վրայ է:

Ոստիկանը այն ինչ որ տեսել էր եւ այն ինչ որ Արտեմը պատմել էր բոլորը գրի էր առել, պատրաստել էր ժամանակաւորապէս մի զեկուցագիր եւ պահանջեց՝ Արտեմը ստորագրի: Արտեմը ուշադիր կարդաց զեկուցագիրը նկատելով որ իր հասցէին մեղադրանք է ներկայացուած որպէս թէ՝ Արտեմը գողութեան մտադրութեամբ առաւօտեան ժամը մէկին մտել է այդ շէնքը- Արտեմը բողոքեց եւ կտրուկօրէն մերժեց թուղթը ստորագրել ասելով.

-Այն ինչ գրուած է, սխալ է, ես գողութեան նպատակ չեմ ունեցել, ես կը սպասեմ մինչեւ նրանց վիճակը պարզուի:

Ոստիկանը չառարկեց, բայց նկատի առնելով հիւանդների վիճակը առ ի ապահովութիւն Արտեմի դաստակներին ձեռնակապանքներ անցկացրեց եւ սպասեցին, տեսնեն, ճակատագիրը ինչ տնօրէնութիւն է կատարում:

Աշխարհը մթնեց Արտեմի աչքերում, երբեք այսպէս ձեռքերը կապանքուած վիճակում չէր գտնուել նա:

-Ի՞նչ փորձանք է գալու իմ գլխին, միթէ՞ ես յանցանք եմ գործել, որ արգելակում են իմ ազատութիւնը, ես պիտի բողոքեմ, ես պիտի ընդվզեմ ոստիկանի այս որոշման դէմ, նա մտածեց եւ խստացած դիմեց ոստիկանին.

-Պրն. ոստիկա՛ն, ինչո՞ւ այս վերաբերմունքը, ինչո՞ւ իմ ձեռքերը կապեցիք, ո՞ր անօրէնութեանս համար, սխալ գործ եմ արե՞լ, մարդկային կեանքեր ազատելու համար այդ տունը մտել, խնդրում եմ վերատեսութեան ենթարկել ձեր որոշումը եւ ձեռքերս ազատ արձակէք.

-Քո ձեռքերդ այսպէս կը մնան, մինչեւ հիւանդների վիճակը պարզուի, դու առանց թոյլ տւութեան նրանց տուն ես մտել եւ յայտնուել ես այդ տեսարանի դէմ յանդիման, եթէ քո փոխարէն մի վախկոտ եւ անձնասէր մէկը լինէր, հէնց այդ դրութեան մէջ կը թողնէր եւ կը փախչէր, բայց դու արդարեւ այնքան մարդասէր ես գտնուել, որ քո ներքին սիրողական ձայնը մղել է այս քաջագործութեան, մէկ խօսքով դու վտանգել ես քո անձը ուրիշին փրկելու համար, այս նկատի կառնուի, սակայն օրէնքի տեսակէտից այլ բնոյթ է ներկայացնում, առայժմս աղօթենք առ Աստուած նրանց առողջութեան համար: Պրն. Արտեմ քո ազատութիւնը կախուած է նրանց առողջութիւնից: Սպասենք առանց յոյսներս կտրելով:

Արտեմը ունկնդրելով ոստիկանի տրամաբանուած արտայայտութիւնը իրեն բաւարարուած զգաց եւ լաւապէս ընբռնեց օրէնքի խստութիւնը ուրիշի տուն մտնելու պարագային, ուստի շատ չհետապնդեց իր մտադրածը յոյս ունենալով նրանց առողջանալու վրայ, քանի որ նրանց մարմինը բակ փոխադրելու ժամանակ ականջ էր դրել նրանց կրծքին եւ լսել էր սրտի թոյլ բաբախում, այդուհանդերձ ճգնաժամը մնում էր ճգնաժամ սպասողական դրութեան մէջ:

(Շարունակելի 5)

ԿՈՉ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ

Ես ԿԱՐՕ ԹՈՔԱԹԼԵԱՆ, 64 տարեկան, ամիսներէ ի վեր կը տառապիմ Leukemia-է (արեան քաղցկեղ): Ցաղթելու համար այս հիւանդութեան, պէտք ունիմ որոշ տեսակի՝ ինծի յարմարող արիւնի: Եթէ յարմարող արիւնը գտնուի, տուող ենթական ոչ մէկ վտանգ կամ դժուարութիւն պիտի չունենայ. պարզապէս՝ յատուկ գործողութեամբ մը, մէկ թեւէն առնուած արիւնը, միւս թեւէն իրեն ետ պիտի ներարկուի: 18 տարեկանէն վար եղողները չեն կրնար օգնել ինծի: Կրնաք ինծի հեռախօսել հետեւեալ թիւով՝ (818) 415-4661: Հանեցէք օգնել ինծի, այլապէս կրնայ շատ ուշ ըլլալ:

Կանխայայտ շնորհակալութեամբ՝

ԿԱՐՕ ԹՈՔԱԹԼԵԱՆ

ԶՈՒՀԱՃԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԵՐԳԱԽԱՂԸ՝ ԶԷՄԻՐԷ-Ն

Շարունակուած էջ 13-էն

ցանկին մէջ առնել:

Բերալի Ֆրանսական Թատրոն-ին բեմին վրայ Տիկ. Պէնամիի գլխաւորութեամբ ներկայացուած Զէմիրէ-ն կ'արձանագրէ մեծ յաջողութիւն: Երաժշտական քննադատներ այս առիթով կը գրեն. «ազդեցիկ էր», «դիւթիչ էր», «հրաշակերտ մըն էր», «համակ օրօրում մ'է սիրահեղ պարերգը...»: Օփերան ուշադրութիւն գրաւած է երաժշտական ձեւի գեղարուեստական աւարտուածութեամբ եւ հարստութեամբ: Իսկապէս տարբեր էր հեղինակի թէ՛ պատմական մեծակերտ Արշակ Բ-էն, եւ թէ՛ միւս կատակերգական օփերէթներէն: Այս մէկը գրուած էր ռոմանտիկական թեքումով եւ բանաստեղծականացած երանգներով: Նիւթը՝ արաբական հէքիաթ մըն էր, որ տեղի կ'ունենար Արաբիայի (Հիջազի) մէջ:

Զէմիրէ-ի մէջ տիրապետողը քնարական կերպարներն ու տրամադրութիւններն են՝ կապուած Զէմիրէի եւ Էլզանթուրի հետ: Հերոսն ու հերոսուհին հարուստ ցեղապետերու միակ զաւակներն են, որոնք դիպուածաբար մեծ մոգ Էպուտիայի կախարդած առուակին մօտ իրարու կը հանդիպին: Ասոնց կը հակադրուի Աթալմուքի (Էլզանթուրի ծառային) զաւեշտական կերպարը: Օփերային մէջ մեծ տեղ տրուած է երեւակայական-կախարդական (արտառոց) երեւոյթներու. փերիներ, ոգիներ, կախարդուած բնութիւն, վերապրուկներ, մոգ, եւայլն, որոնք առատօրէն գործածուած են որպէս կերպարային եւ գեղարուեստական զարդարանք:

Այս քնարական, կատակերգական, դրամատիկական եւ երեւակայական տուեալներէն մեկնելով՝ Զուհաճեանը իր օփերան որակած է «կիսալուրջ» (semi-seria): Բազմաթիւ են այս տիպի գործերը մասնաւորաբար ԺԹ դարու առաջին կիսուն, եւ ասոնց սկզբնօրինակն է Մոցարտի Կախարդական Սրինգ-ը:

Յամենայնդէպս Զէմիրէ-ի երաժշտական կերպարայնութիւնը կը յատկանշուի իր քնարական շունչով, ռոմանսային մեներգներով, վառ զուգերգներով, եւ արտայայտիչ ու պաշտօնառական անսամբլային գրութեամբ: Մինչ երկախօսութիւնները գրառուած են ասերգային արտաբերումով, սիրահարներու մեղեդիական արտայայտութիւնները յագեցած են զգացական գեղումներով, իսկ Աթալմուքի զաւեշտական արագախօսութիւնը, պարային աշխոյժ տեմպերով գրուած շատ մը բաժինները, դիւային անսամբլներու սահմռկեցուցիչ նուագական ելեւէջումները բոլորը միասին կ'օժանդակեն օփերային քնարատրամատիկական բնաւորութեան: Հրաշալի պատկերուած են բնութեան եւ ֆանտաստիկ տեսարաններու երաժշտական նկարագրութիւնները, փոթորիկներ, սարսափազդու տեսարաններ ներկայացուած են տինամիկ զօրաւոր հակադրութիւններով. սրինգներն ու լարային նուագարանները յաջողապէս օգտագործուած են կայծակներու փայփլոցները դրսեւորելու, եւայլն:

Երաժշտագրութեան բազմաթիւ հնարանքներու տիրական գործածութեան հետ, Զուհաճեանի երաժշտական լեզուն կը յատկանշուի նաեւ արեւելեան երաժշտութեան յատուկ հնչողութեամբ եւ Արեւելքին յատուկ ելեւէջներու օգտագործմամբ, քովն ի վեր ֆրանսական քնարական օփերաներէ առնուած ձայնային երանգներուն:

Դժուար է նշել թէ Զուհաճեանի օփերէթներէն ո՞ր մէկն է զուտ ազգայինը, ո՞րը համաարեւելեան բնոյթի, կամ ո՞րը եւրոպական: Կարելի է ընդհանրապէս հաստատել թէ երաժշտականօրէն այդ բոլոր տարրերն ալ կան Զուհաճեանի ժառանգութեան մէջ գեղագիտական հմուտ միահիւսմամբ: Եւ այդ պարճառով Զուհաճեան սիրելի է տարբեր ազգերու երաժշտասէրներուն: Թէեւ ան իր ամբողջ խառնուածքով, հոգեբանութեամբ եւ ձգտումներով հայ արուեստագէտ է:

Զէմիրէ օփերան պէտք է որ իր արժանի տեղը գտնէ հայ երաժշտական կարեւոր գործերու շարքին: Կ'ակնկալենք Հայաստանի Սպենդիարեանի անուան Օբերային Պետական Թատրոնէն որ նաեւ Հայրենիքէն ներս վերականգնէ եւ արժէքաւորէ մոռացութեան մատնուած այս գործը: Վստահաբար մեծ գոհունակութիւն պիտի առթէ այդ թէ՛ արուեստագէտներու եւ թէ՛ ունկնդիրներու մօտ իր սուր ու հետաքրքրական նիւթով, խայտաբղէտ եւ վառ կերպարներով, տրամադիկ իրադարձութիւններով, վերին աստիճանի արտայայտիչ եւ ախորժալուր երաժշտութեամբ:

Տիգրան Զուհաճեանը մեր ազգային երաժշտութեան գագաթներէն մէկն է, եւ անոր հարուստ ժառանգութիւնը պէտք է իրեն արժանի վերաբերմունքի արժանանայ մեր երաժշտական տարեգրութեան մէջ:

2003-ին եւ 2004-ին Լոս Անճելըսի մէջ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան եւ Լարք Երաժշտական Ընկերակցութեան միասնական ուժերով ներկայացուած Զուհաճեանի երկու օփերաները կախարդեցին հազարաւոր հանդիսատեսները, Սաթամեան «Արտաւազդ»-ով եւ Պարսումեան «Լարք»-ով փայլատակեցին: Մեծ խանդավառութեամբ եւ կատարողական մեծ կազմով այս տարի դարձեալ կը ներկայանան հանրութեան, ներկայացնելու Զէմիրէ դիւթական օփերան:

Առիթը մի՛ փախցնէք. արձանագրեցէ՛ք այս թուականները. Մայիս 30, 31, եւ Յունիս 1, 2008: Վայրը՝ Pasadena Civic Auditorium:

Օգտագործուած աղբիւրներ.

- Ալիխանեան, Նուպար Յ.: «Տիգրան Չուխաճեան, իր կեանքն ու Արուեստը»: Թէոդիկ Ամենուն Տարեցոյցը: 1926, 20րդ տարի: Վենետիկ, Ս. Ղազար, Տպ. Մխիթարեան, 1926: էջ 454-466:
- Աւագեան, Հայկ: «Զէմիրէ Օփերան, Պատմական Ակնարկ»: Արեւ Օրաթերթ, Գահիրէ, Յունիս 16, 1992, թիւ 22082 - 7 Յուլիս 1992, թիւ 22098: Եւ լրացումներով՝ Ծիծեռնակ, Ապրիլ, 2007, Եգիպտոս: էջ 3-16:
- Պէշիկթաշլեան, Նշան: «Տիգրան Չուխաճեան», Թատերական Դէմքեր: Գէորգ Մելիտինեցի Գրական Մրցանակ թիւ 4: Անթիլիաս, Լիբանան, Տպ. կաթողիկոսութեան Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, 1969: էջ 79-136:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ՎԱՐԱԶԴԱՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Շարունակուած էջ 14-էն

գակատուններով որ աւարտեցաւ 1976 թուականին, եւ որուն օծումը Վազգէն կաթողիկոս կատարեց նոյն տարին ի ներկայութեան եկեղեցւոյ նորոգութեան բարերարներուն՝ լոնտոնաբնակ Քիւրքճեան Գէորգ եւ Ճոն եղբայրներուն: Իսկ Բիւրականի «Հայկաշէն» ամառանոցի յատակագիծի հեղինակը դարձեալ Ռաֆայէլ Իսրայէլեանը եղաւ որուն 1969 թուի պատրաստած նախագիծը գործադրուեցաւ 1974ին, կառուցուելով այդ լայնանիստ, երեքյարկանի եւ չքամուտքի անկիւնին բարձրադիր գմբէթով հայրապետական ամառանոցը, որուն բարերարը եղաւ ամերիկահայ թեմի նահապետը՝ Հայկ Գավուքճեան: Վեհափառ Հայրապետը ի պատիւ բարերարին զայն կոչեց «Հայկաշէն»: Վարազդատ Յարութիւնեանի գնահատումով, Ռաֆայէլ Իսրայէլեան «շնորհաշատ եւ հայաշունչ իր բազմաթիւ ու բազմապիսի գործերով դրսեւորեց իրեն որպէս ինքնատիպ, քարի երաժշտութեան անկրկնելի վարպետ»:

Թէեւ ճարտարապետ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՍԱՀԻՆԵԱՆ Մայր Աթոռի ճարտարապետներու յանձնախումբին մաս չէր կազմեր, սակայն իր անփոխարինելի դերը ունեցաւ Վաղարշապատի պեղումներու աշխատանքներուն մէջ, յատկապէս Ս. Հռիփսիմէ տաճարի պեղում- ներուս ժամանակ յայտնաբերելով «որ տաճարի կառուցման ժամանակ նրա հիմքերում տեղադրուել են հին Վաղարշապատի անտիկ շէնքերին պատկանող մեծաչափ ու քանդա- կազարդ բեկորներ»:

Ճարտարապետ եւ գիրքերու հեղինակ Ալեքսանդր Սահինեան ծնած է 1910ին Ստեփանաւանի Վարդաբլուր գիւղը, եւ 1930ին ընդունուած Երեւանի շինարարական հիմնարկի ճարտարապետութեան բաժինէն, զոր աւարտած է 1937ին ու աշխատանքի անցած «Հայպետնախագիծ» ուսումնական բարձրագոյն հաստատութեան մէջ: Շուրջ 35 տարիներու իր հետազօտութեանց որպէս արդիւնք, Սահինեան հրատարակած է 50-է աւելի հրատարակութիւններ, որոնցմէ յայտնի են «Քասաղի Տաճարի Ճարտարապետութիւնը» մեծադիր հատորը, 1955-ին լոյս տեսած, եւ «Ակնարկ Հայ Ճարտարապետութեան Պատմութեան»՝ 1964-ին:

Ըստ Վարազդատ Յարութիւնեանի գնահատումին, Սահինեան ընթացաւ մեծանուն ճարտարապետ Թորոս Թորամանեանի ուղիէն որպէս «գիտական մեծ բարեխղճութեամբ» աշխատող մտաւորական ճարտարապետ, որ իր անգերազանցելի աշխատանքի բաժինը բերաւ նաեւ Գառնիի աւերակներու պեղումներուն ու այդ հեթանոսական տաճարի վերականգնումի հսկայական աշխատանքներուն մէջ, «որին նա ջանադիր նուիրեց իր կեանքի շուրջ տասը տարիները»: Գառնիի տաճարը «իր փառայեղ տեսքով իրաւամբ հանդիսացաւ Ալեքսանդր Սահինեանի գիտական սխրանքը», ինչպէս կը վկայէ Վարազդատ Յարութիւնեան: Սահինեան մահացաւ 1982-ին:

Մայր Աթոռին երեսունհինգ տարիներ իր տաղանդաւոր աշխատանքը ի սպաս դրաւ ճարտարապետ ԱՐԾՐՈՒՆ ԳԱԼԻԿԵԱՆ, ծնած Վան 1912 թուականին: Երեք տարեկանին գաղթական դուրս եկաւ իր ծննդավայրէն ու հաստատուեցաւ Երեւան: 1931-ին Երեւանի պետական համալսարանի շինարարական եւ ճարտարապետական բաժիններու մէջ ուսանելէ ետք, յաջողութեամբ աւարտեց իր մասնագիտութիւնը 1937-ին, եւ ապա աշխատեցաւ Երեւանի եւ Մոսկուայի ճարտարապետական արուեստանոցներուն մէջ: Համաշխարհային Բ. պատերազմի դառն օրերուն, Գալիկեան զօրակոչուեցաւ, գերմանական ճամբար փոխադրուեցաւ, ճաշակելով բոլոր դառնութիւնները, մնալով հիւծուած եւ ուժասպառ:

Պատերազմէն ետք Հայաստան վերադարձին դարձեալ հալածուեցաւ, «հայրենիքի դաւաճան» ստայօդ պիտակով, ու տասը տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ «հեռաւոր աքսորավայրերու մէջ»: Աքսորէն Երեւան վերադառնալով 1957-ին, Գալիկեան, ճարտարապետ եւ իր ուսուցիչ Միքայէլ Մազմանեանի միջնորդութեամբ, ճարտարապետի պաշտօնով աշխատանքի անցաւ Մայր Աթոռ՝ Վազգէն Ա. Հայրապետի հրաւէրով: Արծրուն Գալիկեան իր կեանքի մնացեալ 35 տարիները, գոնէ մինչեւ 1992, լայնածաւալ գործունէութիւն ցոյց տուաւ ճարտարապետական հսկայական իրագործումներով թէ՛ Մայր Աթոռէն ներս, եւ թէ՛ Հայաստանի տարածքին: «Նրա անունը կապուած է շատ կարեւոր իրագործումների հետ՝ Ս. Էջմիածնի Հին եւ Նոր Վեհարանների հիմնական վերանորոգման ու բարեզարդման» աշխատանքներուն հետ, որոնց կողքին Գալիկեան պատրաստեց նախագիծը մայրավանքի Ղազարապատի նորոգութեան եւ Երեւանի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ հիմնական վերակառուցման:

Ա. Գալիկեանի տաղանդին արդիւնքը եղան նաեւ Ս. Էջմիածնի վանքին հիւսիս-արեւելեան կողմի ժամացոյցի աշտարակը, Երեմեան միաբանական շէնքի վերակառուցումը, Ս. Գայեանէի վանքին արտաքին կառոյցները, Շողակաթի եկեղեցւոյն հիմնական վերանորոգումը, Էջմիածին քաղաքի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հիմնական վերանորոգումը, Նորագաւիթի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ վերանորոգութիւնը, ինչպէս նաեւ Արմաւիրի շրջանի Ս. Աստուածածին, Հրազդանի Ս. Խաչ, Վարդենիսի Ս. Աստուածածին եկեղեցիներու նորոգութեանց նախագիծերը, եւ վերջապէս Արարատեան թեմի առաջնորդարանի շէնքին նախագիծի պատրաստութիւնը եւ կառուցումը, ինչպէս նաեւ Գէորգեան Ճեմարանի շէնքին վերանորոգման նախագիծը: Ակնառու է նաեւ ճարտարապետ Գալիկեանի հնարամիտ Երեւանի տարածուն, երեքթեւեան ությարկանի քաղցկեղի հիւանդութեանց (օնգոլոճիք) հսկայ հիմնարկը, իր կեդրոնի գիտական հետազօտական ու վարչական յարկաբաժիններով, ուրկէ երեք ուղղութեամբ կը տարածուին հիւանդանոցի յարկերը, նախագծուած ու կառուցուած 1967-1970 տարիներուն:

Իր այս բոլոր շնորհակալ գործերը իրագործուած են իր կենդանութեան, երբ կը նշուէր իր ծննդեան 80-ամեակը՝ Վազգէն Ա. Հայրապետի օրհնութեամբ, որ իր 1992 սեպտեմբեր 10 թուակիր Օրհնութեան Գիրով «Ջերմապէս կը գնահատէր իր երեսունհինգ երկար տարիներու անկոտրում կամքով» իրագործած շինարարական աշխատանքը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԳԱՒԱԹԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

Ֆուտբոլի Հայաստանի գաւաթի խաղարկութեան քառորդ եզրափակիչում կայացան պատասխան հանդիպումները:

«Գանձասար» - «Փիւնիկ»	*0-0 (1-4)*	*(առաջին հանդիպում 0-0)*
«Բանանց» - «Շիրակ»	*0-1 (8-7)*	*(առաջին հանդիպում 1-0)*
«Կիլիկիա» - «Միկա»	*1-2*	*(առաջին հանդիպում 0-1)*
«Ուլիս» - «Արարատ»	*0-2*	*(առաջին հանդիպում 1-0)*

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՓԵՔԻՆԻ ՕԼԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԻՆ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿԻ 4 ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏԻԿՈՎ

Ապրիլի 13-ին Յունաստանի մայրաքաղաք Աթէնքում աւարտուեց բռնցքամարտի միջազգային օլիմպիական վարկանիշային վերջին մրցաշարը:

Հայաստանի 5 պատուիրակներից ոչ մէկին չյաջողուեց վարկանիշային եռեակ մտնել: Այսպիսով, Հայաստանը Փեքինի օլիմպիական խաղեր կը գործուղի 4 բռնցքամարտիկի՝ Յովհաննէս Դանիէլեանին (48 կգ, Երեւան), Հրաչեայ Ջաւախեանին (60 կգ, Վանաձոր), Էդուարդ Համբարձումեանին (64 կգ, Երեւան) եւ Անդրանիկ Յակոբեանին (75 կգ, Էջմիածին):

ՇԱԽՄԱՏ
Վ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԸ՝ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՇԱԽՄԱՏԻ ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ԱԽՈՅԵԱՆ

Հայաստանի գրոսմայստեր Վլադիմիր Յակոբեանը նուաճել է ախոյեանի կոչումը Դագոմիսում աւարտուած Ռուսաստանի շախմատի ակումբային առաջնութիւնում: Նա հանդէս է եկել Եկատերինբուրգի «Ուրալ» թիմի կազմում: Գրոսմայստեր Սերգեյ Մովսիսեանը՝ Սլովակիայից, Սանկտ Պետերբուրգի «ՖԻՆԵԿ» թիմի կազմում նուաճել է արծաթէ մեդալ:

Վլադիմիր Յակոբեանը Եւրոպայի շախմատի գաւաթի մրցաշարում ներկայացնելու է Երեւանի «Բանկերի արքայ» թիմը:

ԱՄՈՒՍՆԱՑԵԱԼՔ

ՍԵՒԱԿ ՇԷՆԵԱՆ ԵՒ ԷՄԻԼԻԱ ԷՋՈՒՐԵԱՆ
13 Ապրիլ, 2008 Փասատինա

Այս ուրախ առիթով մեր ջերմ շնորհաւորանքները ամուսնացեալ զոյգին եւ անոնց ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, մասնաւորաբար մեր պաշտօնակից «Նոր Կեանք» շաբաթաթերթի տնօրէն՝ Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Արշօ Շէնեանին:

«Մասիս»

ՏՕՔԹ. ՑՈԼԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ ԿԸ ՏԻՐԱՆԱՅ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՄԸ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Տօքթ. Ցոլակ Գազանճեան վերջերս վկայուած է նաեւ որպէս ասեղնաբոյժ (accupuncture): Որպէս քայրօբրաքթըր մասնագիտացած ըլլալով, այսուհետեւ պիտի գործէ իր տիրապետած զոյգ մասնագիտութիւններով:

Մեր շնորհաւորութիւնները երիտասարդ բժիշկին եւ ծնողներուն՝ շաբաթաթերթիս պատասխանատու խմբագրին՝ եւ Տիկնոջ՝ Տօքթ. եւ Տիկ. Արշակ եւ Վարդուհի Գազանճեաններուն:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Հիպնոսաբուժութեան կեդրոն
ղեկավարութեամբ՝
Փորձառու բժիշկ Արթին Սաղըեանի
Փասատինայի մէջ
Ամէն օր՝ առաւօտեան ժամը 10:00էն
մինչեւ կ.ե. ժամը 3:00
Հասցէ՝ 1060 N. Allen Ave. 2nd floor Unit E
Pasadena CA 91104
Հեռախօս (818) 434-8118 միայն ժամադրութեամբ

«Միտք մարմնի վրայ» թուլացման (relaxation) միջոցաւ կը դարմանուին.
-Մարմնային քրոնիկ հիւանդութիւններ, արեան գերճնշում, շաքարախտ, ազմա, եւայլն:
- Մոլութիւններ - սիկարէթ, ալքոլ, թմրադեղեր, եւայլն:
- Հոգեկան տագնապներ - անձկութիւն, ընկճուածութիւն, վախ, անքնութիւն, եւայլն:
- Մանուկներու յատուկ վիճակներ -ADD, գիշերային մէզ, եղունգի կրծում, եւայլն:
- Ուսումնական եւ սպորթային բարելաւում

ԹԵՔՈՒԱՆԴՕ
ԱՐՄԱՆ ԵՐԵՄԵԱՆԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

Հռոմում կայացած թեքուանդոյի Եւրոպայի առաջնութիւնում Հայաստանի ներկայացուցիչ Արման Երեմեանը մինչեւ 78 կգ քաշայիններ պայքարում դարձել է Եւրոպայի ախոյեան:

Մինչեւ եզրափակիչ հասնելը հայ մարզիկը յաղթել է Մոլդովայի, Իռլանդիայի, Բելառուսի եւ Գերմանիայի ներկայացուցիչներին: Եզրափակիչում Երեմեանի մրցակիցն է եղել Սպանիայի ներկայացուցիչ Նիկոլաս Գարսիան, որին յաղթելով էլ Հայաստանի ներկայացուցիչը արժանացել է ոսկէ մեդալների: Մինչեւ 67 քաշային կարգում Լեւոն Փաշաբեզեանը հենց առաջին փուլում զիջել է հոլանդացի Դենիս Բեկերսին:

Մինչեւ 72 քաշային կարգում Գրիգոր Վարդանեանը եւս պայքարը թողել է առաջին փուլում՝ պարտուելով Իսրայէլի ներկայացուցիչ Եոնի Բեն Ահարոնին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ... ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ...

Մեծ Ժողովրդականութիւն Վայելող
Կլէնտէլի AMGA 280-րդ Ալիքը
Այժմ Կը Սփռուի
GlobeCast
Արբանեակային Հեռատեսիլով
Ամերիկայի, Գանատայի Եւ Մեքսիքոյի
Ամբողջ Տարածքին
Դուք Կրնաք Դիտել
Հայաստանեան Լուրեր
Քաղաքական Վերլուծութիւններ
Երաժշտական Հաղորդումներ

Մանրամասնութիւններու Համար
Հեռաձայնել 818.547.9696

ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ
ՈՒԴԻԴ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 10:00-ից 12:00
Կլէնտէյլի 280-րդ կայանից
GlobeCast Արբանեակային Հեռատեսիլ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ
ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ
CHARTER CABLE 280-ՐԴ ԿԱՅԱՆ
(ԿԼԷՆՏԷՅԼ, ՊԸՐՊԷՆՔ, ԼԱ ՔՐԷՍԷՆԹԱ)
GLOABCAST SATELLITE
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00-11:00

Հայ Թելեժամը Կը Վերադառնայ
18ը Ալիքի Վրայ
Ոչ թէ մէկ, ոչ թէ 2, ոչ թէ 3 ժամ, այլ Օրուան 24 ժամերը
Շաբաթը 7 օր անվճար
Հարկ չկայ բաժանորդագրուելու - 40 Յաւելեալ ալիքներ
Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել
Հայկական Թելեժամ (818) 982-2400

ՄԱՀԱԶԴ

ԱՆԺԷԼ ԱՍԱՏՐԵԱՆ ՀԵՔԻՄԵԱՆ

Սրտի դաւն կսկիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ թանկագին կնոջ, մօր, մեծ մօր, քրոջ, եւ հարազատին՝ ***ԱՆԺԷԼ ԱՍԱՏՐԵԱՆ ՀԵՔԻՄԵԱՆ****ի մահը որ պատահեցաւ Ապրիլ 11-ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:*

Տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 16ին, Զորքեշաբթի, կէսօրուան ժամը 12:00ին, Կլէնտէյլի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ, որմէ անմիջապէս ետք թաղումը՝ Պըրպանքի Forest Lawn Hollywood Hills *գերեզմանատունը:*

Սգակիրներ՝

Ամուսինը՝ Յովսէփ Ասատրեան

Որդին՝ Ալիկ Ասատրեան, զաւակներով

Դուստրերը՝ (ընտանիքներով) Սամուէլ եւ Մարինէթ Ալաջաջեան, Ոսկեբերան եւ Կարինէ Ղազարեան, Տօքթ. Յակոբ եւ Դիանա Ալաջաջեան, քոյրը՝ Յակոբ եւ Արփինէ Նահապետեան՝ զաւակներով:

Ալիս Հեքիմեան՝ զաւակներով

Սոնա Ասատրեան՝ զաւակներով

Ինչպէս նաեւ Ասատրեան, Հեքիմեան, Ալաջաջեան, Ղազարեան, Սանոսեան, Նահապետեան, Եսայեան, Թերզեան, Ջամբազեան, Ջափարեան, Գրիգորեան, Ջաղլասեան ընտանիքներ:

Հանգուցեալ Անժել Հեքիմեանի եօթնօրեան եւ քառասունքը տեղի կ'ունենան Ապրիլ 20ին, ժամը 11-ին, շիրիմի մօտ, որմէ ետք հոգեճաշ կը մատուցուի Sebastian Collection *ռեստորանում (Նախկին՝ Մոնթրոզ),* 2833 Honolulu Blvd., La Crescneta:

Անժել Ասատրեան-Հեքիմեանի յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԺԷԼ ԱՍԱՏՐԵԱՆ ՀԵՔԻՄԵԱՆ*ի մահուան տխուր առիթով «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրական կազմը իր խորազգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի ամուսնոյն՝ Յովսէփ Ասատրեանին եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:*

ՅՈՎԱԿԻՄԸ

Շարունակուածէջ 7-էն

ըիմները այցելութիւն մը տուին իրեն:

- Անցած ըլլայ, պարոն Յովակիմ, ի՞նչ պատահեցաւ... զարմացած հարց կու տային իր ընկերները:

Բոյժ քոյրը վերահաստ ըլլալով հարցադրումին... խնդրեց որ հիւանդը հանգիստ թողուն, քանի ի վիճակի չէր խօսելու անգամ:

Աւելի ուշ... Յովակիմ իր մէջ ուժ գտնելով աչքերը բացաւ... տեսաւ իր մտերիմները սնարին շուրջ... գլուխը շարժեց, կարծես բարեւ մը ըսելու համար... ապա աչքերը բացաւ... անկիւն մը, սառած մնաց պահ մը:

- Անցած ըլլայ, պարոն Յովակիմ, ի՞նչ պատահեցաւ... լռութիւնը խզելու համար, զարմացած հարց տուաւ մտերիմներէն մէկը:

- ...

- Խօսի՛ր Յովակիմ... բան մը ըսէ, կինդ, զաւակներդ լուր ունի՞ն, կ'ուզե՞ս հեռաձայն մը ընենք... թող զան շուտով... մէջ մտաւ ուրիշ ընկեր մը:

- ...

- Ի՞նչպէս ինկար Յովակիմ... շաքարի պատմութի՞ւնդ էր թէ ոչ... միջամտեց երրորդ այցելուն:

Յովակիմ ակնարկ մը նետեց իր այցելուներուն վրայ ու գլխու շարժումով մը հաստատեց վերջինին գուշակութիւնը:

- Հէլէ միտքէս անցաւ... ըսի ձեզի որ նեղութենէն կ'երեւի մարդուն շաքարը վեր ելաւ:

- Ամերիկա գացիր, տղաքդ տեսար... ուրախացար... մաշալլահ համալսարան ալ աւարտեցին, մարդ եղան... ի՞նչ կայ նեղանալու... կը խորհրդածէր հիմա ընկերներէն մին:

Յովակիմ լուռ կը մնար իր մէջ կոտտացող ցաւին հետ:

Ի՞նչ պիտի պատմէր ընկերներուն... ինչպէ՞ս պիտի պատմէր... ի՞նչ երեսով պիտի ըսէր, որ իր անդրանիկ որդին իրմէ 25 տարի մեծ՝ չորս զաւակներով ամերիկացի կնոջ մը հետ ամուսնացած էր, կառավարական պսակ եղած, եւ հիմա օտարին զաւակները իրեն կրէնք կը կանչէին:

Ի՞նչպէս պիտի պատմէր, որ տարիներու իր երազը խորտակուած էր հոգւոյն մէջ... չէ՞ որ տղաները մա՛րդ պիտի ըլլային օր մը, հայկական ջերմիկ բոյն մը պիտի կազմէին, թէկուզ սա նէհլէթ Ամերիկային մէջ:

Ինչպէ՞ս պիտի պատմէր որ Հայաստանի երազն անգամ չէր կրցած դրոշմել իր զաւակներուն սրտին մէջ:

Ինչպէ՞ս պիտի պատմէր, որ զաւակներուն կիսատ-պռատ խօսած ոսկեղնիկն անգամ՝ հիմա փոխարինուած էր անգլերէն լեզուով:

Ինչպէ՞ս պիտի պատմէր, որ իր «Միրանի ծառ»ը չորցած էր օտար հողին վրայ:

Ցաւե՜ր... որոնք ամէն օր քիչ մը աւելի կը ճնշէին հայկականութեամբ տոգորուն իր սրտին վրայ:

Ու քանի մը օր ետք... Յովակիմի կինը վերադարձաւ Ամերիկայէն, հոգ տանելու իր կողակիցին:

Բայց... արդէն ուշ էր:

Palm Springs

PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՑՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգս գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրւում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Վարձման գներն են՝

Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	$ 400
Long Weekend-ների համար՝	$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	$ 1450

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝

(818) 246-0125

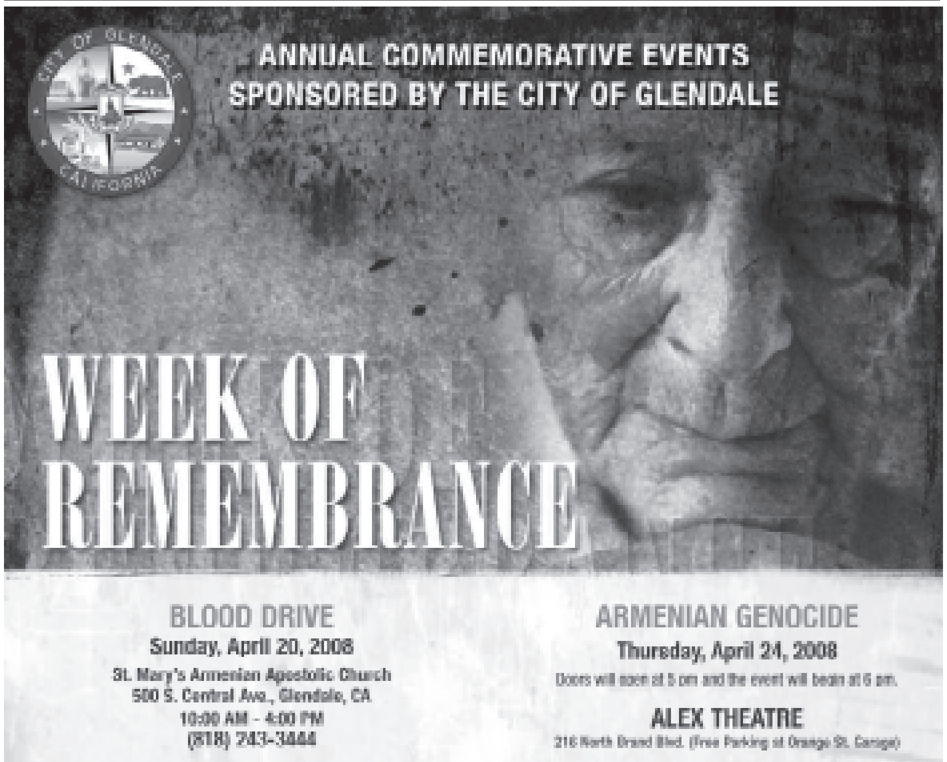

Massis Weekly on the Internet
massisweekly.com
Updated every Friday

Merrill Lynch

INVESTMENT BANKING

JACK KALANJIAN

Professional Financial Advisor

Corporate Center Pasadena
225 So. Lake Avenue
Pasadena, CA 91101
(626) 396-2825 Direct
(626) 376-4665 Fax
jack_kalanjian@ml.com

"Helping the Armenian Community Build Wealth"

AGBU

LARK MUSICAL SOCIETY

A New Production by

**AGBU ARDAVAZT THEATER COMPANY
AND
LARK MUSICAL SOCIETY**

Dikran Tchouhadjian

ZEMIRÉ

Opera Semiseria in Four Acts

Stage Director:
KRIKOR SATAMIAN

Music Director:
VATSCHE BARSOUMIAN

A large cast of singers, actors, chorus, orchestra and supernumeraries.

Friday
May 30, 2008, 8:00 pm
Saturday
May 31, 2008, 8:00 pm
Sunday
June 1, 2008, 3:30 pm

Pasadena Civic Auditorium
300 East Green Street
Pasadena, CA